

Μουσείο Μπενάκη

Τόμ. 9, Αρ. 9 (2009)

Χρονικά

Benaki Benaki

doi: [10.12681/benaki.22](https://doi.org/10.12681/benaki.22)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Benaki, B. (2013). Χρονικά. *Μουσείο Μπενάκη*, 9(9), 211–293. <https://doi.org/10.12681/benaki.22>

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

Άγγελος Δεληβορριάς (διευθυντής). Γραμματεία: Ελίζα Καβράκη (υπεύθυνη γραμματείας). Επιστημονικός συνεργάτης: Σταύρος Βλίζος

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Ο Άγγελος Δεληβορριάς

– κατά το τρίμηνο από τον Μάρτιο έως τον Μάιο 2009 φιλοξενήθηκε στο Princeton University ως υπότροφος του Program in Hellenic Studies, ασχολούμενος με την έρευνα του αγαλαματικού τύπου της Αφροδίτης Doria

– έγραψε το κείμενο «Ο Γιάννης Τσαρούχης και η σημασία του έργου του» στον τόμο *Γιάννης Τσαρούχης 1910-1989*, που κυκλοφόρησε με αφορμή την ομότιτλη έκθεση (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2009) 9-13

– δημοσίευσε το άρθρο «L'Igea di Epidaurο e la salute del pensiero archeologico», στο *Mare Internum: archeologia e culture del Mediterraneo* 1 (2009) 77-84

– συμμετείχε στον τόμο *Για τον Χαράλαμπο Μπούρα* (κείμ. Μ. Κορρές, Σ. Μαμαλούκος, Δ. Φιλιππίδης, Μ.Γ. Μπίρης, Μ. Καρδαμίτση-Αδάμη, Cyril Mango, εκδ. *Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη, Τιμής Ένεκεν* – 1, Αθήνα 2009) 9-11

– έγραψε το άρθρο «Γαΐαν παμμήτειραν αείσομαι ἠϋθέμελον» για τον τόμο προς τιμήν του ομότιμου καθηγητή Δ. Παντερμαλή (υπό έκδοση)

– μίλησε στην τιμητική εκδήλωση για τον Γιώργο Δεσπίνη (Κτήριο οδού Πειραιώς, 13 Οκτωβρίου 2009)

– παρουσίασε το βιβλίο *Ο Marc Chagall στην Ελλάδα ποιήματα* (μτφρ. Γ. Σουλιώτης, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2009) (Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 26 Οκτωβρίου 2009)

– παρουσίασε το βιβλίο Haris A. Kalligas, *Monemvasia. A Byzantine City State* (εκδ. Routledge, Taylor & Francis Group, London, New York 2010) (Αγγλική Αρχαιολογική Σχολή, 25 Νοεμβρίου 2009)

– παρουσίασε το βιβλίο του Γιάννη Παλαιοκρασσά, *Για ένα νέο πρότυπο ζωής* (εκδ. Λιβάνη, Αθήνα 2009) (Κτήριο οδού Πειραιώς, 7 Δεκεμβρίου 2009)

– παρουσίασε το βιβλίο *Κωνσταντινούπολις* (εισ.-σχόλ. Κ. Σταματόπουλος, εκδ. Umberto Allemandi & C, Turin, London, Venice, New York 2009) (Μουσείο Μπενάκη, 8 Δεκεμβρίου 2009)

– εκφώνησε τον επικήδειο για τον Γιώργο Παπαδημητρίου (Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών, 23 Φεβρουαρίου 2009)

– εκφώνησε τον επικήδειο για την Έλλη Παππά (Γ΄ Νεκροταφείο Νίκαιας, 31 Οκτωβρίου 2009).

Ο επιστημονικός συνεργάτης Σταύρος Βλίζος

– μίλησε με θέμα «Εικονογραφικά παράδοξα και ερμηνευτικά ζητήματα: επιτύμβιο άγαλμα νέου από τη Λακωνία», στο διεθνές συνέδριο *Κλασική Παράδοση και Νεωτερικά Στοιχεία στην Πλαστική της Ρωμαϊκής Ελλάδας*, που διοργάνωσε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη, 7-9 Μαΐου 2009)

– επιμελήθηκε, μαζί με τη Μυρτώ Καούκη, την έκθεση *Η Προκολομβιανή Τέχνη στο Μουσείο Μπενάκη: Η Συλλογή Γεωργίου Κ. Γόντικα* (Μουσείο Μπενάκη, 26 Ιουνίου - 30 Αυγούστου 2009)

– μίλησε με θέμα «Ευρήματα κοροπλαστικής και μικροτεχνίας από τις νέες έρευνες στο σπαρτιατικό ιερό του Απόλλωνα Αμυκλαίου», σε επιστημονικό συνέδριο στη μνήμη της Ηούς Ζερβουδάκη *Κοροπλαστική και μικροτεχνία στον αιγαιακό χώρο από τους γεωμετρικούς χρόνους έως και τη ρωμαϊκή περίοδο*, που διοργάνωσε η Επιστημονική Επιτροπή Στερέωσης και Αναστήλωσης Μνημείων Ακροπόλεως Λίνδου (Ρόδος, 27-30 Νοεμβρίου 2009)

– μίλησε με θέμα «Neues zum Heiligtum in Amyklai, Lakonien: Die Forschungen 2005-2009», στο Αρχαιολογικό Ινστιτούτο του Πανεπιστημίου του Göttingen (14 Δεκεμβρίου 2009)

– δημοσίευσε την ανακοίνωση «The Amyklaion revisited: New Observations on a Laconian Sanctuary of Apollo» στα Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου *ATHENS – SPARTA: Contribution to the Research on the History and Archaeology of the two Cities*, που διοργάνωσε το Ίδρυμα Α. Σ. Ωνάσης (New York 2009) 11-23

– δημοσίευσε την ανακοίνωση «Fragments of three male figures: about the representation of officials in Roman Greece», στα *Πρακτικά του Xth International Colloquium on Provincial Roman* με θέμα «Art Regional Sculpture Workshops: Techniques, Styles, Iconography» (Aix-en-Provence 2009) 279-85

– δίδαξε στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο τη θεματική ενότητα «Δημόσιος και ιδιωτικός βίος στην Ελλάδα, I: Αρχαιότητα, Βυζάντιο»

– δίδαξε στο Τμήμα Αρχαιολογίας και Βιβλιοθηκονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου τα μαθήματα «Ιστορία

Εικ. 1. Η άνω επιφάνεια του λόφου της Αγίας Κυριακής (φωτ.: Σ. Βλίζος).

Εικ. 2. Ερείπια από κατασκευές της ύστερης αρχαιότητας (φωτ.: Σ. Βλίζος).

Εικ. 3-4. Δοκιμαστικές τοποθετήσεις αρχιτεκτονικών μελών του θρόνου (φωτ.: Σ. Βλίζος).

της Τέχνης», «Επιμέλεια Μουσειακών Συλλογών I & II», «Αρχαιολογία και ανάδειξη πολιτισμικού αγαθού», «Διοίκηση και οργάνωση Μουσειακών οργανισμών» και «Συγκριτική Μουσειολογία»

– δίδαξε, σε συνεργασία με τον καθηγητή Achim Lichtenberger, το μάθημα «Römisches Griechenland» στο Ινστιτούτο Κλασικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Münster

– συμμετείχε στην ερευνητική ομάδα του προγράμματος «Το Ιερό του Απόλλωνα στις Αμύκλες», που διεξάγεται από το 2005 σε συνεργασία με την Ε' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στη Σπάρτη και υπό την εποπτεία του καθηγητή Άγγελου Δεληβορριά, ως υπεύθυνος ανασκαφικών εργασιών, καταγραφής, ταξινόμησης, μελέτης και έρευνας των ευρημάτων του μνημείου από τις παλαιότερες και τις νέες ανασκαφικές διερευνήσεις.

Ερευνητικό πρόγραμμα Αμυκλών

Στις ερευνητικές εργασίες του έτους 2009, πήραν μέρος ο καθηγητής Μανόλης Κορρές, οι αρχιτέκτονες Μαρία Μαγνήσαλη και Θεμιστοκλής Μπιλής, ο αρχαιολόγος δρ Σταύρος Βλίζος, οι φοιτήτριες Erna Müller και Sofia Nomicos (Πανεπιστήμιο Münster), Anna Finkbeiner και Katrin Müller (Πανεπιστήμιο Μονάχου), Costanze Graml (Πανεπιστήμιο Χαϊδελβέργης), καθώς και μια ομάδα από 11 εργατοτεχνίτες. Πολύτιμη ήταν τέλος, όπως κάθε χρόνο, η συμπαράσταση της Ε' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και της Πνευματικής Εστίας Σπάρτης. Το 2009 πραγματοποιήθηκαν οι εξής εργασίες:

– με στόχο τον εντοπισμό πιθανόν λαξευμάτων από την υποδοχή της θεμελίωσης του θρόνου ολοκληρώθηκε συστηματική ιχνηλασία της επιφάνειας του λόφου της Αγίας Κυριακής (εικ. 1). Λόγω της ιδιαίτερα ταραγμένης περιοχής και της απουσίας μεγάλων επιχώσεων, η προβλεπόμενη έρευνα ήταν εξαιρετικά προσεκτική

προκειμένου να επανεντοπιστούν και να διερευνηθούν οι παλαιότερες ανασκαφικές τομές των Χρ. Τσούντα (1890) και E. Fiechter (1907). Βρέθηκαν έξι ακτέριστες αβαθείς λακκοειδείς ταφές διαστάσεων περ. 1,75 x 0,55 μ., δύο ακτέριστες επίσης ταφικές κατασκευές διαστάσεων περ. 3,00 x 2,30 μ. με δύο θαλάμους εκάστη, καθώς και έξι κενά κυκλικά ορύγματα διαστάσεων περ. 1,20 x 0,60 μ., σε δύο από τα οποία βρέθηκαν δύο φολίδες οφριανού. Από τις σύγχρονες επιχώσεις περιουλλέχθηκε ένα ακέραιο αγγείο πρωτοελλαδικής εποχής·

– στο βορειοδυτικό τμήμα του λόφου συνεχίστηκε ανασκαφικά η διερεύνηση των αποκαλυφθέντων κατά την περσινή έρευνα ερειπίων από κατασκευές της ύστερης αρχαιότητας (εικ. 2). Αποκαλύφθηκαν ίχνη από τοίχους (Τχ 2, 3, 4) μεταγενέστερων κατασκευών, καθώς και δύο ακτέριστοι κιβωτιόσχημοι τάφοι (Τ1 & 2) διαστάσεων 1,70 x 0,55 μ. Οι καλυπτήριες πλάκες και τα τοιχώματα του τάφου 1 αποτελούσαν τμήματα αρχιτεκτονικών μελών του θρόνου του Απόλλωνα: προέκυψε για πρώτη φορά μια ακέραιη δοκίδα και ένας ογκώδης ορθοστάτης του μνημείου. Εντός του τάφου βρέθηκαν οστά από οκτώ σκελετούς, για τα οποία ζητήθηκε η μεταφορά σε εργαστήριο της Αθήνας, με στόχο τη συγκέντρωση ανθρωπολογικών και άλλων πληροφοριών. Από τις επιχώσεις της περιοχής, όπου συναντώνται οι ύστερες κατασκευές με το σωζόμενο τμήμα του περιβόλου, προέρχεται ένα χάλκινο νόμισμα του βου αι. μ.Χ.·

– ολοκληρώθηκε η συντήρηση και συγκόλληση θραυσμένων τμημάτων από πέντε αρχιτεκτονικά μέλη του θρόνου, συγκεντρωμένα στον αρχαιολογικό χώρο. Η εργασία πραγματοποιήθηκε από εξειδικευμένους μαρμαροτεχνίτες υπό την επίβλεψη του αρχιτέκτονα Θ. Μπιλή, σύμφωνα με τις διεθνείς αρχές που διέπουν αντίστοιχα έργα, τόσο ως προς τα υλικά όσο και ως προς τον τρόπο εργασίας. Επιπλέον, και με σκοπό τη βέβαιη ταύτιση του διάσπαρτου υλικού και τη συσχέτισή του με το σωζόμενο ερείπιο του θρόνου, οι αρχιτέκτονες Μ. Μαγνήσαλη και Θ. Μπιλής ξεκίνησαν πρόγραμμα δοκιμαστικών τοποθετήσεων αρχιτεκτονικών μελών σε μερικά σύνολα του μνημείου. Από την εργασία αυτή προέκυψαν νέα δεδομένα για τη μελέτη αναπαράστασης του θρόνου. Τοποθετήθηκαν σε σύνολα λίθοι των βαθμίδων μιας κιονοστοιχίας και του δαπέδου του πετρού (εικ. 3), καθώς και ενός τοίχου του μνημείου με την ευθυνηρία του. Επίσης πραγματοποιήθηκε δοκιμαστική τοποθέτηση συσχετιζόμενων μεταξύ τους λίθων του κυκλικού βωμού (εικ. 4). Τέλος, κατασκευ-

άστηκε μακέτα της πλάγιας όψης των λίθων με τη μορφή λεοντοπόδαρου και έτσι τα συγκεκριμένα αρχιτεκτονικά μέλη, που βρίσκονται στην αυλή του Μουσείου Σπάρτης, συσχετίστηκαν με τις βαθμίδες του θρόνου·

– ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα άμεσων μέτρων προληπτικής συντήρησης του γεωμετρικού περιβόλου. Οι επεμβάσεις αυτές ήταν επιβεβλημένες για την άμεση προστασία του ερειπίου, το οποίο ήταν ευπαθές και εκτεθειμένο στις περιβαλλοντικές συνθήκες της περιοχής λόγω της κατασκευής του και της θέσης του στο πρηνές του υψώματος. Καθορίστηκε ο τρόπος εφαρμογής σύμφωνα με τις διεθνείς και καθιερωμένες αρχές που διέπουν τα αντίστοιχα αρχαιολογικά έργα·

– συνεχίστηκε η ψηφιοποίηση των αρχιτεκτονικών σχεδίων, καθώς και η τεκμηρίωση, σχεδιαστική αποτύπωση και φωτογράφιση των νέων ανασκαφικών τομών, των αρχιτεκτονικών μελών, όπως και των ευρημάτων που συγκεντρώθηκαν κατά τις φετινές εργασίες. Επίσης, χρησιμοποιήθηκε γεωδαιτικός σταθμός με τον οποίο ιδρύθηκε πυκνό δίκτυο σημείων πάνω στα αποκαλυφθέντα ερείπια και εφαρμόστηκε στο πεδίο ο κάρναβος των τετραγώνων·

– από τον καθηγητή Μ. Κορρέ, σε συνεργασία με τους αρχιτέκτονες Μ. Μαγνήσαλη και Θ. Μπιλή, μελετήθηκαν διεξοδικά οι ασβεστολιθικοί δόμοι από το κολοσσικό βάθρο του ξοάνου του Απόλλωνα (ύψ. 13 μ.), οι οποίοι είχαν χρησιμοποιηθεί σε μεταγενέστερο οικοδόμημα. Κατά τις εργασίες αυτές εντοπίστηκαν χάλκινες καρφίδες που συγκρατούσαν μεταλλικές πλάκες, οι οποίες κοσμούσαν τις εξωτερικές επιφάνειες της κατασκευής. Σχεδιάστηκαν σε μεγάλη κλίμακα οι λίθοι με αποτέλεσμα τη λεπτομερέστερη προσέγγιση της μορφής του διαλυμένου βάρου του ξοάνου·

– συνεχίστηκε η σχεδιαστική αποτύπωση, φωτογράφιση και τεκμηρίωση των εντοιχισμένων στην εκκλησία της Αγίας Κυριακής αρχιτεκτονικών μελών, όπως και των μελών που απόκεινται στην αποθήκη του Αρχαιολογικού Μουσείου της Σπάρτης. Πολλά από τα περισσότερα από 60 θραύσματα που βρίσκονται στους τοίχους της Αγίας Κυριακής, τα είχε μετρήσει και τα είχε εντάξει στη μελέτη αναπαράστασης του θρόνου ο πρώτος μελετητής E. Fiechter. Το υλικό αυτό, αντί να διαφυλαχθεί, τεμαχίστηκε και εντάχθηκε το 1930 στο οικοδομικό υλικό των τοίχων της σύγχρονης εκκλησίας της Αγίας Κυριακής·

– με σκοπό την εκ νέου χάραξη των ορίων του αρχαιολογικού χώρου για την προστασία και την ανάδειξή του, δημιουργήθηκε κτηματογραφικός πίνακας. Παράλλη-

λα, ολοκληρώθηκαν και οι διαδικασίες για την αγορά των κτημάτων, έκτασης περίπου 5 στρεμμάτων, που συνορεύουν άμεσα με τον αρχαιολογικό χώρο προς τα ανατολικά·

– με την έναρξη των φετινών ερευνών, διαπιστώθηκε ότι είχε παραβιαστεί η προσωρινή περίφραξη του χώρου και είχαν βεβηλωθεί οι τοίχοι της εκκλησίας με συνθήματα κόκκινου σπρέι, τα οποία τραυμάτισαν τα εντοιχισμένα αρχιτεκτονικά μέλη των μνημείων. Ακολούθησε καθαρισμός των εξωτερικών επιφανειών της εκκλησίας, καθώς και επισκευή και επέκταση της προσωρινής περίφραξης, συμπεριλαμβανομένων και των νεοαποκτηθεισών, το 2009, εκτάσεων που συνορεύουν προς βορρά·

– στο πλαίσιο της έρευνας με στόχο τον εντοπισμό επιπλέον αρχιτεκτονικών μελών από τα κτίσματα του ιερού συνεχίστηκε η επίσκεψη σε θέσεις των βυζαντινών και

των μεταβυζαντινών μνημείων της ευρύτερης περιοχής. Η εργασία βρίσκεται σε εξέλιξη. Παράλληλα, και σύμφωνα με την απόφαση του ΥΠΠΟ για τις εργασίες, αφαιρέθηκαν τα επιχρίσματα από τον ναΐσκο του Αγίου Νικολάου Αμυκλών και επανατοποθετήθηκαν εκ νέου, αφήνοντας ορατά μόνο τα βεβαιωμένα αρχιτεκτονικά μέλη από τα μνημεία του Ιερού. Εντοπίστηκαν και τεκμηριώθηκαν λίθοι από τον θρόνο και από τον περίβολο του ιερού και αποτυπώθηκαν οι εξωτερικές όψεις του ναΐσκου·

– δημιουργήθηκε η ιστοσελίδα του ερευνητικού προγράμματος Αμυκλών (<http://amykles-research-project.wikidot.com/start>), η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των πληροφοριών που σχετίζονται με τις νεότερες έρευνες. Ο σχεδιασμός και η διαμόρφωση του ιστότοπου οφείλεται στις Ρέα Γαϊτάνου, Γεωργία Γκράτσα και Λέττα Μέντη.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ, ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Προσωπικό

Ειρήνη Παπαγεωργίου (υπεύθυνη τμήματος), Αγγελική Ζήβα. Εθελόντρια: Αντωνία Πανατζοπούλου (Ιανουάριος-Ιούνιος 2009)

Δωρεές

– Ιουλία Διονυσοπούλου: α) πήλινα αγγεία: τριφυλλόστομη οινόχνη, 10ου αι. π.Χ.: τρεις μικύλλες κορινθιακές κοτύλλες, 6ου αι. π.Χ.: δύο μελανόγραφες λήκυθοι, 450-425 π.Χ.: δύο ερυθρόμορφα αρυβαλλοειδή ληκύθια, ύστερου 5ου - πρώιμου 4ου αι. π.Χ.: δύο μελαμβαφείς κάνθαροι, 325-300 π.Χ.: δύο μελαμβαφείς πυξίδες, 500-450 π.Χ.: μελανόγραφο πόμα πυξίδα, 500-450 π.Χ.: μελαμβαφής λεκανίδα, 450-420 π.Χ.: μικύλλο προχοΐδιο, 5ου(;) αι. π.Χ.: β) πήλινα ειδώλια: δύο τμήματα πήλινων ειδωλίων υδριαφόρων, ύστερου 4ου αι. π.Χ.: πήλινο ειδώλιο χοίρου, 500-475 π.Χ.: γ) κοσμήματα: 17 πήλινες ψήφοι σε σχήμα καρπού· δ) γυάλινα αγγεία: αγγείο από φυσητό γυαλί, πρώιμου Ιου αι. μ.Χ.: ε) χάλκινα αντικείμενα: χάλκινος δακτύλιος και δύο τμήματα χάλκινων δακτυλίων· χάλκινη σπάτουλα, 5ου αι. π.Χ.: χάλκινος δίσκος· στ) νομίσματα: ένα ασημένιο νόμισμα, 5ου(;) αι. π.Χ.: τέσσερα χάλκινα νομίσματα, από τα οποία ένα του 5ου(;) αι. π.Χ. και δύο ρωμαϊκών χρόνων· χάλκινο εξάρτημα πόρπης, ρωμαϊκών χρόνων.

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Η Ειρήνη Παπαγεωργίου

– συντόνισε και οργάνωσε την έκθεση *Από τη χώρα του χρυσόμαλλον δέρατος: Θησαυροί της αρχαίας Κολχίδας* (Κτήριο οδού Κουμπάρη, 21 Ιανουαρίου - 6 Απριλίου 2009). Επίσης, επιμελήθηκε τα κείμενα του ομότιτλου ελληνικού συνοδευτικού καταλόγου, διοργάνωσε σχετική ημερίδα (Κτήριο οδού Κουμπάρη, 26 Ιανουαρίου 2009) και ανέλαβε ξεναγήσεις για το κοινό·

– συνέγραψε λήμματα για το Ν. Καλτσός – Α. Shapiro (επιμ.), *Γυναικών Λατρείες. Τελετουργίες και καθημερινότητα στην κλασική Αθήνα* (κατάλογος έκθεσης, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών, Αθήνα 2009) 316-17 αρ. 141· 320-21 αρ. 143·

– ασχολήθηκε με τη μελέτη της χρυσής μυκηναϊκής κύλικας, αρ. ευρ. 2108, από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη, *Μουσείο Μπενάκη* 8 (2008) 9-37.

– Η Αγγελική Ζήβα ασχολήθηκε με τη μελέτη της μελαμβαφούς πυξίδας με επίχρυσο διάκοσμο, αρ. ευρ. 31459, από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη, η οποία δημοσιεύεται στο παρόν τεύχος *Μουσείο Μπενάκη* 9 (2009) 21-43·

– οι Νικολέττα Μέντη και Δήμητρα Παπακωνσταντίνου (αντικείμενα προϊστορικών χρόνων), Παναγιώτα Μαρα-

ντίδου (κοροπλαστική και αγγεία γεωμετρικών και αρχαϊκών χρόνων), Reinhard Senff (γλυπτική), Αναστάσιος Αντωνάρας (γυάλινα αγγεία) και Παναγιώτης Τσέλεκας (νομίσματα) ανέλαβαν τη δημοσίευση του συνόλου της δωρεάς Γιώργου και Μάρως Παναγιώτου (βλ. *Μουσείο Μπε-*

νάκη 4 [2004] 188-89), η οποία περιλαμβάνει αντικείμενα προερχόμενα από την Κύπρο·

– η εθελόντρια Αντωνία Πανταζοπούλου ανέλαβε ξεναγίες στην έκθεση *Από τη χώρα του χρυσόμαλλου δέρατος: Θησαυροί της αρχαίας Κολχίδας*.

ΤΜΗΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Προσωπικό

Αναστασία Δρανδάκη, Άννα Μπαλλιάν (υπεύθυνες τμήματος), Μάρα Βερούκοκου

Δωρεές

– Χρυσούλα και Αικατερίνη Αποστόλου: συλλογή 27 εικόνων·

– Απόστολος Αργυριάδης: χάλκινο βυζαντινό κλειδί·

– Αικατερίνη, Κάρεν και Ντομνίκ Πετερμύλλερ στη μνήμη της μητέρας τους Φωτεινής Μπούκουρη-Πετερμύλλερ: εικόνα με τον Χριστό Παντοκράτορα.

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Η Αναστασία Δρανδάκη

– συνέταξε εισαγωγικό κείμενο και εννέα λήμματα για τον κατάλογο της έκθεσης *The Origins of El Greco: Icon Painting in Venetian Crete* (Alexander S. Onassis Public Benefit Foundation, New York 2009)·

– συνέταξε δύο λήμματα για τον κατάλογο της έκθεσης *Η Αρχιτεκτονική ως Εικόνα* (Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Θεσσαλονίκη 2009), ο οποίος περιλαμβάνει επίσης και

τέσσερα λήμματα της Άννας Μπαλλιάν·

– μίλησε στο Smithsonian Institution με θέμα «*Between Byzantium and Venice: icon painting in Venetian Crete until the age of El Greco*» (Νέα Υόρκη, 18 Νοεμβρίου 2009)·

– μίλησε στους Φίλους του Μουσείου Μπενάκη με θέμα «*Ζωγραφίζοντας εικόνες στον καιρό της Αναγέννησης. Οι Κρητικοί ζωγράφοι και η Δύση τον 15ο και τον 16ο αιώνα*» (Αθήνα, 17 Δεκεμβρίου 2009)·

– συμμετείχε στο 42ο Εαρινό Διεθνές Συμπόσιο Βυζαντινών Σπουδών «*Wonderful Things: Byzantium through its Art*», με θέμα «*From centre to periphery and beyond: the diffusion of models in Late Antique metalwork*» (Λονδίνο, 20-22 Μαρτίου 2009).

Η Μάρα Βερούκοκου

– συνέταξε τρία λήμματα για τον κατάλογο της έκθεσης *Tra Bisanzio e Venezia. Torcello, l'arte e la storia* (Museo Diocesano di Venezia, Venezia 2009)·

– δημοσίευσε τη μελέτη της με τίτλο «*Και ἔγεινε φῶς*. Δύο μεσοβυζαντινά πολυκάνδηλα του Μουσείου Μπενάκη», *Μουσείο Μπενάκη* 8 (2008) 91-115.

ΤΜΗΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ

Προσωπικό

Κάτε Συνοδινού (υπεύθυνη τμήματος), Στέλλα Γκίκα, Γιούλα Ρίσκα, Σοφία Χανδακά

Πρακτική άσκηση πραγματοποίησε τον Ιούλιο 2009 η Θεοδώρα Βαφειαδάκη

Κατά τη διάρκεια του 2009 το προσωπικό του τμήματος ασχολήθηκε με την καταγραφή, τη φωτογράφιση και τη συσκευασία της κληρονομιάς Αγκάθας Φραγκισκάτου, της οικοσκευής που ανήκει στην κα Μαρία Σπέντσα από την οικία Μ. Σπέντσα, των δωρεών Αμαλίας Μεγαπά-

νου (Συλλογή Αναστάσιου Κανελλόπουλου), Αλέκου Π. Ζάννα και Ιωάννας Θεμελή. Επίσης, προετοίμασε κείμενα για την εκδοτική εταιρεία ELIA και υλικό για την ANEMON PRODUCTIONS.

Όπως πάντα, εξυπηρέτησε μεμονωμένους μελετητές στην πρόοδο της έρευνάς τους γύρω από αντικείμενα των μουσειακών συλλογών: κεντήματα από τις Κυκλάδες, “μπιμπίλες” (δρ Kathrin Müller και Gérard Maïzou), κεντήματα και ενδυμασίες της Μικράς Ασίας, όπλα, κεντήματα (Margaret Jane Suhm), κοσμήματα (ντοκουμαντέρ ΕΡΤ «Κοσμήματα στην Ελλάδα», επιμ. Μαίρη Κουτσούρη).

Δωρεές

- Κος και κα Γεωργίου Γεωργίου στη μνήμη της κόρης τους Ευφροσύνης: σκυριανά κεντήματα-πετσέτες, με πολύχρωμες μεταξωτές και χρυσές κλωστές, για τον στολισμό του σπιτιού·
- Λένα Γουργιώτη, σε ανταπόδοση τιμητικής διάκρισης της ίδιας και του Λαογραφικού Μουσείου Λάρισας από το Μουσείο Μπενάκη κατά τον εορτασμό της Ημέρας των Μουσείων στις 17 Μαΐου 2009: επιτοίχιο σταμπωτό ύφασμα από τον Τύρναβο, εργαστήριο Σαΐνη Αλμπάνη, περ. 1960·
- Δέσποινα Αλεξ. Γρυπάρη: κάλυμμα από ύφασμα μεταξωτό καπιτονέ διακοσμημένο με ρομβοειδή σχέδια και κεντημένο το όνομα «ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟ»·
- Έφη Δεληνικόλα: διάφορα εξαρτήματα ελληνικών ενδυμασιών (σιγκούνια, ποδιές, κάλτσες)·
- Αλέκος Π. Ζάννας: τμήμα γυναικείας αστικής ενδυμασίας (μπούστος), τέλος 19ου- αρχές 20ού αι· σαλόνι αστικής οικίας (5 τεμάχια) που ανήκε στην Αργίνη Γούτου και προέρχεται από την οικία του Μιχάλη Γούτου στη Μυτιλήνη·
- Ιωάννα Θεμελή: σαλόνι αστικής οικίας (9 τεμάχια). Το σύνολο των επίπλων είναι ρυθμού Louis XV, κατασκευασμένο γύρω στο 1820-1840 και αγορασμένο το 1945 από την οικογένεια Τριανταφυλλίδη από την Πρεσβεία της Γαλλίας στην Κωνσταντινούπολη·
- Καλλιρρόη Θ. Θεοδορακοπούλου: λινό “κουβερτόριο” για κάλυμμα τραπεζιού με κεντητές παραστάσεις και επιγραφή «*Εργον Σοφίας Θ. Θεοδορακοπούλου*», 1910-1912·
- Αικατερίνη Καλαποθάκη: τμήματα αρχοντικής φορεσιάς από τα Ιωάννινα·
- Νέλλη Καραγιωργα: νυφικό φόρεμα της ίδιας, που ράφτηκε το 1972 από κουκουλάτικο μεταξωτό ύφασμα και φέρει ζωγραφιστό διάκοσμο και τα αρχικά της ζωγράφου «Α.Π.»·
- Φανή Προφαντοπούλου-Κανταρζή: γυναικείο σιγκούνι από τη Θήβα· πουκάμισο από την Τανάγρα· χρυσό δακτυλίδι από τη Σμύρνη της Μικράς Ασίας·
- Λύκειο των Ελληνίδων-Παράρτημα Βέροιας: κεφαλόδεσμος από αστική ενδυμασία της Βέροιας·

- Αμαλία Μεγαπάνου: συλλογή Αναστάσιου Κανελλόπουλου από ελληνικές παραδοσιακές φορεσιές και ενδυματολογικά εξαρτήματα ποικίλης προέλευσης·
- Ρωξάννη Μπεβεράτου: χάλκινο επιδαπέδιο φωτιστικό με έγχρωμα σφυρήλατα στοιχεία, γυάλινους ρόδακες και χάνδρες, που μεταφέρθηκε από την Κωνσταντινούπολη, 1922·
- Ευλαμπία Μωυσόγλου: ασημένιο τάσι διακοσμημένο με φυτικά μοτίβα, ανθρώπινες και ζωικές μορφές με τα αρχικά «ΝΚΦΑ» και χρονολογία «1877»· ασημένια ταμπακιέρα και πορτοφολάκι κρεμαστό που στόλιζε τη φορεσιά της Σίλλης Ικονίου· έξι μαξιλάρια από την Προύσα Βιθυνίας·
- Θέτις Ξανθάκη: τμήμα πουκαμίσου από τη Σκύρο (σκούτα)· μεταξωτό σεντόνι ουγιωτό από το Ρέθυμνο της Κρήτης, κεντημένο το 1870·
- Λένα Σαββίδη: βάζο που κατασκευάστηκε στην κεραμική μονάδα «Κεραμεικός», του 1928.

Αγορές

- Μεγάλη κασέλα ζωγραφιστή, 19ος αι·
- επισκοπικός θρόνος από τη Χίο·
- ξυλόγλυπτη κασέλα από την Τήνο·
- κανάτι από το Τσανάκ-Καλέ, 19ος αι.

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Η Κάτε Συνοδινού

- μίλησε και συντόνισε τους ομιλητές στην εκδήλωση προς τιμήν του Λαογραφικού Ιστορικού Μουσείου Λάρισας και της προέδρου του Λένας Γουργιώτη, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του εορτασμού της Διεθνούς Ημέρας των Μουσείων (Κτήριο οδού Πειραιώς, 17 Μαΐου 2009)·
- εκπροσώπησε το Μουσείο Μπενάκη στην εκδήλωση «Εις μνήμην της Οικογένειας Κουλούρα», στο Μέγαρο του Ιστορικού Αρχείου – Μουσείο Ύδρας (12 Ιουλίου 2009)·
- πραγματοποίησε ξεναγήσεις σε ομάδες φοιτητών, σε σωματεία ελληνικών και ξένων μουσείων, και σε επίσημους επισκέπτες του Μουσείου Μπενάκη.

ΤΜΗΜΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΧΑΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΩΝ

Προσωπικό

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου (υπεύθυνη τμήματος), Δανάη Φιλίππου, Πανωραία Μπενάτου. Επιστημονικοί συνεργάτες: Πολύνα Κοσμαδάκη, Κωνσταντίνος Παπαχρίστου

Δωρεές

- Μαρία Δάβη: ζωγραφικά έργα και αρχαιακό υλικό του Δημήτρη Δάβη·
- Δροσούλα Βασιλείου-Έλλιλιτ: πέντε έργα του Σ. Βασιλείου: *Τα παιδιά του Παρνασσού*, 1927 (υδατογραφία)·

Το καφενείο, 1935 (υδατογραφία)· *Η Ελευθερία*, 1946 (ξυλογραφία)· *Η Ταφή του Παλαμά*, 1943 (ξυλογραφία)· *Το καταφύγιο*, 1942 (ξυλογραφία)·

– Βλάσης Κανιάρης: έργο του ίδιου με τίτλο *Φιγούρα*·

– Άννα Κινδύνη: ζωγραφικά έργα·

– Αμαλία Μεγαπάνου: 14 χάρτες (Ελλάδα, Κύπρος, Οθωμανική αυτοκρατορία)·

– Γιάννης Μόραλης: 84 σχέδια με αρχιτεκτονικά θέματα· τοιμεντένια πλάκα για τη First National City Bank Θεσσαλονίκης· κεραμικό πλακάκι για το Αττικό Μετρό· δύο μαρμάρινα πλακάκια για τη διακόσμηση του Χίλτον· 16 μήτρες χαρακτηριστικών· δίπλωμα από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, 1932· δίπλωμα από την Ετήσια Πανελλήνια Καλλιτεχνική Έκθεση, 1940· δίπλωμα από την Πανεπιστημιακή Συνομοσπονδία Ελλάδος, 1951· Τιμητικό Δίπλωμα του Δήμου Αθηναίων, 1984· τιμητική πλακέτα από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, 2007· πλακέτα ανακήρυξης του ζωγράφου σε Επίτιμο Δημότη Αίγινας, 2009·

– Γεώργιος Σχινάς: τέσσερα έργα (μία μεταξοτυπία Εγγονόπουλου, ένα λινόλεουμ, ένα σχέδιο, μία υδατογραφία-γκουάς)·

– Φρειδερίκος Χάγερ: δύο χαλκογραφίες του Fr. Préaux, *Άποψη του Θησαυρίου* και *Άποψη της Ακρόπολης*·

– Μαρία Χατζηθωμά: 10 εξώφυλλα δίσκων των Μάνου Χατζιδάκι, Νίκου Μαμαγκάκη, Γιάννη Μαρκόπουλου, Μίμη Πλέσσα – Δημήτρη Χριστοδούλου, Χρίστου Λεοντή, Γιώργου Κουρουπού – Αργύρη Κουνάδη, Μίκη Θεοδωράκη.

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Η Φανή-Μαρία Τσιγκάκου

– συμμετείχε με την ανακοίνωση «Αντώνης Μπενάκης: Ο Εθνικός Ευεργέτης, ο Άγνωστος Φιλότεχνος» στο επιστημονικό συνέδριο *Τέχνη και Εθνική Ευεργεσία* που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Ιωάννινα, 28-30 Νοεμβρίου 2008)·

– επιμελήθηκε το ετήσιο ημερολόγιο του Μουσείου με θέμα *Παιδικές Εικόνες στο Μουσείο Μπενάκη* (Αθήνα 2009)·

– διοργάνωσε την έκθεση *Η Ελληνική Ενδυμασία, Έντυπες Πηγές 16ου-20ού αιώνα* (Πινακοθήκη Ε. Αβέρωφ, Μέτσοβο, Μάρτιος-Μάιος 2009)·

– συνέγραψε το κείμενο «Το Ελληνικό Τοπίο με τα μάτια των Ξένων Ζωγράφων-Περιηγητών» για τον κατάλογο της έκθεσης *Νεοελληνική Τοπιογραφία*, που διοργανώθη-

κε στο Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών και Μουσικής Β. και Μ. Θεοχαράκη (Αθήνα, 11 Μαρτίου - 31 Μαΐου 2009)·

– διοργάνωσε την έκθεση *Γιάννης Μόραλης, Θέατρο – Μουσική – Ποίηση* στον εκθεσιακό χώρο της Alpha Bank στο Ναύπλιο (11 Ιουνίου - 29 Νοεμβρίου 2009), και συνέγραψε τα κείμενα και τα λήμματα του σχετικού καταλόγου·

– πραγματοποίησε την επιστημονική επεξεργασία του αρχείου αρχιτεκτονικών σχεδίων του Γιάννη Μόραλη (συνολικά 84 έργα, αρ. ευρ. 45082-45143, 45161, 45209, 45213-45214)·

– συνέχισε την επεξεργασία κειμένων και λημμάτων για την υπό προετοιμασία έκδοση του σχολιασμένου καταλόγου Βρετανών Καλλιτεχνών του Μουσείου Μπενάκη (συνολικά 1.100 λήμματα).

Η Δανάη Φιλίππου

– από τον Σεπτέμβριο του 2009 ασχολήθηκε με την αποδελτίωση και τη φωτογράφιση των αρχιτεκτονικών σχεδίων που δώρισε ο Γιάννης Μόραλης στο Μουσείο·

– ξεκίνησε την προετοιμασία της έκθεσης *Ζιζή Μακρή, Κίνα '56. Χαρακτικά και σχέδια*, καθώς και του συνοδευτικού της καταλόγου.

Η Πολύνα Κοσμαδάκη

– ασχολήθηκε με την οργάνωση της συλλογής νεοελληνικής τέχνης του 20ού αιώνα και την υπό προετοιμασία μόνιμη έκθεσή της στις κτηριακές εγκαταστάσεις της Πινακοθήκης Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα, Κριεζώτου 3. Στο πλαίσιο αυτό ολοκληρώθηκε η δωρεά προς το Μουσείο έργων του Γιώργου Μαυροΐδη και της Νίκης Καραγάτση· – ολοκλήρωσε, μαζί με τον Ευγένιο Δ. Ματθιόπουλο, το *Χρονολόγιο εικαστικών τεχνών 1917-1993: η πρόσληψη της νεωτερικότητας στην Ελλάδα* και επιμελήθηκε την εικονογράφησή του για τη διαδραστική εφαρμογή που θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου «Ο Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας και η Γενιά του '30» και εντάσσεται στο Γ' ΚΠΣ Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας·

– στο πλαίσιο της συμμετοχής του Μουσείου Μπενάκη στο τετραετές ερευνητικό πρόγραμμα «Παρίσι - Αθήνα, το διπλό ταξίδι», που ξεκίνησε στις αρχές του 2008 σε συνεργασία με το Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής και το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών του Ρεθύμνου, συμμετείχε στη διοργάνωση της Επιστημονικής Ημερίδας με τίτλο *Διασταυρούμενα βλέμματα: πνευματικές και καλλιτεχνικές ανταλλαγές μετα-*

ξύ Ελλάδας και Γαλλίας την περίοδο του Μεσοπολέμου (Μουσείο Μπενάκη, 3 Ιουνίου 2009), όπου παρουσίασε τη μελέτη «Τα *Cahiers d'art* 1926-1939: μια πρώτη προσέγγιση του έργου του Christian Zervos ως εκδότη και ως κριτικού τέχνης».

– ανέλαβε την επιστημονική επιμέλεια της έκθεσης *Ύμνος στη σκιά* (Κτήριο οδού Πειραιώς, Ιούνιος 2009).

Ο Κωνσταντίνος Παπαχρίστος

– ασχολήθηκε με την οργάνωση της συλλογής νεοελληνικής τέχνης του 20ού αιώνα και την υπό προετοιμασία μόνιμη έκθεσή της στις κτηριακές εγκαταστάσεις της Πινακοθήκης Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα, Κριεζώτου 3. Στο πλαίσιο αυτό ολοκληρώθηκε η δωρεά έργων και αρχειακού υλικού του ζωγράφου Δημήτρη Δάβη προς

το Μουσείο Μπενάκη, η καταγραφή της οποίας είναι σε εξέλιξη, όπως επίσης και της ζωγράφου Άννας Κινδύνη, η καταγραφή της οποίας έχει περατωθεί.

– ανέλαβε τον συντονισμό των εκθέσεων *Άννα Κινδύνη* (Κτήριο οδού Πειραιώς, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2009), *Γιώργος Ξένος – Γεωμετρία εν αναμονή* (Κτήριο οδού Πειραιώς, Ιούνιος-Ιούλιος 2009), *Νέες Μορφές 50 χρόνια μετά* (Κτήριο οδού Πειραιώς, Σεπτέμβριος-Νοέμβριος 2009) και *Η Τέχνη στην Πρώτη Σελίδα - 71 Καλλιτέχνες δημιουργούν τα εξώφυλλα της Athens Voice* (Κτήριο οδού Πειραιώς, Οκτώβριος 2009).

– επιμελήθηκε την έκδοση *Άννα Κινδύνη 1914-2003*, που κυκλοφόρησε με αφορμή την ομότιτλη έκθεση στο Μουσείο Μπενάκη από τις 22 Ιανουαρίου έως τις 22 Φεβρουαρίου 2009.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ Ν. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ-ΓΚΙΚΑ

Προσωπικό

Ιωάννα Προβίδη (υπεύθυνη τμήματος), *Ιωάννα Μωραΐτη*, *Νίκος Π. Παΐσιος*. Εθελοντές: *Μαρία Βαλάση*, *Ελεάνα Παπαθανασιάδη*

Τον Σεπτέμβριο του 2009 πραγματοποιήθηκε η μεταφορά, στο ανακαινισμένο κτήριο της οδού Κριεζώτου 3, του συνόλου της δωρεάς Γκίκα και ξεκίνησαν άμεσα οι εργασίες επανέκθεσης της Πινακοθήκης Γκίκα. Συνεχίστηκαν οι εργασίες συντήρησης των έργων τέχνης, ενώ παράλληλα το Τμήμα Συντήρησης του Μουσείου ασχολήθηκε με την αποκατάσταση της επίπλωσης του σπιτιού, του ατελιέ

και της Πινακοθήκης, ώστε οι χώροι των τριών ορόφων που χρησιμοποιούσε ο καλλιτέχνης να επανέλθουν στην αρχική τους μορφή.

Συνεχίστηκε η αναζήτηση σε ιδιωτικές συλλογές και η φωτογράφιση άγνωστων έργων του Χατζηκυριάκου-Γκίκα, προκειμένου να συμπληρωθεί η καταγραφή του ζωγραφικού του έργου. Επίσης, ο Αλέκος Π. Ζάννας συνέχισε την ταξινόμηση του αρχείου Γκίκα.

Το προσωπικό της Πινακοθήκης συνέβαλε, με την παροχή φωτογραφικού και αρχειακού υλικού, στην έκδοση *Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας*, από τη σειρά λευκωμάτων «Λέσχη Αθανάτων» της εφημερίδας *Ελευθεροτυπία*.

ΤΜΗΜΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Προσωπικό

Μαρία Αργυριάδη (υπεύθυνη τμήματος), *Δέσποινα Καρακομνηνού*, *Νόρα Χατζοπούλου*, *Ευγενία Μαλιαρίτη*. Εθελόντρια: *Χαρά Ιωακείμογλου*

Το έτος 2009 το προσωπικό του τμήματος ασχολήθηκε με την καταγραφή, την αποδελτίωση και τη φωτογράφιση των σημαντικότερων αντικειμένων της συλλογής καθώς και των νέων δωρεών, συνεχίζοντας την προσπάθεια για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου παραρτήματος που να αφορά το παιδί και τον κόσμο του.

Δωρεές

– Απόστολος Αργυριάδης: κούκλα με ενδυμασία Σαρακατσάνας της Καλλιόπης Κασδόνη και κούκλα με ενδυμασία Βλάχας Αττικής, από την Ελλάδα, δεκαετία 1960· τέσσερις ξύλινες οβούρες ελληνικής κατασκευής, όψιμος 20ός αι· πήλινος κουμπαράς-γουρουνάκι που βρέθηκε στο σπίτι της Μελίνας Μερκούρη, ελληνικής κατασκευής, 20ός αι· ξύλινη σφεντόνα με σκαλισμένο πρόσωπο, από την Αφρική, α΄ μισό 20ού αι· ξύλινη σφυρίχτρα για το κυνήγι πουλιών, από το Τουρκμενιστάν, αρχές 20ού αι· ενδεικτικό Γ΄ τάξης Δημοτικού από την Αθήνα, 1888· τσίγκινος τζιτζίκας

Επιτραπέζιο παιχνίδι *Jeu de l'oie*. Γαλλία, τέλη 19ου αι. Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας, αρ. ευρ. ΤΠΠ 8032.

κλακ-κλακ από την Ιαπωνία, δεκαετία 1950·

– Αθανάσιος Δράκος: χριστουγεννιάτικα στολίδια και λαμπάκια της οικογένειάς του, 1920-1960· φωτογραφικό υλικό από τις αρχές του 20ού αι. έως και τη δεκαετία του 1970· σχολικά αντικείμενα του ίδιου από τη δεκαετία του 1970, όταν ήταν μαθητής στο Ζωγράφειο Λύκειο της Κωνσταντινούπολης·

– Νίκος Γερούλιανος: αρκούδα της γνωστής Γερμανίδας κατασκευάστριάς Margarete Steiff, μέσα 20ού αι.·

– Αλέκος Π. Ζάννας: γύψινο ομοίωμα κόκορα ελληνικής κατασκευής, β' μισό 20ού αι.· πτηνόμορφη πήλινη σφουρίχτρα ελληνικής κατασκευής, δεκαετία 1960· γύψινο ομοίωμα σκαντζόχοιρου ευρωπαϊκής κατασκευής, β' μισό 20ού αι.·

– Ιωάννα Θεμελή: χριστουγεννιάτικα στολίδια ευρωπαϊκής κατασκευής, α' μισό 20ού αι.· κούκλα character ιταλικής κατασκευής, κούκλα child ελληνικής κατασκευής

και σκυλάκι συρόμενο αγγλικής κατασκευής, δεκαετία 1950·

– Αργυρώ Λύρκα-Καλαμπούση: συλλογή από προσωπικά αντικείμενα και παιχνίδια της δωρήτριας, α' μισό 20ού αι. Ξεχωρίζουν τα ξύλινα έπιπλα που έφτιαξε για τη δωρήτρια η μητέρα της την περίοδο της Κατοχής από τα ξύλα που έφερναν οι Γερμανοί για τη σόμπα, όταν είχαν επιτάξει το σπίτι τους·

– Μαρία Καρακατσάνη: παιδικό κέντημα με την αλφαβήτα και τους αριθμούς, κεντημένο από τη γιαγιά της δωρήτριας Μαρία Σιδηροπούλου-Χαρωνίδου, από τη Γεωργία, όψιμος 19ος αι.· βρεφικά κλινοσκεπάσματα κεντημένα από τη γιαγιά της δωρήτριας Βάσω Καρακατσάνη, Κωνσταντινούπολη, αρχές 20ού αι.· βρεφικά ενδύματα από την Κωνσταντινούπολη, αρχές 20ού αι.·

– Παναγιώτης Γ. Νικητέας: παιχνίδια από την Ελλάδα και την Ευρώπη, α' μισό 20ού αι.·

- Γιώργος Ξύδης: κούκλα-μωρό αμερικανικής κατασκευής, δεκαετία 1950· τρεις αρκούδες, πιθανότατα της γνωστής Γερμανίδας κατασκευάστριας Margarete Steiff, δεκαετία 1950· παιδικό μίξερ χειρός Betty Tarlin αμερικανικής κατασκευής, δεκαετία 1950·
- Γιάννης Πατέλης: πέντε κούκλες εθνικής αφρικανικής κατασκευής, β' μισό 20ού αι.: κούκλα με ενδυμασία Αμαλίας ελληνικής κατασκευής, 20ός αι.: τρία κεφάλια-μάσκες κουκλών χειροποίητα σε κάδρο, φτιαγμένα από τη μητέρα του δωρητή, α' μισό 20ού αι.: 10 μολυβένια στρατιωτάκια ρωσικής κατασκευής, τελευταίες δεκαετίες 20ού αι.
- Αθηνά Σαρλή: ξύλινο φορτηγό πιθανότατα αγγλικής κατασκευής, δεκαετία 1930·
- Μιχάλης Τσάγκαρης: υφασμάτινη κούκλα Amish αμερικανικής κατασκευής, α' μισό 20ού αι.: πάπλωμα κούκλας αμερικανικής κατασκευής, α' μισό 20ού αι.: κούκλα Minnie κινεζικής κατασκευής, και υφασμάτινος λαγός ευρωπαϊκής κατασκευής, β' μισό 20ού αι.
- Γιώργος Τσούρος: πέντε πήλινα μαστιχοκανατάκια με διαφανές γυάλωμα και πολύχρωμα διακοσμητικά στοιχεία από τα Αρμόλια της Χίου, α' μισό 20ού αι.
- Λίνα Φανουράκη: κουρδιστή βάρκα από χαλκό και ξύλο, κατασκευασμένη στην Ελλάδα, β' μισό 20ού αι.: ξύλινο πολεμικό αεροπλάνο ελληνικής κατασκευής, β' μισό 20ού αι.: παιδικό ποδήλατο ελληνικής κατασκευής, δεκαετία 1950·
- Βικτωρία Φάντη: ξύλινο κουκλόσπιτο, κατασκευασμένο από τον πατέρα της το 1938 ως γενέθλιο δώρο· 38 χάρτινες κούκλες με ενδυμασίες, φιλοτεχνημένες από την ίδια και την αδερφή της, 1946-1952· επιτραπέζιο παιχνίδι ντόμινο κατασκευασμένο στην Ελλάδα, δεκαετίας 1950·
- Αλεξάνδρα Laffon-Ψύλλου: μεγάλη συλλογή από κούκλες με ενδυμασίες· παιχνίδια· επιτραπέζια από όλο τον

κόσμο που ανήκαν στην οικογένεια της δωρήτριας και χρονολογούνται από τις αρχές έως και τα τέλη του 20ού αι.

Αγορές

- Επιτραπέζιο παιχνίδι *Jeu de l'oie* από την Ελένη Μαρτίνο, το οποίο εντάσσεται στην κατηγορία των αγωνιστικών παιχνιδιών (race games). Προέρχεται από τη Γαλλία και χρονολογείται στα τέλη του 19ου αι. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι χρωμολιθογραφημένες παραστάσεις του που απεικονίζουν Έλληνες αγωνιστές του '21·
- μεγάλη συλλογή παιχνιδιών που βρέθηκαν στη Χίο. Η συλλογή αποτελείται από ελληνικά και ευρωπαϊκά παιχνίδια, ζωγραφίες, αφίσες, χάρτινες κατασκευές κ.ά., που χρονολογούνται από τις αρχές έως τα τέλη του 20ού αι.

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Η Μαρία Αργυριάδη

- μίλησε στο 7ο Συνέδριο ΟΜΕΡ Ελλάδος με θέμα «Παιδική Ηλικία και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας» και παραχώρησε φωτογραφικό υλικό με σκοπό τη δημιουργία διαφημιστικών αφισών για παιχνίδια (Κτήριο της οδού Πειραιώς και Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, 6-8 Νοεμβρίου 2009)·
- δημοσίευσε άρθρο με τίτλο «Τα Παιχνίδια» στην εφημερίδα *LIFO* (14 Δεκεμβρίου 2009), στο πλαίσιο του αφιερώματος στη δεκαετία του 1960 από τον Διονύση Σαββόπουλο.

- Από τα αρχεία του τμήματος παραχωρήθηκε φωτογραφικό υλικό στη Μαρία Βελιώτη για το άρθρο της «Παραστάσεις και αναπαραστάσεις από το κουκλοθέατρο στην Ελλάδα (1870-1950)» στο έντυπο *Επιστημονικές Επισμορφωτικές Διαλέξεις* (εκδ. Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Ναύπλιο 2009).

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

Προσωπικό

Βαλεντίνα Τσελίκα (υπεύθυνη τμήματος), Ελευθερία Γκούφα, Μαρία Δημητριάδου, Αλέκος Π. Ζάννας, Ειρήνη Ζαφειριάδου-Μαύρου, Βάσω Κομπλάκου. Εθελόντριες: Ειρήνη Γ. Παπαϊωάννου, Εύη Παυλώφ, Καίτη Τσαλίκη, Αντιγόνη Στυλιανοπούλου, Μαρία Νόνη

Δωρεές

- Δημήτρης Αγραφιώτης: παρτιτούρες του έργου του Ν.

Σκαλκώτα *Griechische Tanze* (σε φωτοτυπία)·

- Βιβλιοθήκη Μουσείου Μπενάκη: επιστολή Μαρτίτας Μινώτου προς Αντώνη Μπενάκη, 1928· επιστολικό δελτάριο, 1933· επτά φωτογραφίες από την επίσκεψη του βασιλιά Παύλου στο Άγιον Όρος·

– Δημήτρης Δεπούντης: αρχείο Ιάσωνα Δεπούντη·

- Πέτρος Δημητρακόπουλος: συλλογή Οδυσσέα Δημητρακόπουλου·

– Μαρία Δημητριάδου: microfilm από το Public Record

Office και τη σειρά GFM 33/1088 Wiehl Papers·
 – Pierre Ennès: φωτοτυπίες εγγράφων, 1752-1756·
 – Αντώνης Κακαράς: αρχείο Συλλόγου Εξορισθέντων και Φυλακισθέντων την περίοδο της δικτατορίας· αρχείο της ναυτιλιακής εταιρείας Seatrade Maritime Co·
 – Αργύρης Καραμήτσος: δύο φωτογραφίες από τα εγκαίνια της Μπενακείου Σηροτροφικής Σχολής, 1925 και ένα carte-postale της Αλεξάνδρειας·
 – Βάσια Καρκαγιάννη-Καραμπελιά: συγχωροχάρτι του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, 1856·
 – Κωνσταντίνος Κλάβας: ιδιόχειρες σημειώσεις του μουσικού Γ.Α. Παπαϊωάννου·
 – Δημήτρης Μακρής: αρχείο πρέσβη Δημήτρη Μακρή (1960-1996)·
 – Αμαλία Μεγαπάνου: δύο φωτογραφίες μεγάλου μεγέθους από την επίσκεψη του Κωνσταντίνου Καραμανλή στην Αμερική, 1961 και του Παναγιώτη Κανελλόπουλου στην Ήπειρο·
 – Ασπασία Μπουρμπαχάκη: δύο φωτογραφίες από την επίσκεψη του βασιλιά Παύλου στη Σιβιτανίδειο Σχολή, 1960·
 – Νομική Υπηρεσία Μουσείου Μπενάκη: φωτογραφία οικίας αγνώστων στοιχείων·
 – Λευτέρης Ξανθόπουλος: DVD της εκπομπής από τη σειρά «Παρασκήνιο» με το αφιέρωμα στον Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή, σε σκηνοθεσία του ίδιου· DVD του ντοκιμαντέρ *Ο μουσουργός Αλέκος Ξένος*·
 – Σοφία Οικονομοπούλου: οικογενειακό αρχείο Κώστα Δήμα·
 – Γεώργιος-Ιούλιος Παπαδόπουλος: τέσσερα cd και ένα DVD από το Φεστιβάλ Γ.Α. Παπαϊωάννου στην Καβάλα·
 – Αλέξανδρος Ρωμάνος: φωτογραφία του Αντώνη Μπενάκη·
 – Κώστας Σημίτης: άρθρο του ίδιου με τίτλο «Να κάνουμε επιτέλους τα αυτονόητα» (εφ. *Έθνος*, 18.6.2006)·
 – Κλείτος Σιπητάνος: αρχείο «Δημοκρατικής Άμυνας» Θεσσαλονίκης·
 – Rosalind Stephens: λεύκωμα με φωτογραφίες του Tom Barnes (1942-1945)·
 – Ζαχαρίας Στουφής: δύο σπαράγματα από ποίημα του Ι. Χασαλεύρη, 1925·
 – Κώστας Τσιρόπουλος: αρχείο του περιοδικού *Ενθύνη*·
 – Ευτυχία Φαράκου: έγγραφα από τα ρωσικά αρχεία σχετικά με τις ελληνορωσικές σχέσεις του 19ου αι. (φωτοτυπία)·
 – Οικογένεια Χειλά: πιστοποιητικό βάπτισης του Κοσμά Χειλά από τη Σμύρνη της Μικράς Ασίας, 1914 και φύλλο πορείας του ίδιου, 1928.

Αγορές

– Αρχειακό υλικό Γ. Καζάσογλου: έξι επιστολές του Γ. Α. Παπαϊωάννου προς τον Γ. Καζάσογλου των ετών 1943, 1952, 1953· επιστολή του Γ. Καζάσογλου προς τον Γ. Α. Παπαϊωάννου, 1949· χειρόγραφο παρτιτούρα του έργου του Γ.Α. Παπαϊωάννου με τίτλο «Ψαρόβαρκα» σε ποίηση Γ. Δροσίνη, 1934· χειρόγραφο τραγουδι του Δημήτρη Λεβίδη με τίτλο «Κυπαρίσσι» και χειρόγραφο τραγουδι του Κ.Ι. Σφακιανάκη με τίτλο «Ντούρου-Ντούρου»·
 – δύο ξυλογραφίες του Γ. Φαρσακίδη.

Εμπλουτισμός Βιβλιοθήκης

Κατά τη διάρκεια του έτους, το τμήμα εμπλουτίστηκε με 352 βιβλία, τα περισσότερα από τα οποία προέρχονται από δωρεές.

Δραστηριότητες

Κατά τη διάρκεια του 2009 το τμήμα δέχθηκε 155 ερευνητές, οι οποίοι συμβουλευτήκαν διάφορα αρχεία και εξυπηρετήθηκαν από το προσωπικό με την παροχή φωτοτυπιών και φωτογραφιών ή μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Επίσης, στους χώρους της Οικίας Δέλτα οργανώθηκαν μαθήματα εκμάθησης τουρκικής γλώσσας και οθωμανικής γραφής.

Η Βαλεντίνη Τσελίκα

– συνέταξε λήμματα για τον κατάλογο της έκθεσης *Δελφικές Εορτές (1927-1930), φωτογραφίες από τα Ιστορικά Αρχεία του Μουσείου Μπενάκη*, που παρουσιάστηκε στο Palazzo Corradini, στη Ραβέννα, τον Μάιο 2009, στο πλαίσιο του προγράμματος Leonardo da Vinci·
 – παρουσίασε το έργο του τμήματος σε ημερίδα που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο της Μπολόνιας (Τμήμα Ιστορίας και Μεθόδων για τη Διαχείριση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς) (Ραβέννα, Μάιος 2009)·
 – συνέχισε την καταλογογράφηση του αρχείου Γιάννη Δάλλα, το οποίο το 2009 εμπλουτίστηκε με νέο υλικό·
 – ολοκλήρωσε την ταξινόμηση και την καταλογογράφηση του αρχείου του συνθέτη Αλέκου Ξένου (1912-1995)·
 – πραγματοποίησε συνοπτική καταγραφή της συλλογής του Οδυσσέα Δημητρακόπουλου, η οποία περιλαμβάνει γύρω στα 8.000 βιβλία καθώς και αρχειακό υλικό.

Η Μαρία Δημητριάδου

– ταξινόμησε το αρχείο Αγγέλας Κοκκόλα·
 – συνέχισε την ταξινόμηση του αρχείου Νίκου Δήμου,

στο οποίο το 2009 προστέθηκε νέο υλικό·
 – ολοκλήρωσε την επεξεργασία του αρχαιακού υλικού που θα δημοσιευθεί στον α' τόμο της έκδοσης του *Αρχείου Αγώνος*
 – συνέταξε τις λεζάντες για την έκθεση με τίτλο *Μνήμη Καβάφη, εβδομήντα πέντε χρόνια από το θάνατό του*, η οποία ήταν προγραμματισμένη να παρουσιαστεί στην Αλεξάνδρεια τον Μάρτιο 2009, αλλά ματαιώθηκε.

Ο Αλέκος Π. Ζάννας

– ταξινόμησε τα αρχεία Αντώνη Κακαρά, Συλλόγου Φυλακισθέντων και Εξορισθέντων Αντιστασιακών και Ναυτιλιακής Εταιρείας Seatrade·
 – ανέλαβε την επικοινωνία για την απόκτηση του αρχείου Γ. Σηπιτάνου, με μαρτυρίες σχετικά με την αντίσταση κατά της δικτατορίας στη Θεσσαλονίκη·
 – επιμελήθηκε τον 9ο τόμο του αρχείου Π. Σ. Δέλτα: Π. Σ. Δέλτα, *Ίων Δραγούμης* (επιμ. Αλ. Π. Ζάννας, εκδ. Ερμής, Αθήνα 2009).

Η Βάσω Κομπιλάκου

– ολοκλήρωσε τη μεταγραφή αδημοσίευτου χειρογράφου, 208 σελίδων, από το αρχείο (Α.Ε. 832) «Νικηφόρου»/ Δημήτρη Δημητρίου, Καπετάνιου του ΕΛΑΣ (1942-1945), την οποία συμπλήρωσε με ιστορικό σχολιασμό. Σημειώτεον ότι το χειρόγραφο διατρέχει σοβαρό κίνδυνο “σβησίματος” λόγω των ευτελών υλικών που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγγραφή του·
 – συνέχισε την επεξεργασία του Αρχείου Προφορικών Μαρτυριών με πρόσθετες συνεντεύξεις·
 – στο πλαίσιο συνεργασίας με το ίδρυμα ΕΔΙΑ ολοκλήρωσε την αμοιβαία ψηφιοποίηση, από το αρχείο (Α.Ε. 893) Κώστα Παπακωνσταντίνου, των φύλλων παράνομου τύπου που κυκλοφόρησαν κατά την Κατοχή·
 – δημοσίευσε το άρθρο «Η σύγκρουση ΕΛΑΣ-ΕΣ/ΕΟΒ στη Νότια Πελοπόννησο μέσα από τις αναμνήσεις του

Ναπολέοντα Παπαγιαννόπουλου», στον συλλογικό τόμο *Νότια Πελοπόννησος 1935-1950* (Αθήνα 2009) 205-28. Το άρθρο είχε παρουσιαστεί παλαιότερα σε Συνέδριο του Δικτύου για τη μελέτη των Εμφυλίων Πολέμων με θέμα *Μνήμες των Εμφυλίων Πολέμων* (Καστοριά, 6-9 Ιουλίου 2006)·

– δημοσίευσε τα λήμματα «Ε.Δ.Ε.Σ. - Εβδομαδιαίο Όργανο του Εθνικού Δημοκρατικού Συνδέσμου» και «Τελευταίες Ειδήσεις από τον Παγκόσμιο Αγώνα για την Λευτεριά» στην *Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974* (εκδ. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών/ ΕΙΕ, Αθήνα 2008).

Η Ρενάτα Ζαφειριάδου-Μαύρου

– ψηφιοποίησε οκτώ έγγραφα από το αρχείο του Ελευθέριου Βενιζέλου για το Μουσείο Αλεξανδρούπολης·
 – ψηφιοποίησε έγγραφα για την έκθεση *Μνήμη Καβάφη, εβδομήντα πέντε χρόνια από το θάνατό του*, η οποία ήταν προγραμματισμένη να παρουσιαστεί στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου τον Μάρτιο 2009, αλλά τελικά ματαιώθηκε·

– ψηφιοποίησε υλικό από την έκθεση *Αναδρομή στην Κρησιτιά* (Οικία Δέλτα, 18 Δεκεμβρίου 2008 - 31 Μαρτίου 2009) για το περιοδικό *Κρησιτιά*·

– ψηφιοποίησε υλικό από το αρχείο Γ. Ρίτσου για χρήση ερευνητών, καθώς και για τις ανάγκες της έκθεσης *Γιάννης Ρίτσος, ο Διαχρονικός Έλληνας* (Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, 20 Σεπτεμβρίου - 10 Νοεμβρίου 2009)·

– ψηφιοποίησε το αρχείο Σταύρου Καλλέργη για λογαριασμό του Ιδρύματος Καλλέργη·

– ψηφιοποίησε υλικό από το αρχείο Μάτσης Χατζηλαζάρου για τις εκδόσεις Μελάνη·

– ψηφιοποίησε υλικό από το οικογενειακό αρχείο Κώστα Δήμα·

– πραγματοποίησε διορθώσεις στο ψηφιακό φωτογραφικό αρχείο (εργασία σε εξέλιξη).

ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

Προσωπικό

Φανή Κωνσταντίνου (σύμβουλος τμήματος), *Αλίκη Τσίργιαλου* (υπεύθυνη τμήματος), Αρχοντία Αδαμοπούλου, Ντέση Γρίβα, Χρυσούλα Δεπόλλα, Γεωργία Ιμσιρίδου, Λεωνίδα Κουργιαντάκης, Μαρία Μάττα, Ελένη Τσάκωνα, Όλγα Χαρδαλιά. Εθελοντές: Ντόρα Κατσικάκη,

Πόπη Κασωτάκη, Ρούλα Μιχαηλίδου, Βούλα Ανδρουλιδάκη, Ειρήνη Αποστόλου, Τζίνα Πορφύρη, Πέτρος Πανταζής, Μυρτώ Βουδούρη, Κάλλια Κυριακάκου. Στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης εργάστηκαν οι φοιτητές Γιάννης Βασσάλος, Βαγγέλης Καβούδης, Τόνια Καλλιάνη, Χαρίκλεια-Βαρβάρα Καπερναράκου, Αικα-

τερίνη Πέτρου, Αναστασία Σπηλιοπούλου.

Δωρεές

– Μάριος Δαλέζιος: φωτογραφικό αρχείο Αχιλλέα Σαμαντζή, φωτογράφου της σουλτανικής Αυλής, και του λογίου ιστοριοδίφη Ευγενίου Δαλεζίου·

– Αλέκος Π. Ζάννας: τέσσερις φωτογραφικές μηχανές (Minolta Riva Zoom 70, Yashica AF-mini, Nikon TW2, Canon IXUS 80 IS)·

– Γιώργος Καβαλλιεράκης: 12 φωτογραφίες του ίδιου·

– Ευάγγελος Κατοίκης: τρεις φωτογραφικές μηχανές (Agfa Box 45 [κατασκευής 1938-1942], Diaxette [κατασκευής 1953], Yashica Electro 35 GTN [κατασκευής 1975])·

– Νέλλη Κοκορίνου: δύο φωτογραφικά πορτραίτα φιλοτεχνημένα από την Ελληνίδα φωτογράφο Nelly's, μέσα δεκαετίας 1920·

– Ιάκωβος Κολλάρος: 54 στερεοσκοπικές φωτογραφίες των εκδοτικών οίκων B.W. Kilburn, H.C. White Co., G.W. Wilson, και 152 επιστολικά δελτάρια·

– Αριστείδης Κούμπας: ταυτότητες και μετάλλια που ανήκαν στον Έλληνα φωτογράφο Δημήτρη Χαρισιάδη·

– Παναγιώτης Πρωτοπάλτης: φωτογραφικό πορτραίτο που φιλοτέχνησε ο Αθηναίος φωτογράφος Π. Κόντος, αρχές 20ού αι·

– Κυριάκος Ντελόπουλος: ξενόγλωσσα φωτογραφικά περιοδικά και κατάλογοι εκθέσεων, 1953-1977·

– Γεωργία Τατσιράμου: 117 φωτογραφίες των αρχών του 20ού αι· λεύκωμα με 80 φωτογραφίες από το οικογενειακό της αρχείο·

– Μιχάλης Τσάγκαρης: τρεις φωτογραφίες του Δημητρίου Κωνσταντίνου, 19ος αι· 18 φωτογραφικά πορτραίτα μελών της βασιλικής οικογένειας από τον Γεώργιο Μπούκα, αρχές 20ού αι·

– Marie-Louise Φέρλα: φωτογραφία από την Α' πράξη του χοροδράματος *Ζιζέλ* που παρουσιάστηκε το 1957 στο θέατρο Rex από τη Σχολή της Ηρώς Σισμάνη·

– Ανδρέας Χαραμής: δύο έγχρωμες φωτομηχανικές απόψεις των Καννών (σε κάδρα), 1928·

– Μαρία Χουλιάκη: 468 ασπρόμαυρα αρνητικά, έργα της ίδιας, με θέμα τα τάματα·

– Μαρία Χωραφά: φωτογραφία του Συριανού φωτογράφου Ιωάννη Κόκκινου με θέμα την υπογραφή δωρητηρίου της οικίας Σταύρου Βαφειαδάκη στη ΧΑΝ, 14 Ιουλίου 1929.

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Η Φανή Κωνσταντίνου

– μίλησε στην παρουσίαση του βιβλίου του Άλκη Ξανθάκη *Ιστορία της Ελληνικής Φωτογραφίας, 1839-1970* (Στοά του Βιβλίου, 11 Φεβρουαρίου 2009)·

– μίλησε για το έργο της Ελληνίδας φωτογράφου Βούλας Παπαϊωάννου στο *Φωτογραφικό Εικοσαήμερο* που διοργάνωσε ο Δήμος Περιστερίου (Πολιτιστικό-Συνεδριακό Κέντρο Νέου Δημαρχιακού Μεγάρου Περιστερίου, 15 Ιουνίου 2009).

Η Αλίκη Τσίργιαλου

– ανέλαβε τον συντονισμό της έκδοσης: Κ. Μ. Σταματοπούλου, *ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, Η Πόλη μέσα από τον φωτογραφικό φακό του Αχιλλέως Σαμαντζή και του Ευγενίου Δαλεζίου* (εκδ. Umberto Allemandi & C., Turin, London, Venice, New York 2009).

Η Μαρία Μάττα

– μίλησε με θέμα «Οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία αρχαικών φωτογραφιών» στο εκπαιδευτικό σεμινάριο του Μήνα Φωτογραφίας 2009 (Γαλλικό Ινστιτούτο, 26 Οκτωβρίου 2009)·

– ανέπτυξε το θέμα «Ψηφιακή φωτογραφία και προβλήματα διατήρησης» στο εκπαιδευτικό σεμινάριο του Μήνα Φωτογραφίας 2009 (Ελληνοαμερικανική Ένωση, 2 Νοεμβρίου 2009).

ΑΡΧΕΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Προσωπικό

Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη (υπεύθυνη τμήματος), Μαργαρίτα Σάκκα (έως τον Ιούλιο 2009), Ευθυμία Δουρουδή (από τον Σεπτέμβριο 2009), Ελένη Αρβανίτη, Αλεξάνδρα Καραγεώργου, Ναταλία Μπούρα, Πωλίνα Μπορίσοβα.

Εθελοντές: Μαίρη Βέργου, Άννα Γεωργιάδου, Δημήτρης Μανίκας, Δάφνη Παπαδοπούλου, Αριστεία Παπανικολάου-Κρίστενσεν, Κατερίνα Χατζηκωνσταντίνου. Στο πλαίσιο της πρακτικής του άσκησης εργάστηκε ο φοιτητής Πέτρος Καμπουράκης.

Συνεχίστηκε η τακτοποίηση και ταξινόμηση του αρχαιολογικού υλικού στους νέους χώρους του τμήματος, χωρίς όμως να δυσχεραίνεται η εξυπηρέτηση των ερευνητών και η προαγωγή της επιστημονικής έρευνας. Επίσης καταγράφηκε και ταξινομήθηκε το αρχείο Ανδρέα Συμεών από τις εθελόντριες Δάφνη Παπαδοπούλου και Κατερίνα Χατζηκωσταντίνου.

Δωρεές

- Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη: βιβλία, περιοδικά αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος· συμπληρωματικό υλικό από το αρχείο Κούλη Παναγιωτάκου· αντίγραφα σχεδίων από το αρχείο Wulf Schaefer (Ναύπλιο), τα πρωτότυπα των οποίων φυλάσσονται στο Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο·
- ΕΛΙΑ: τμήμα αρχείου του Αναστάσιου Μεταξά με τη μορφή χρυσιδανείου (αποκόμματα εφημερίδων 1938-1956, τρία συμβόλαια αγοραπωλησιών)·
- Φωτεινή Ζιώγα: αρχείο Γεωργίου Ν. Ζιώγα·
- Δημήτρης Καλκούκος: συμπληρωματικό υλικό από το αρχείο Νικόλαου Ζάχου (βιβλία, φωτογραφίες, δίπλωμα, όργανα σχεδίασης)·
- Σωτήρης Κουγέας: σχέδια κατοικίας οδών Καλισπέρη και Καρνατίδων του αρχιτέκτονα Βασίλη Κουρεμένου·
- Εριφύλη Μαθιουδάκη: συμπληρωματικό υλικό από το αρχείο της ίδιας (21 ρολά)·
- Λίνος Μπενάκης: αρχείο Βασιλείου Λαμπρίδη·
- Μ. Μίληση και Κ. Ξανθόπουλος: αρχιτεκτονικό υλικό σχετικά με νοσοκομειακά ιδρύματα·
- Περικλής Τασσόπουλος: σπουδαστικές εργασίες του ιδίου στο ΕΜΠ, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών (35 σχέδια) και όργανα σχεδίασης.

Επίσης, τη βιβλιοθήκη του τμήματος εμπλούτισαν με βιβλία και περιοδικά οι φορείς: Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Σύνδεσμος Συνεργατών και Φίλων Κωνσταντίνου Δοξιάδη, και οι ιδιώτες: Αλεξάνδρα Καραγεώργου, Γιώργος Κόκκινος, Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν, Δημήτρης Μανίκας, Ναταλία Μπούρα, Δημήτρης Φατούρος, Νίκος Χαρκιολάκης.

Αγορές

- Χειρόγραφο του Λύσανδρου Κανταντζόγλου.

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Η Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη:

– συνέγραψε το βασικό κείμενο της μονογραφίας *Ο Αρχιτέκτων Κλέων Κραντονέλλης*, που εκδόθηκε με αφορμή την ομότιτλη έκθεση (Κτήριο οδού Πειραιώς, 17 Ιουνίου - 26 Ιουλίου 2009)·

– συνέγραψε τα άρθρα «Το κτήριο της Βουλής των Ελλήνων: διαχρονικό σύμβολο και τοπόσημο της πρωτεύουσας», «Ο Βασιλικός Κήπος στο πέρασμα των χρόνων» και «Η οικοδόμηση των Ανακτόρων της Αθήνας» (σε συνεργασία με τον Αλέξανδρο Παπαγεωργίου-Βενετά) για τον συλλογικό τόμο *Το Κτήριο της Βουλής των Ελλήνων* (έκδ. Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα 2009)·

– συνέγραψε το κείμενο «Ο Εθνικός Κήπος της Αθήνας στο πέρασμα των χρόνων» (σε συνεργασία με τον Αλέξανδρο Παπαγεωργίου-Βενετά) για τον συλλογικό τόμο *Στης Βουλής τα περίξ: Το Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη και ο Εθνικός Κήπος*, που συνόδευε την ομότιτλη έκθεση (Εκθεσιακός Χώρος του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων, Αθήνα 2009)·

– παρουσίασε το έργο του τμήματος στους Φίλους του Μουσείου Μπενάκη (Κτήριο οδού Πειραιώς, 15 Οκτωβρίου 2009)·

– συμμετείχε στο UrbanDig project με την ομιλία «Τη μνήμη προσπαθώ να περισώσω σαν έσχατο δικαίωμα του “είναι” μας: Το Ωδείο Αθηνών και ο Γιάννης Δεσποτόπουλος – Διάλογος με το παρελθόν και το μέλλον, μέσα από τα Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής του Μουσείου Μπενάκη» (Ωδείο Αθηνών, 30 Νοεμβρίου 2009)·

– ξενάγησε στους χώρους των Αρχείων τους Φίλους του Μουσείου Μπενάκη, τους Φίλους του Θεατρικού Μουσείου, φοιτητές από το Ολλανδικό Επιστημονικό Ινστιτούτο Αθηνών, φοιτητές του ΕΜΠ.

Η Ναταλία Μπούρα ανέλαβε την επιμέλεια και τη διοργάνωση της έκθεσης *Ο Αρχιτέκτων Κλέων Κραντονέλλης* (Κτήριο οδού Πειραιώς, 17 Ιουνίου - 26 Ιουλίου 2009).

ΤΜΗΜΑ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Προσωπικό

Άννα Μπαλλιάν (υπεύθυνη τμήματος), Μίνα Μωραΐτου

Δωρεές

– Βασίλειος Γινόπουλος: δύο θυμιατά από το Μαρόκο
– Μαίρη Κουτσούρη: δύο ασημένια βραχιόλια από το Ομάν, 20ός αι.

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Η Άννα Μπαλλιάν

– συμμετείχε στο διεθνές συνέδριο *Arts of the Mamluks* στο School of Oriental and African Studies με θέμα «The Mosul tradition meets Mamluk metalwork: a Rasulid basin and a Jaziran candlestick» (Λονδίνο, 23-26 Σεπτεμβρίου 2009).
– μίλησε με θέμα «Ισλαμική μεταλλοτεχνία: η εικονογραφία της εξουσίας, 13ος-14ος αιώνας» σε διοργάνωση των

Φύλων του Μουσείου Μπενάκη (12 Νοεμβρίου 2009).

– συνέγραψε άρθρο με τίτλο «An early Jaziran pen case at the Benaki Museum», *Journal of Dar al-Athar al-Islamiyyah* 29 (2009) 2-7.

Η Μίνα Μωραΐτου

– μίλησε στην παρουσίαση του βιβλίου της Χρύσας Μελκίδη *Τα Μουσουλμανικά Μνημεία της Ξάνθης* (έκδ. Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αθήνα 2007) (Αθήνα, 27 Ιανουαρίου 2009).

– συνέγραψε κείμενο με τίτλο «Μια επιλογή έργων ισλαμικής τέχνης από τον 10ο στον 14ο αιώνα - μορφή, περιεχόμενο και σημασία των επιγραφών» στο ενημερωτικό δελτίο των Φύλων του Μουσείου Μπενάκη (1/2009) 10-13.

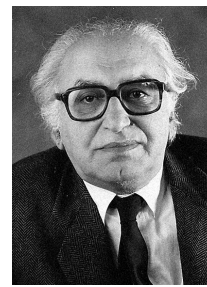
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Προσωπικό

Πίτσα Τσάκωνα (υπεύθυνη Βιβλιοθήκης), Γεωργία Αγγέλου, Πανωραία Γαϊτάνου, Ντίνα Ευαγγελίου, Σπύρος Κωστούλας. Πραγματοποίησαν την πρακτική τους άσκηση οι σπουδάστριες του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας των ΤΕΙ Αθηνών: Αθανασία Τσιαμπούλα, Στέλλα Βαζαίου, Γεωργία Πετράκη, Ηρώ Κορροβέση, Σταυρούλα Λιναρδή, Ευανθία Μπερμπέρη, Χαρίκλεια-Βαρβάρα Καπερναράκου, Έλσα Παπαδοπούλου, Διαλεχτή Ζαζάνη, Γεωργία Γιαντσιόδη, Δήμητρα Πέτρου

Εμπλουτισμός – Ενημέρωση

Το 2009 η Βιβλιοθήκη εμπλουτίστηκε με σημαντικότερες δωρεές, αγορές και ανταλλαγές. Εκτός από τα 3.045 βιβλία και περιοδικά, που καταχωρίστηκαν στο επίσημο *Βιβλίο Εισαγωγής* (2.592 προέρχονται από δωρεές, 372 από αγορές και συνδρομές, και 81 από ανταλλαγές), ιδιαίτερος αξιοσημείωτες είναι ορισμένες πολύ μεγάλες δωρεές, οι οποίες καταγράφονται σε ξεχωριστή βάση, προκειμένου να δημοσιευθούν και να παρουσιαστούν στο διαδίκτυο. Από αυτές, η μεγαλύτερη στα χρονικά της Βιβλιοθήκης δωρεά είναι εκείνη που κατέθεσε η Αναστασία Ρώσση, εκπληρώνοντας την επιθυμία του αείμνηστου αδελφού της Αλέξανδρου Αργυρίου, ο οποίος προσέφερε

όλη την προσωπική του συλλογή (περισσότεροι από 20.000 τόμοι) στη Βιβλιοθήκη του Μουσείου.

Ο Αλέξανδρος Αργυρίου (1921-2009), ψευδώνυμο του Αλέξανδρου Κουμπή, γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια το 1921. Το 1927 ήρθε στην Αθήνα, όπου περάτωσε τις εγκύκλιες σπουδές του. Αποφοιτώντας από τη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, ασχολήθηκε με στατικές και αντισεισμικές μελέτες, χωρίς όμως να εγκαταλείψει τα λογοτεχνικά του ενδιαφέροντα. Ως κριτικός λογοτεχνίας εμφανίστηκε από το 1947 με συνεργασίες σε πολλά περιοδικά και εφημερίδες. Η ενασχόλησή του με την κριτική, ως αξιολογική προσέγγιση των λογοτεχνικών έργων, και τη γραμματολογία, ως εξέταση των λογοτεχνικών κειμένων μέσα στην ιστορική τους διαδρομή, τον καθιέρωσε στα φιλολογικά πράγματα. Με το σημαντικό και πλούσιο έργο του σφράγισε τα νεοελληνικά γράμματα. Η ογκωδέστερη και διεξοδικότερη ιστορική παρουσίαση της νεότερης ελληνικής λογοτεχνίας από το 1918 έως το 1974, ξεδιπλώνεται στο οκτάτομο έργο του με τίτλο *Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας* και στις 4.158 σελίδες

Εικ. 1. Σ. Τσίρκας, *Ο Απρίλης είναι πιο σκληρός*, Ορίζοντες, Αλεξάνδρεια 1947, και Μ. Καραγάτση, *Το μεγάλο συναξάρι*, Αετός, Αθήνα 1952, από τη συλλογή Αλέξανδρου Αργυρίου που δωρίστηκε στη Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη.

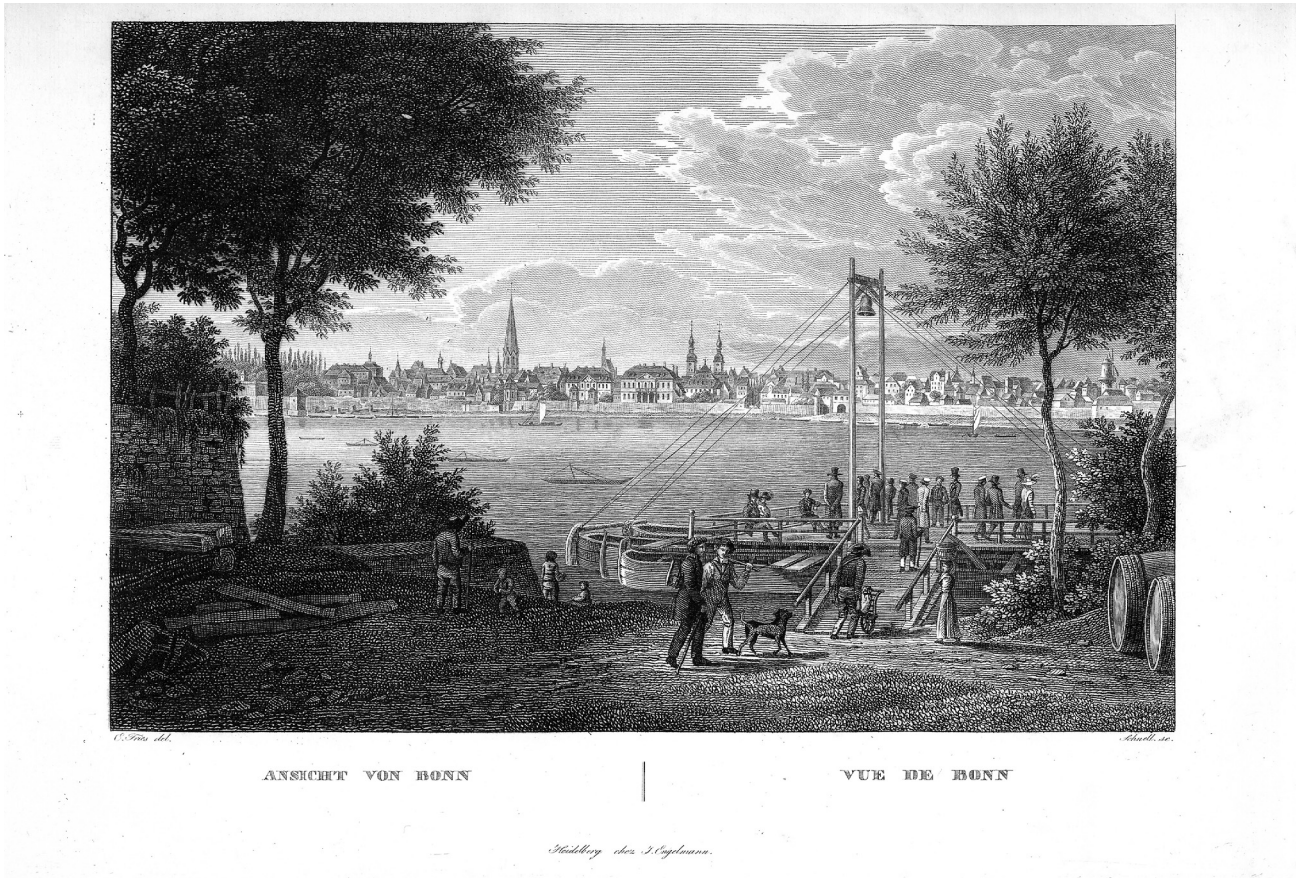
που το αποτελούν. Ακούραστος βιβλιόφιλος, συγκέντρωσε με μεράκι μια μεγάλη συλλογή βιβλίων και περιοδικών λόγου και τέχνης, με σπάνιες και πρώτες εκδόσεις, τις οποίες γενναιόδωρα παραχώρησε στη Βιβλιοθήκη του Μουσείου, λίγο πριν από τον θάνατό του τον Μάιο του 2009 (εικ. 1).

Η άλλη, επίσης μεγάλη δωρεά προήλθε από την παλαιά φίλη του Μουσείου Αμαλία Μεγαπάνου, η οποία κατέλειπε περίπου 7.000 τόμους (βιβλία ιστορίας και τέχνης, λευκώματα, μνημειακές εκδόσεις) από την προσωπική της συλλογή αλλά και του πατέρα της Αναστάσιου Κανελλόπουλου (εικ. 2).

Η Άννα Παπαδημητρίου παρέδωσε 284 τόμους με τα *Επίσημα Πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων*, των ετών 1974-2002, από την προσωπική συλλογή του συζύγου της Γεώργιου Παπαδημητρίου, μέλους της Διοικητικής Επιτροπής του Μουσείου από το 2003 έως τον θά-

νατό του το 2009. Από τη Βιβλιοθήκη του Metropolitan Museum of Art και με τη βοήθεια του Ιδρύματος Ωνάση, κατατέθηκαν σειρές περιοδικών από τα διπλά αντίτυπα της συλλογής τους. Πρόκειται για 122 τόμους των περιοδικών *Journal of Hellenic Studies*, *Mitteilungen DAI Rome*, *Archäologischen Anzeiger*, *Jahrbuch des deutschen Archäologischen Instituts*. Ο διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη Άγγελος Δεληβορριάς εμπλούτισε και αυτή τη χρονιά τη Βιβλιοθήκη με σημαντικά βιβλία τέχνης, ιστορίας και λογοτεχνίας (περισσότεροι από 470 τόμοι). Αντίστοιχα σημαντική ήταν και η δωρεά του Διονύση Φωτόπουλου με 660 τόμους, ομοιόμορφα βιβλιοδετημένους με δερμάτινες σταχώσεις.

Παρακάτω, σημειώνονται αλφαβητικά τα ονόματα όλων των άλλων δωρητών αυτής της χρονιάς, ιδιωτών, ιδρυμάτων και επιστημονικών φορέων: Ελευθερία Αθουσάκη-Μαστοράκη, Τασία Αλισανδράτου, Γιώργος

Εικ. 2. Άποψη της Βόννης, από το ταξιδιωτικό λεύκωμα *Malerische Ansichten des Rheins, der Mosel, des Haardt und Taunusgebürges* (Heidelberg 1820), δωρεά Αμαλίας Μεγαπάνου.

Ανωμερίτης, Αρχαιολογικό Μουσείο Καβάλας, Ιωάννης Ασημάκης, Ιωάννης Βαρβιτσιώτης, Μαρία Βασιλάκη, Νίκος Βασιλάτος, Κώστας Βρεττάκος, Σταύρος Γαληνός, Μαρίνος Γερουλάνος, Ειρήνη Γερουλάνου, Ελευθερία Δάβη, Μάρκος Δραγούμης, Αναστασία Δρανδάκη, Εκδόσεις Αρείοταπ, Ελληνική Νομισματική Εταιρεία, Εταιρεία Ευβοϊκών Μελετών, Εταιρεία Κοινωνικής Παρέμβασης και Πολιτισμού ΝΑ Μαγνησίας, Εταιρεία Στήριξης Σπουδών Προϊστορικής Θήρας, Η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία, Εφημερίδα *Τα Νέα*, Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας, Σπηλαιολογίας Νοτίου Ελλάδος, Ελένη Ζαχαρίου-Μαμαλίγκα, Ίδρυμα Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής, Ιωάννα Θωμαΐδου-Γαλανάκη, Λευτέρης Κακλαμάνης, Γεώργιος Καμιναρίδης, Ειρήνη Καουκάκη, Γιώργος Καρτάλος, Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής - Ίδρυμα Οικ. Γ. Ψαροπούλου, Κοινωφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση, Κούλα Κουλουμπή-Παπαπετροπούλου, Μαίρη Κουτσού-

ρη, Λένα Κωνσταντέλλου, Ουρανία Λαμφίδου, Σταύρος Μαδεράκης, Νίκος Μάνος, Μάγδα Μαρία, Μητρόπολη Ξάνθης και Περιθεωρίου, Metropolitan Museum of Art, Γιάννης Μουγογιάννης, Χαράλαμπος Μπούρας, Άννα Μπρεδήμα, Ευλαμπία Μωυσόγλου, Νομισματικό Μουσείο, Ντόρα Πατρινού, Κώστας Πικρός, Βασίλειος Ρόζος, Αλέξανδρος Ρωμάνος, Βενετία Σκευοφύλακα, Δημήτριος Σταθακόπουλος, Χρήστος Σταυράκος, Στέφανος Σίνος, Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, Σύλλογος Αθηναίων, Σύλλογος προς Διάδοσιν των Γραμμάτων, Μαρία Σωρού, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Μεσολογγίου, Ιωάννης Τσουκαλάς, Υπουργείο Πολιτισμού, Αλέκος Φλωράκης, Ιωάννης Χριστοφόρου.

Ανταλλαγές

Το Μουσείο ανταλλάσσει σε τακτική βάση το περιοδικό του με περισσότερα από 70 μουσεία και ιδρύματα. Επιπλέ-

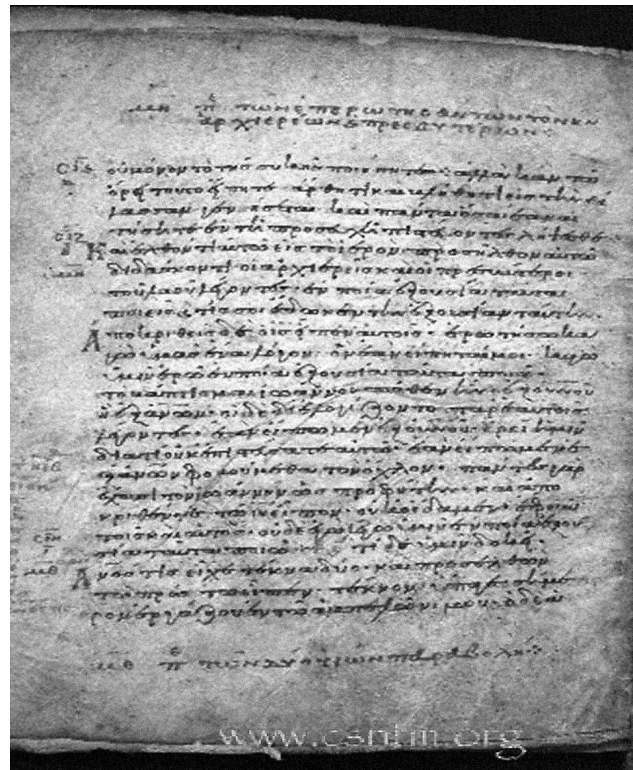
ον, το 2009 η Βιβλιοθήκη πραγματοποίησε ανταλλαγές και άλλων εκδόσεων με τους παρακάτω φορείς:

- στην Ελλάδα: Ακαδημία Αθηνών, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία, Βιβλιοθήκη της Βουλής, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, Δημόσια Βιβλιοθήκη Λευκάδας, Εβραϊκό Μουσείο της Ελλάδας, Εθνική Πινακοθήκη, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, 10η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχελή, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών/ΕΙΕ, Κέντρο Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας/ΕΙΕ, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, Finnish Institute at Athens
- στο εξωτερικό: Abegg-Stiftung Riggisberg, Biblioteca Università di Bologna, Georgian National Museum, Institute for Mediterranean Heritage, Musée National d’Histoire et d’Art-Luxembourg, The National Art Center-Tokyo, The State Hermitage Library.

Εργασίες – Λειτουργία

Στην κεντρική Βιβλιοθήκη του Μουσείου συνεχίστηκαν οι τακτικές καθημερινές δραστηριότητες, όπως παραγγελίες βιβλίων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, παραλαβές δωρεών, ανανέωση συνδρομών περιοδικών, παρακολούθηση βιβλιοδεσίας και συντήρηση σπασμένων σταχώσεων, εξυπηρέτηση των τμημάτων του Μουσείου, αλλά και των εξωτερικών αναγνώστων και ερευνητών. Καταγράφηκαν στο *Βιβλίο Εισαγωγής* όλα τα καινούρια βιβλία και τα περιοδικά και προχώρησαν η καταλογογράφηση, η ταξινόμηση και η καταχώριση των έργων στο ηλεκτρονικό πρόγραμμα της Βιβλιοθήκης (6.220 εγγραφές). Στην καταχώριση αυτών των εγγραφών πολύ σημαντική υπήρξε η βοήθεια της συναδέλφου Έλενας Τομπούλογλου. Παράλληλα, ξεκίνησε η καταγραφή των βιβλίων της δωρεάς Αλέξανδρου Αργυρίου σε ειδική βάση, στην οποία το 2009 “ανέβηκαν” περίπου 10.000 εγγραφές. Μέσα στο 2010 θα ολοκληρωθεί η καταγραφή της δωρεάς, και ο κατάλογος όλων των βιβλίων και των περιοδικών θα είναι διαθέσιμος στο internet

– από τις 25 Φεβρουαρίου έως τις 12 Απριλίου 2009 πραγματοποιήθηκε στη Βιβλιοθήκη η ψηφιοποίηση 39 χειρογράφων. Τη φωτογράφησή τους ανέλαβε αμερικάνικη ομάδα από το Center for the Study of the Greek New Testament Manuscripts, από το Dallas του Texas. Τα δικαιώματα της Βιβλιοθήκης επί του ψηφιοποιημένου υλικού έχει κατοχυρώσει γραπτή συμφωνία ανάμεσα

Εικ. 3. Φύλλο από περγαμινό ευαγγελιστάριο του 13ου αι., ένα από τα τρία παλίμψηστα χειρόγραφα που εντοπίστηκαν στη Βιβλιοθήκη.

στον διευθυντή του Κέντρου δρ Daniel Wallace και τη Βιβλιοθήκη. Όταν ολοκληρώθηκε η εργασία, παραδόθηκε στο Μουσείο Μπενάκη βάση με 12.000 εικόνες από τα 39 χειρόγραφα, η οποία είναι διαθέσιμη στους ερευνητές, τόσο από τη βάση δεδομένων του Μουσείου, όσο και από τη βάση του Αμερικάνικου Κέντρου (CSGNTM). Κατά τη φωτογράφιση αποκαλύφθηκαν τρία παλίμψηστα χειρόγραφα (εικ. 3).

– στο internet “ανέβηκε” ο πρόχειρος κατάλογος όλων των χειρογράφων της Βιβλιοθήκης για την ενημέρωση των ερευνητών, ενώ παράλληλα προχώρησε από τη Βενετία Χατζοπούλου η ταύτιση των μεταβυζαντινών χειρογράφων της συλλογής, η έκδοση των οποίων προβλέπεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2011.

– η Ρέα Γαϊτάνου δημιούργησε το wiki της Βιβλιοθήκης, στοχεύοντας στην ενδυνάμωση του πληροφοριακού της ρόλου και θέλοντας να εκμεταλλευτεί τις πολλαπλές δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες Web 2.0 τεχνολογίες (εικ. 4). Η ιστοσελίδα αυτή στόχο έχει να εντοπίζει και να

Benaki Museum Library Wiki

Search this site

Επικοινωνία

Καλώς ορίσατε στο wiki της βιβλιοθήκης του Μουσείου Μπενάκη

Το wiki αυτό δημιουργήθηκε από το προσωπικό της βιβλιοθήκης του Μουσείου Μπενάκη με σκοπό τον εντοπισμό και τη συγκεντρώνση επιλεγμένων διαδικτυακών πηγών σε θεματικούς τομείς που αφορούν τις βιβλιοθήκες τέχνης και τα μουσεία, όπως επίσης και το επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου-επιστήμονα της πληροφόρησης.

➔ Πιο συγκεκριμένα, στο wiki μπορεί να βρει κανείς τις ακόλουθες πηγές:

- Αλφαβητική λίστα με ελληνικές μουσειακές βιβλιοθήκες
- Λίστα με μουσειακές βιβλιοθήκες εκτός Ελλάδας
- Βάσεις δεδομένων, projects και ψηφιακές βιβλιοθήκες
- Διεθνείς οργανισμούς και φορείς σχετικούς με βιβλιοθήκες και μουσεία τέχνης
- Πρότυπα περιγραφής μουσειακής/πολιτισμικής πληροφορίας
- Συνέδρια-Ημερίδες-Workshops
- Περιοδικά ανοικτής πρόσβασης
- Ιστολόγια (blogs)
- Λίστες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- Συγκεντρωτικές λίστες και γενικούς καταλόγους με συνδέσεις σε ευρύτερες πηγές σχετικά με την τέχνη, τα μουσεία και την επιστήμη της πληροφόρησης
- Άρθρα περιοδικών, εισηγήσεις συνεδρίων και διαδικτυακές πηγές με...

Παράλληλα, στο wiki έχει δημιουργηθεί ένας ειδικός χώρος συζητήσεων (forum), ώστε να εξασφαλιστεί η δυνατότητα έκφρασης και ανταλλαγής απόψεων και ιδεών μεταξύ όλων των επιστημόνων πληροφόρησης πάνω σε κοινά θέματα και προβλήματα που τους απασχολούν σχετικά με το χώρο των βιβλιοθηκών, των αρχείων και των μουσείων τέχνης.

search

pages only pages and forum forum only

- Κεντρική σελίδα
- Μουσειακές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα
- Μουσειακές βιβλιοθήκες (εκτός Ελλάδας)
- Βάσεις δεδομένων-Ψηφιακές Βιβλιοθήκες-Projects
- Διεθνείς οργανισμοί και φορείς
- Πρότυπα περιγραφής μουσειακής/πολιτισμικής πληροφορίας
- Συνέδρια - Ημερίδες - Workshops
- Περιοδικά ανοικτής πρόσβασης
- Ιστολόγια
- Λίστες Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου
- Συγκεντρωτικές λίστες
- Άρθρα περιοδικών - Εισηγήσεις συνεδρίων - Διαδικτυακές πηγές
- Τι είναι ένα wiki;
- Ετικέτες σελίδας (tags)
- Site Manager

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Εικ. 4. Η πρώτη σελίδα από την ιστοσελίδα (wiki) της Βιβλιοθήκης του Μουσείου Μπενάκη.

συγκεντρώνει επιλεγμένες διαδικτυακές πηγές για θέματα που αφορούν μουσειακές βιβλιοθήκες, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, βάσεις δεδομένων για ψηφιακές βιβλιοθήκες τέχνης, διεθνείς οργανισμούς και φορείς για την προώθηση και ανάδειξη των υπηρεσιών των βιβλιοθηκών τέχνης, πρότυπα περιγραφής και τεκμηρίωσης της μουσειακής/πολιτισμικής πληροφορίας, ενημέρωση για ημερίδες και συνέδρια, ανάπτυξη προγραμμάτων και παράθεση αρθρογραφίας και βιβλιογραφίας γύρω από βιβλιοθήκες τέχνης και βιβλιοθηκονομικά θέματα. Ο σχεδιασμός και το στήσιμο της ιστοσελίδας αυτής, που ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2009, έχει ήδη ολοκληρωθεί και το wiki πλέον είναι επισκέψιμο στο διαδίκτυο, μέσα από τον γενικό ιστό της Βιβλιοθήκης του Μουσείου Μπενάκη·

– το προσωπικό του τμήματος βοήθησε στην έκδοση του καταλόγου *Μουσείο Μπενάκη – Οι εκδόσεις 1935-2009*, καθώς και στην οργάνωση της ομώνυμης έκθεσης (Κτήριο

οδού Κουμπάρη, Νοέμβριος 2009)·

– ολοκληρώθηκε η καταγραφή της δωρεάς βιβλίων του Φίλιππου Ηλιού, τα οποία στεγάζονται στο Βιβλιολογικό Εργαστήριο «Φίλιππος Ηλιού»·

– η Γεωργία Αγγέλου συνέβαλε στην καταγραφή των βιβλίων του τμήματος Φωτογραφικών Αρχείων (Ιανουάριος-Μάιος 2009)·

– η Πίτσα Τσάκωνα πραγματοποίησε έρευνα για το υλικό που θα χρησιμοποιηθεί στα πολυμέσα στην Πινακοθήκη Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα και συγκρότησε κατάλογο βιβλίων των Ελλήνων λογοτεχνών τα οποία θα εκτεθούν επίσης στην Πινακοθήκη.

Δραστηριότητες – Δημοσιεύσεις

– Η Βιβλιοθήκη του Μουσείου απασχολήθηκε με την οργάνωση του 3ου Συνεδρίου Βιβλιοθηκών Τέχνης με θέμα *Ψηφιοποίηση και εφαρμογή των νέων τεχνολογιών*

στο χώρο των βιβλιοθηκών, των μουσείων και των αρχαίων τέχνης (Κτήριο οδού Πειραιώς, 5-6 Φεβρουαρίου 2010). Τον Ιούλιο 2009 ξεκίνησαν οι σχετικές προετοιμασίες και η ενημέρωση βιβλιοθηκών και άλλων επιστημονικών οργανισμών. Δημιουργήθηκε από τη Ρέα Γαϊτάνου ειδική ιστοσελίδα για το συνέδριο, στην οποία καταγράφηκαν οι πληροφορίες σχετικά με τις αιτήσεις συμμετοχής και την υποβολή εισηγήσεων από τους ενδιαφερόμενους και στάλθηκαν με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο οι πρώτες ανακοινώσεις και προσκλήσεις. Προχώρησαν οι εργασίες για την παραλαβή αιτήσεων των συμμετεχόντων, για την επεξεργασία των εισηγήσεων που θα δημοσιευθούν στα πρακτικά, καθώς και για την παραγωγή αφίσας και προγράμματος με τη φροντίδα της Ντόρας Πικιώνη. Στις εκκλήσεις για οικονομική στήριξη ανταποκρίθηκαν θετικά: το Σωματείο «Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη», το Μεσογειακό Ινστιτούτο Ερευνών Παλαιογραφίας, Βιβλιολογίας και Ιστορίας των Κειμένων «Ο Αρέθας» και η Εταιρεία Υπηρεσιών Τεκμηρίωσης Elidoc. Τον Σεπτέμβριο του 2009 η υπεύθυνη της Βιβλιοθήκης της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης, Δήμητρα Δημητροπούλου, πρότεινε συνεργασία για την οργάνωση εργαστηρίου (Workshop) σε θέματα ψηφιοποίησης, το οποίο θα γινόταν παράλληλα με το Συνέδριο. Τον Οκτώβριο του 2009 ξεκίνησε ο σχεδιασμός του εργαστηρίου, στο οποίο ειδικοί επιστήμονες προσφέρθηκαν αφιλοκερδώς να παρουσιάσουν και να καταθέσουν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους. Παράλληλα, αποφασίστηκε να οργανωθεί στο πλαίσιο του συνεδρίου και έκθεση βιβλίου με θέμα *Ταξιδιώτες στην Ελλάδα (1900-1950) από τη συλλογή της Βιβλιοθήκης του Μουσείου Μπενάκη* (Κτήριο οδού Κουμπάρη, 5-21 Φεβρουαρίου 2010). Ξεκίνησε η επιλογή του υλικού από την Πίτσα Τσάκωνα και η συγγραφή των κειμένων και των λεζαντών από την ίδια με τη βοήθεια της Ρέας Γαϊτάνου. Στις μεταφράσεις αποσπασμάτων μέσα από τα βιβλία βοήθησαν η συνάδελφος Έλενα Τομπούλογλου, η εθελόντρια Αντωνία Πανταζοπούλου και ο εξωτερικός συνεργάτης Olaf Seel. Τις γραφιστικές εφαρμογές ανέλαβε η Ντόρα Πικιώνη και τη φωτογράφιση των έργων ο Λεωνίδα Κουργιαντάκης·

- σπουδαστές από το Τμήμα Βυζαντινής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών επισκέφθηκαν τη Βιβλιοθήκη και παρακολούθησαν σεμινάρια γύρω από τη συλλογή των χειρογράφων από τον καθηγητή Αθανάσιο Μαρκόπουλο και την Πίτσα Τσάκωνα (Μάιος 2009)·
- στο πλαίσιο του προγράμματος «Τέχνη και περιηγητές»

που ετοίμασε το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου, τη Βιβλιοθήκη επισκέφθηκαν διάφορα σχολεία (δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια) οι μαθητές των οποίων ξεναγήθηκαν από την Πίτσα Τσάκωνα (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2009)·

- ερευνητές από το Ίδρυμα Juma Al Majid Center for Culture and Heritage (Dubai) επισκέφθηκαν μαζί με τον Αγαμέμνονα Τσελίκα τη Βιβλιοθήκη, ξεναγήθηκαν από την Πίτσα Τσάκωνα και πραγματοποίησαν έρευνα για τα αραβικά χειρόγραφα της συλλογής (Δεκέμβριος 2009)·
- η Πίτσα Τσάκωνα συνέγραψε λήμματα για τον κατάλογο με τίτλο *Byzanz: Pracht und Alltag*, για την ομότιτλη έκθεση που διοργάνωσε το Ίδρυμα Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland στη Βόννη στις αρχές του 2010.

Η Ρέα Γαϊτάνου

- δημοσίευσε το άρθρο «Ontologies and Ontology-Based Applications» στον τόμο: M.A. Sicilia – M.D. Lytras (επιμ.), *Metadata and Semantics* (New York 2009) 289-98·

- πήρε μέρος στην ημερίδα με τίτλο *Νέες Τεχνολογίες (web 2.0) και Βιβλιοθήκες (Library 2.0)*, που οργάνωσε η Κυπριακή Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημόνων της Πληροφόρησης (ΚΕΒΕΠ) με την παρουσίαση «Υπηρεσίες κοινωνικής σελιδοσήμανσης, tagging και εικονικά περιβάλλοντα» (Λευκωσία, Ιούνιος 2009)·

- πήρε μέρος στο Συνέδριο της IFLA *Service Strategies for Libraries* με την ανακοίνωση «Learning 2.0: a training project for the Greek Librarians and information professionals» (Αθήνα, 19-21 Αυγούστου 2009).

Εκθέσεις

- Παραχωρήθηκε υλικό στο 7ο Λύκειο Λάρισας για έκθεση και εκδηλώσεις προς τιμήν του Γιάννη Ρίτσου (Μάρτιος 2009)·

- παραχωρήθηκε θεατρικό υλικό από το Αρχείο του Γιάννη Ρίτσου για έκθεση του Τμήματος Πολιτισμού του Συνασπισμού (Απρίλιος 2009)·

- παραχωρήθηκαν βιβλία σχετικά με τον Καραγκιόζη για την έκθεση *Ύμνος στη Σκιά* (Κτήριο οδού Πειραιώς, Μάιος 2009)·

- στο πλαίσιο της *6ης Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου* (Θεσσαλονίκη, 28-31 Μαΐου 2009), η Βιβλιοθήκη διοργάνωσε έκθεση με θέμα τους Βαλκανικούς Πολέμους. Την επιλογή του υλικού (βιβλία και φωτογραφίες), τη σύνταξη των κειμένων και του υπομνηματισμού των εκθεμάτων,

καθώς και την προετοιμασία της έκθεσης ανέλαβε η Πίτσα Τσάκωνα·

– παραχωρήθηκε υλικό για την έκθεση-αφιέρωμα στον Γιάννη Ρίτσο, που οργάνωσε ο Πολυχώρος Αρτηρία στη Λευκάδα (Μάιος 2009)·

– παραχωρήθηκε υλικό για την έκθεση με τίτλο *Ο Πολιτισμός ανθίζει στη Μονεμβασιά – 100 χρόνια από τη γέννηση του Γιάννη Ρίτσου*, που οργάνωσε ο Δήμος Μονεμβασιάς (Μονεμβασιά, Ιούλιος-Αύγουστος 2009)·

– παραχωρήθηκε υλικό από το αρχείο του Γιάννη Ρίτσου για την έκθεση που οργάνωσε το Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας *Μνήμη Γιάννη Ρίτσου* (Λευκάδα, Αύγουστος 2009)·

– παραχωρήθηκε υλικό για την έκθεση *Γιάννης Ρίτσος – Εικαστικά*, που οργάνωσε η Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη της Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2009)·

– παραχωρήθηκαν βιβλία για την έκθεση-αφιέρωμα στον Γιάννη Μόραλη, που οργάνωσε στο Ναύπλιο το Τμήμα Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων του Μουσείου Μπενάκη (Ναύπλιο, Νοέμβριος 2009)·

– παραχωρήθηκε υλικό για την έκθεση με τίτλο *Γιάννης Ρίτσος – ο διαχρονικός Έλληνας*, που οργάνωσε το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης (Αθήνα, Σεπτέμβριος-Νοέμβριος 2009)·

– παραχωρήθηκε υλικό για έκθεση αφιερωμένη στον Γιάννη Ρίτσο, που πραγματοποιήθηκε στη Δημοτική Πινακοθήκη Αγίου Νικολάου Κρήτης στο πλαίσιο του Τριήμερου Λόγου και Τέχνης (Αγιος Νικόλαος Κρήτης, Οκτώβριος 2009)·

– παραχωρήθηκε υλικό για την έκθεση-αφιέρωμα στον Γιάννη Ρίτσο με τίτλο *Να με θυμάστε*, που οργάνωσε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σερρών (Σέρρες, Δεκέμβριος 2009).

Μελετητές

Η Βιβλιοθήκη πραγματοποίησε εκατοντάδες εσωτερικούς δανεισμούς στους συναδέλφους των διαφόρων τμημάτων του Μουσείου, για τη διοργάνωση εκθέσεων, τη συγγραφή καταλόγων και μελετών, την επεξεργασία του υλικού διαφόρων συλλογών. Περισσότεροι από 300 εξωτερικοί επισκέπτες, αναγνώστες και ερευνητές συμβουλευθήκαν τη συλλογή και εξυπηρετήθηκαν με παραχώρηση φωτοτυπιών, φωτογραφιών και υλικού για κινηματογραφήσεις. Συγκεκριμένα:

– παραχωρήθηκε υλικό στον τηλεοπτικό σταθμό Σκάι για

αφιέρωμα στον Μίκη Θεοδωράκη (Ιανουάριος 2009)·

– παραχωρήθηκε φωτογραφικό υλικό από το αρχείο Γιάννη Ρίτσου για ειδικό τόμο αφιερωμένο στον ποιητή από την εφημερίδα *Ελευθεροτυπία* (Φεβρουάριος 2009)·

– παραχωρήθηκαν βιβλία και φωτογραφίας από το αρχείο του Γιάννη Ρίτσου στην εταιρεία Urban Productions στη Θεσσαλονίκη, για την παραγωγή ντοκιμαντέρ για τον ποιητή (Μάρτιος 2009)·

– παραχωρήθηκε υλικό στην εταιρεία ANEMON PRODUCTIONS για πραγματοποίηση ειδικής έκδοσης με θέμα την Ελληνική επανάσταση του 1821 (Μάρτιος 2009)·

– παραχωρήθηκε υλικό στον τηλεοπτικό σταθμό Σκάι για εκπομπή αφιερωμένη στον Γιάννη Ρίτσο από τη σειρά «Μεγάλοι Έλληνες», παραγωγή της Kaskol Productions (Μάρτιος 2009)·

– παραχωρήθηκε φωτογραφικό υλικό για την έκδοση παιδικού βιβλίου με θέμα τον Γιάννη Ρίτσο από τον εκδοτικό οίκο Άγκυρα (Μάρτιος 2009)·

– παραχωρήθηκε φωτογραφικό υλικό με χάρτες στο τουριστικό γραφείο Horizon για τη δημοσίευση τουριστικής έκδοσης με θέμα τον Νομό Φθιώτιδας (Σεπτέμβριος 2009)·

– ο Αιγύπτιος ερευνητής Magded Hanna μελέτησε και φωτογράφησε τα κοπτικά χειρόγραφα της συλλογής (Σεπτέμβριος 2009)·

– παραχωρήθηκε φωτογραφικό υλικό στον ερευνητή Κώστα Μάρα, μέσα από βιβλία με φιλελληνικά θέματα (Οκτώβριος 2009)·

– παραχωρήθηκε φωτογραφικό υλικό στις εκδόσεις Απειρωτών, με πορτραίτα του Αλή Πασά μέσα από βιβλία της συλλογής (Οκτώβριος 2009)·

– παραχωρήθηκε φωτογραφικό υλικό, μέσα από τους περιηγητές της συλλογής, στους ερευνητές Αριστέιδη Γκιουλή, Μαρία Γιουρούκου, Μελίνα Μπριάνα, Μίρκα Παλιούρα.

Αποστολές εκδόσεων

Η Βιβλιοθήκη ανταποκρίθηκε στα αιτήματα σχολείων, πανεπιστημίων, εταιρειών, μουσείων και άλλων επιστημονικών φορέων για τον εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών τους και απέστειλε εκδόσεις και διπλά αντίτυπα στους παρακάτω οργανισμούς: 1ο Γυμνάσιο Παλαιού Φαλήρου, 3ο Γυμνάσιο Λαγκαδά Θεσσαλονίκης, 3ο Ενιαίο Λύκειο Αμαρουσίου, 3ο Ενιαίο Λύκειο Ευόσμου Θεσσαλονίκης, 4ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας, 4ο Ενιαίο Λύκειο Νέ-

ας Ιωνίας, 8ο Γυμνάσιο Πειραιά, 10ο Γενικό Λύκειο Θεσσαλονίκης, 11ο Δημοτικό Σχολείο Γλυφάδας, Γυμνάσιο Μαχαιράδων Ζακύνθου, Αναγνωστική Εταιρεία Κερκύρας, «Απολλώνια» Δανειστική Βιβλιοθήκη Ηρακλείου Κρήτης, Βιβλιοθήκη Θεατρικού Μουσείου, Βιβλιοθήκη Ιονίου Πανεπιστημίου, Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γενικά Αρχεία Νομού Ρεθύμνου, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας, Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Ζεφυρίου Δυτικής Αττικής, Δημοτική Βιβλιοθήκη Ερμιόνης, Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης, Δημοτική Βιβλιοθήκη Χαλάστρας Θεσσαλονίκης, Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Δήμου Θεσσαλονίκης, Εστία Νέας Σμύρνης, 8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, 25η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής, Ζησιμάτειος Δημοτική Βιβλιοθήκη

Κεφαλονιάς, Ιστορικό Αρχείο Δήμου Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης, Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο Βάσου Πετροπούλου - Παν. Γαρταγάνη, Κέντρο Συμβουλευτικής και Απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Δήμου Καισαριανής, Κοβεντάρειος Βιβλιοθήκη, Λαϊκή Βιβλιοθήκη Βόλου - Κληροδότημα Δαμιανού Κυριαζή, Λέσχη Η Ζάκυνθος, Μουσείο Σολωμού και Επιφανών Ζακυνθίων, Παγκόσμιος Όμιλος για την Προβολή των Αρχαίων Ελληνικών Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τμήμα Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Νέας Ιωνίας, Πολιτιστική Ομάδα «ANIMA», Σχολή Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Υπουργείο Πολιτισμού - Διεύθυνση Μουσείων-Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, Cyprus American Archaeological Research Institute, University of Amsterdam Library.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Προσωπικό

Δημήτρης Αρβανιτάκης (υπεύθυνος τμήματος), Τάσος Σακελλαρόπουλος

Σύνταξη περιοδικού: *Μάρια Διαμάντη*

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

Ο Δημήτρης Αρβανιτάκης

– συμμετείχε στο διεπιστημονικό μεταπτυχιακό σεμινάριο του Παντείου Πανεπιστημίου (Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας), στο μάθημα «Ιστορία της ελληνικής ιστοριογραφίας (18ος-19ος αι.)» (α' εξάμηνο: Δεκέμβριος 2008 - Ιανουάριος 2009)·

– συμμετείχε στο μεταπτυχιακό σεμινάριο του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Νεοελληνική ιστορία, καθ. Άννα Ματθαίου) με την εισήγηση: «Το Ιόνιο κατά τον 19ο αιώνα: Ένας τόπος στην τροχιά του έθνους» (Βόλος, 27 Ιανουαρίου 2009)·

– μίλησε στην Αναγνωστική Εταιρεία Κερκύρας με θέμα: «“Ο πληκτικός κατάλογος των προγόνων”. Μεθοδολογικά ζητήματα για τη μελέτη της επτανησιακής ιστορίας» (Κέρκυρα, 27 Μαρτίου 2009)·

– συμμετείχε στο συνέδριο *Οι αφανείς της Λευκαδίτικης ιστορίας*, που διοργανώθηκε στη Λευκάδα στο πλαίσιο των Γιορτών Λόγου και Τέχνης, με την ανακοίνωση: «Οι επιστολές του 1807: Ανάμεσα στον προφορικό και τον

γραπτό λόγο» (Λευκάδα, 3-5 Αυγούστου 2009)·

– δημοσίευσε τη μελέτη «Σχόλια για τις προϋποθέσεις του σολωμικού *Διαλόγου*» στον τόμο *150 χρόνια από τον θάνατο του Διονυσίου Σολωμού. Ημερίδα Συνδέσμων Ελλήνων Κυπρίων Φιλολόγων – ΟΕΛΜΕΚ, Λευκωσία, 27 Οκτωβρίου 2007* (Λευκωσία 2009) 1-52·

– δημοσίευσε το κείμενο «Μεταθανάτιες εικόνες του Καποδίστρια στο Ιόνιο» στο περιοδικό *Αιγυναία* 15 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2009) *Αφιέρωμα στο Επιστημονικό Συνέδριο για τον Καποδίστρια*, 57-86·

– δημοσίευσε το κείμενο «Οι ξένες κυριαρχίες στη Λευκάδα (1797-1864)» στο Τ.Ε. Σκλαβενίτης (επιμ.), *Πρακτικά του Συνεδρίου «Η Λευκάδα και οι ιστορικοί της: 19ος-20ός αι.»*, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, *Γιορτές Λόγου και Τέχνης, Λευκάδα, 5-7 Αυγούστου 2008* (Αθήνα 2009) 109-44·

– δημοσίευσε το άρθρο «Ανδρέας Κάλβος: Ο “ποιητής των Ωδών;”», εφ. *Ελευθεροτυπία*, ένθετο: *Βιβλιοθήκη* 581 (4 Δεκεμβρίου 2009) *Αφιέρωμα στον Ανδρέα Κάλβο*, 12-13·

– δημοσίευσε το κείμενο «Φίλοι του λαού ή εχθροί του έθνους;» στο περιοδικό *Τα Ιστορικά* 26/51 (Δεκέμβριος 2009) 369-98.

Ο Τάσος Σακελλαρόπουλος

– ανέλαβε, μαζί με τον Ευάνθη Χατζηβασιλείου, την επισημονική και εκδοτική επιμέλεια του τόμου: *Σοφοκλής*

Ελευθερίου Βενιζέλος. Η πολιτική διαδρομή. Το πρόσωπο. Η εποχή (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Αθήνα 2009), τον οποίο και παρουσίασε σε εκδήλωση στα Χανιά τον Οκτώβριο 2009·

– είχε την εκδοτική επιμέλεια και έγραψε το εισαγωγικό κείμενο του τόμου: Μ. Καραμπατζάκη-Νταλιάνη, *Παιδιά στην δίνη του ελληνικού εμφυλίου πολέμου 1946-1949, σημερινοί ενήλικες. Διαχρονική μελέτη για τα παιδιά που έμειναν στην φυλακή με τις κρατούμενες μητέρες τους* (επιμ. Ι. Τσιάντης – Δ. Πλουμπίδης, εκδ. Μουσείο Μπενάκη – ΕΦΥΠΕ – Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, Αθήνα 2009)·

– παρέλαβε το Αρχείο Γιώργου Τσουγιόπουλου (αρχαιολογικό υλικό σχετικό με το ΠΑΚ και την πρώτη περίοδο του ΠΑΣΟΚ)·

– ανέλαβε την εκδοτική παραγωγή του καταλόγου *Γιάννης Τσαρούχης 1910-1989* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη

– Ίδρυμα Γιάννη Τσαρούχη, Αθήνα 2009) που συνόδευε την ομότιτλη έκθεση (Κτήριο οδού Πειραιώς, Δεκέμβριος 2009 - Απρίλιος 2010). Παράλληλα, συνέταξε και το ιστορικό χρονολόγιο που δημοσιεύθηκε στον τόμο και υπομνημάτιζε την έκθεση·

– ανέλαβε τη γενική επιμέλεια, τον συντονισμό και τη συγγραφή κειμένων για την έκθεση *Τον '60 οι εκδρομείς, Πώς ζήσαμε τα '60ς στην Ελλάδα* (Κτήριο οδού Κουμπάρη, Δεκέμβριος 2009 - Ιανουάριος 2010)·

– ασχολήθηκε με την επανεκτύπωση του τόμου: Φ. Κωνσταντίνου – Φ.-Μ. Τσιγκάκου (επιμ.), *Φωτογραφίες του James Robertson. «Αθήνα και Ελληνικές Αρχαιότητες», 1853-1854* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 1998)·

– συνέβαλε με το κείμενο «Αντίσταση 1967-1974, Πολιτική πίεση – δυναμικές ενέργειες» στον τόμο: *Ελληνική Πολιτική Ιστορία 1950-2004* (εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2009)·

– δημοσίευσε το κείμενο «Οι Δύο Στρατοί» στο: Χ. Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα* (εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009) Δ1, 277-305·

– δημοσίευσε στο ένθετο *Βιβλιοδρόμιο* της εφ. *Τα Νέα* τα κείμενα: «Μήπως η επιστημονική τριβή αναστέλλει την έρευνα;» (10 Ιανουαρίου 2009), «Η μεταπολίτευση έμεινε για πολλούς κενό γράμμα» (17 Απριλίου 2009), «Ένας διάλογος μεταξύ του εφικτού και του οράματος» (17 Οκτωβρίου 2009), «Ο ελληνικός σοσιαλισμός στα τέλη του 19ου αιώνα» (7 Νοεμβρίου 2009)·

– δημοσίευσε το άρθρο «Οι εκκρεμότητες της επιλεκτικής μνήμης, με αφορμή την προτομή του στρατηγού πλαστήρα στο κοινοβούλιο» στην εφ. *Η Καθημερινή* (Φεβρουάριος 2009)·

– δημοσίευσε το κείμενο «Αδυναμία γεφύρωσης των οχθών» στον τόμο: Α. Αντονάς – Α. Δάλλας – Φ. Ωραιόπουλος, *Weak monuments*, που κυκλοφόρησε στο πλαίσιο της Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκη (εκδ. Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Θεσσαλονίκη 2009)·

– μίλησε για «Τα στρατιωτικά περιοδικά των αντιπάλων του ελληνικού εμφυλίου πολέμου» σε σεμινάριο με θέμα *Μαρτυρίες* που συνδιοργάνωσαν το Πάντειο Πανεπιστήμιο και τα ΑΣΚΙ (Πάντειο Πανεπιστήμιο, Μάιος 2009)·

– μίλησε για «Το τέλος του ΔΣΕ στην Ρούμελη. Οι καταπίτες. Ο Άγγελος» σε εκδήλωση μνήμης για τον Άγγελο Ελεφάντη, με αφορμή τη συμπλήρωση ενός χρόνου από τον θάνατό του και την κυκλοφορία του βιβλίου: Δ. Αποστολόπουλος, *Επί ξηρού ακμής* (εκδ. Βιβλιόραμα – ΑΣΚΙ, Αθήνα 2009). Η ομιλία δημοσιεύθηκε στο *Αρχειοτάξιο* 11 (2009) 191-96.

Η Μάρια Διαμάντη συμμετείχε στη μεταφραστική ομάδα της έκδοσης *Βυζάντιο 330-1453* (επιμ. Μ. Βασιλάκη, εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2009).

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ «ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΗΛΙΟΥ»

Προσωπικό

Πόπη Πολέμη (υπεύθυνη Βιβλιολογικού Εργαστηρίου).
Επιστημονικοί συνεργάτες: Αναστασία Μυλωνοπούλου,
Ειρήνη Ριζάκη

Αρωγοί

Κοινοφελές Ίδρυμα Ι. Σ. Λάτση, Δάφνη Ηλιάδη, Μαίρη Ηλιού-Σιομπρί, Τάκης Καλδής, Γιώργος Ρουσόπουλος

Στη διάρκεια του 2009, που ξεκίνησε με μετακόμιση του Βιβλιολογικού Εργαστηρίου στην προσωρινή του στέγη, επί της οδού Κουμπάρη 2, ολοκληρώθηκε η καταλογογράφηση της βιβλιοθήκης του Φίλιππου Ηλιού, την οποία έχει δωρίσει η οικογένειά του στο Εργαστήρι, και ξεκίνησε η καταγραφή των υπόλοιπων καταλοίπων (φωτοαντίγραφα, δελτία κ.λπ.) από σπουδάστριες του τμήματος

Βιβλιοθηκονομίας των ΤΕΙ Αθηνών, που κάνουν την πρακτική τους άσκηση στη Βιβλιοθήκη του Μουσείου.

Επίσης ολοκληρώθηκε, εν πολλοίς, η έρευνα που απαιτούνταν και η σύνταξη των λημμάτων για να συμπληρωθεί ο δεύτερος τόμος της *Ελληνικής Βιβλιογραφίας του 19ου αιώνα* (έτη 1819-1832), τον οποίο κατέλιπε ημιτελής ο Φίλιππος Ηλιού. Η στοιχειοθεσία του τόμου (ο οποίος θα κυκλοφορήσει ως συνέκδοση του Μουσείου Μπενάκη με το ΕΛΙΑ-ΜΙΕΤ) έχει αρχίσει και αναμένεται να είναι έτοιμος για το τυπογραφείο εντός του 2011.

Περατώθηκε η πρώτη διόρθωση της βάσης των 930.000 συνδρομητών ελληνικών βιβλίων της περιόδου 1749-1922, που αντιστοιχούν σε περίπου 2.600 καταλόγους. Ελπίζουμε σύντομα να υπάρξει η σχετική χρηματοδότηση που θα επιτρέψει τη δημοσιοποίηση, έντυπη και ηλεκτρονική, του υλικού αυτού, μοναδικού για τα ελληνικά δεδομένα σε όγκο και πλούτο. Εν τω μεταξύ, συγκεντρώνεται πρόσθετο συναφές υλικό και σχεδιάζεται η ηλεκτρονική καταγραφή όσων νέων καταλόγων συνδρομητών εξακολουθούν να εντοπίζονται.

Σταθερό μέλημα υπήρξε, και τη χρονιά που πέρασε, η ενημέρωση και επέκταση του ηλεκτρονικού καταλόγου της Ελληνικής Βιβλιογραφίας του 19ου αιώνα (μέχρι στιγμής 45.000 εγγραφές), που είναι αναρτημένος στον διαδικτυακό τόπο του Μουσείου Μπενάκη (www.benaki.gr/bibliology): νέες προσθήκες που συνεχώς καταφτάνουν (ήδη ανέρχονται σε 1.000 περίπου), διόρθωση των λημμάτων από αυτοψίες που δεν είχαν σταθεί άλλοτε δυνατές, πρόσθετα αντίτυπα σε βιβλιοθήκες ήδη καταγραμμένες και ιδίως νέες ηλεκτρονικές διευθύνσεις των ψηφιακών αντιτύπων που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο και ολοένα πληθαίνουν.

Στην κατεύθυνση της αξιοποίησης των καταλοίπων του Φίλιππου Ηλιού, ύστερα από ευγενική παραχώρηση εκ μέρους του Μανόλη Σαββίδη του αντίστοιχου φακέλου, ξεκίνησε η επεξεργασία του τέταρτου τόμου των *Συμμίκτων*, με επιφυλλίδες και μικρά μελετήματα του Κ. Θ. Δημαρά από το 1931 έως το τέλος της ζωής του. Η επιλογή, με γνώμονα την ανάδειξη της ποικιλότητας εξέλιξης του δημοτικού έργου, είχε γίνει από τον Φίλιππο Ηλιού, ο οποίος και τιτολόφηση τον αντίστοιχο τόμο *Λόγια περί μεθόδου*.

Δραστηριότητες – Δημοσιεύσεις

Η Πόπη Πολέμη:

– συμμετέχει πάντα στη συντακτική ομάδα της περιο-

δικής έκδοσης των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας *Αρχειοτάξιο*, είναι γραμματέας σύνταξης μαζί με τον Δημήτρη Αρβανιτάκη του περιοδικού *Τα Ιστορικά* (το οποίο συνεκδίδουν ο εκδοτικός οίκος Μέλισσα και το Μουσείο Μπενάκη), συμμετέχει στην επιστημονική επιτροπή των συνεργατών του ίδιου περιοδικού και έχει την τυπογραφική του επιμέλεια, σε συνεργασία με την Άννα Ματθαίου·

– εξέδωσε το βιβλίο *Με σεβασμό και ασέβεια. Ένα κείμενο και ένα χατίρι για τον Φίλιππο Ηλιού και τον Κ.Θ. Δημαρά* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2009)·

– μίλησε στο σεμινάριο των ΑΣΚΙ με θέμα «Από τη μαρτυρία στην ιστορική τεκμηρίωση. Το παράδειγμα του Φίλιππου Ηλιού» (6 Απριλίου 2009)·

– μίλησε με θέμα «Προαγγέλλοντας του Γένους τον φωτισμό» σε διήμερο αφιερωμένο στις *Πολιτισμικές μεταφορές και έννοιες που ταξιδεύουν. Έθνος και διανοούμενοι ανάμεσα στην Ελλάδα και την Ευρώπη κατά τον μακρό 19ο αιώνα*, το οποίο διοργάνωσαν ο Ιστορικός Τομέας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και το European Doctorate in Social History (Αθήνα, 10-11 Απριλίου 2009)·

– συμμετείχε, εκ μέρους του περιοδικού *Τα Ιστορικά*, σε συζήτηση για τα ιστορικά περιοδικά που οργάνωσε το περιοδικό *Historiein* και οι εκδόσεις Νεφέλη στο πλαίσιο της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου της Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη, 30 Μαΐου 2009), και δημοσίευσε την εισήγησή της με τίτλο «Το ιστορικό περιοδικό ως εργαστήριο παραγωγής ιστορίας», *Τα Ιστορικά* 50 (2009) 211-14·

– δημοσίευσε άρθρο με τίτλο «Χάρτες του Ρήγα και βιβλία του Διαφωτισμού στην Ερμούπολη. Μια επιστολή: 1838-1846», στον τόμο: *Δρόμοι κοινού. Μελέτες για την Κοινωνία και τον πολιτισμό αφιερωμένες στην Αικατερίνη Κουμαριανού* (Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού, Παράρτημα του περιοδικού *Μνήμων* 15, Αθήνα 2009) 209-14·

– δημοσίευσε το άρθρο «Βιβλιολογικό Εργαστήριο “Φίλιππος Ηλιού”» στο *Ενημερωτικό Δελτίο των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη* (Β'/2009) 10-15.

Η Αναστασία Μυλωνοπούλου ανέλαβε την επιμέλεια της μετάφρασης, τις σημειώσεις, το ευρετήριο και τις διορθώσεις του έργου R. Moulin [P. Μουλέν], *Η αγορά της τέχνης. Παγκοσμιοποίηση και νέες τεχνολογίες* (επιστ. επιμ. Ν. Λοϊζίδη, μτφρ. Χ. Δραντάκη, εκδ. Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Αθήνα 2009).

Η Ειρήνη Ριζάκη:

– δημοσίευσε βιβλιοκρισία για τον τόμο *Δρόμοι κοινοί. Μελέτες για την Κοινωνία και τον πολιτισμό αφιερωμένες στην Αικατερίνη Κουμαριανού* (Αθήνα 2009), με τίτλο «Δρόμοι κοινοί με την Αικατερίνη Κουμαριανού», *Τα Ιστορικά* 51 (2009) 511-12.

– συνέβαλε με το λήμμα «Ευγενία Ζωγράφου» στο: Λ. Δρούλια – Γ. Κουτσοπανάγου (επιμ.), *Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974*, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών 103 (εκδ. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα 2008 [κυκλοφόρησε το 2009]) Β': 340.

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Προσωπικό

Ιφιγένεια Διονυσιάδου (τομέας τεκμηρίωσης), *Ζωή Μεταξιώτου* (τομέας συστημάτων), Χάρης Αρσενίδης, Στέφανος Γιατζής, Μαρία Γκίκα, Μαρία Θρουβάλα, Χρήστος Κασσιμάτης, Χρυσάνθη Κοντάκη, Νικολέττα Μέντη, Δήμητρα Παπακωνσταντίνου. Εθελοντές: Nader Ayadi, Ασημίνα Γεωργακοπούλου, Γιάννης Μαρνέλης

Δραστηριότητες

– Για την προβολή του Μουσείου στο διαδίκτυο πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες:

1. στον επίσημο διαδικτυακό τόπο του Μουσείου Μπενάκη www.benaki.gr

α. ολοκληρώθηκε η ανάρτηση αφιερωμάτων σε έξι αρχιτέκτονες (Ι. Δεσποτόπουλος, Ν. Μητσάκης, Κ. Μπίρης, Π. Μυλωνάς, Δ. Πικιώνης, Χ. Σφαέλλος) στην ιστοσελίδα των Αρχείων Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής. Τα αφιερώματα περιλαμβάνουν για κάθε αρχιτέκτονα βιογραφικό σημείωμα, παρουσίαση προσωπικών φωτογραφιών, τεκμηρίων και ζωγραφικών έργων, καθώς και online εμφάνιση των αρχειακών τεκμηρίων του έργου τους στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα. Η συνολική εποπτεία του έργου και μέρος της ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκε από το τμήμα, ενώ η ανάπτυξη των ιστοσελίδων υλοποιήθηκε από την Hermes Digital. Οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου *Ψηφιακό Αρχείο Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής / Διαδραστική Εφαρμογή «Ο Ν. Χατζηκυριάκος-Γκίκας και η Γενιά του '30»* (Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας», Πρόσκληση 172).

β. ολοκληρώθηκε η προσθήκη του χρονολογίου του Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα στην ιστοσελίδα του βιογραφικού σημειώματος του ζωγράφου στις τρεις γλώσσες του διαδικτυακού τόπου. Η συνολική εποπτεία του έργου, η ενημέρωση των μεταφρασμένων κειμένων και η ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκε από το τμήμα, ενώ η ανάπτυξη της βάσης δεδομένων και

της ιστοσελίδας υλοποιήθηκε από την εταιρεία Hermes Digital.

γ. ολοκληρώθηκε η online πρόσβαση σε επιλεγμένα έργα του Εργαστηρίου Γιάννη Παππά μέσω του διαχειριστικού συστήματος, στις τρεις γλώσσες του διαδικτυακού τόπου.

δ. ολοκληρώθηκαν, σε συνεργασία με την εταιρεία Zetcom, οι εργασίες αξιολόγησης της online παρουσί-ασης των Αρχείων Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής και του Εργαστηρίου Γιάννη Παππά, η αποκατάσταση των σφαλμάτων και η επικαιροποίηση του περιεχομένου.

ε. πραγματοποιήθηκε τροποποίηση του εισαγωγικού κειμένου της Βιβλιοθήκης και προσθήκη νέων υποενοτήτων για την παρουσίαση των χειρογράφων από τη βυζαντινή και τη μεταβυζαντινή εποχή.

στ. μελετήθηκε η εφαρμογή online πρόσβασης στα Ιστορικά Αρχεία μέσω του συστήματος τεκμηρίωσης αρχείων και ολοκληρώθηκε η πρώτη αξιολόγηση. Αρχικά η πρόσβαση θα επιτρέπεται σε περιορισμένο αριθμό αρχείων, με προτεραιότητα στο αρχείο αυτογράφων έργων του Γιάννη Ρίτσου, ενώ ο κατάλογος θα εμπλουτίζεται διαρκώς. Επιπρόσθετα, θα είναι δυνατή η πρόσβαση στα ψηφιοποιημένα έγγραφα, στα οποία έχει χρησιμοποιηθεί τεχνική υδατοσήμανσης. Την ανάπτυξη έχει αναλάβει η εταιρεία InfoLib.

ζ. ενημερώθηκαν οι ιστοσελίδες για τις νέες δραστηριότητες του Μουσείου: 138 εκθέσεις και εκδηλώσεις, 38 εκδόσεις, εναλλασόμενες δραστηριότητες του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη, και λοιπές δραστηριότητες του ιδρύματος που βρέθηκαν στην επικαιρότητα. Η εργασία περιλαμβάνει τη συλλογή στοιχείων, την επικαιροποίηση υπάρχουσών ιστοσελίδων, την επιμέλεια του υλικού στην ελληνική, την αγγλική και την ισπανική γλώσσα, καθώς και την τεχνική υλοποίηση. Επιπρόσθετα, δημιουργήθηκαν περίπου 49 νέες πρώτες σελίδες και 150 νέες σελίδες που αφορούν δελτία τύπου και προγράμματα εκδηλώσεων.

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΠΕΝΑΚΗ

αρχεία νεοελληνικής αρχιτεκτονικής

BENAKI MUSEUM
ENGLISH | ESPAÑOL

ΑΡΧΙΚΗ ΟΘΟΝΗ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

ΑΡΧΕΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΑΡΧΕΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

RSS

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΚΔΟΣΕΙΣ E-SHOP

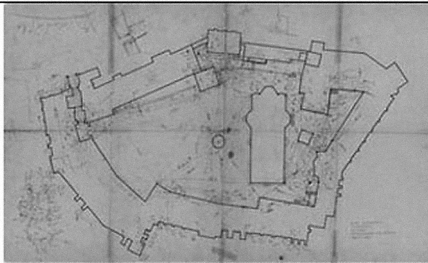

ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΑΡΧΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Portfolio

Προσωπικές φωτογραφίες

Προσωπικά τεκμήρια

Παύλος Μυλωνάς (1915 - 2005)

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1915 και σπούδασε στο Ε.Μ.Π., από όπου αποφοίτησε το 1941. Κατά την περίοδο 1941-1945 εργάστηκε ως επιμελητής στις έδρες Αρχιτεκτονικών Συνθέσεων και Ρυθμολογίας της Αρχιτεκτονικής Σχολής, ενώ παράλληλα παρακολούθησε μαθήματα στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών και στην ΑΣΚΤ. Στο διάστημα 1945-1949 πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Columbia της Νέας Υόρκης. Το 1956 εκλέχθηκε τακτικός καθηγητής της Ρυθμολογίας στην ΑΣΚΤ, όπου διδάξε έως το 1982. Στο επιστημονικό του έργο συγκαταλέγεται η μακρόχρονη έρευνα της αρχιτεκτονικής του Αγίου Όρους.

Παράλληλα με τις ερευνητικές του δραστηριότητες διατηρούσε και γραφείο αρχιτεκτονικών μελετών. Συμμετείχε με ανακοινώσεις σε πολλά συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το πλούσιο συγγραφικό του έργο περιλαμβάνει μονογραφίες, μελέτες και δημοσιεύσεις σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Το 1996 εξελέγη τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.

Ενδεικτικά αναφέρονται κάποια έργα του: Λέσχη Αξιωματικών Θεσσαλονίκης 1951, Ναός και Βιβλιοθήκη συγκροτήματος νέων κτηρίων Κολλεγίου Αθηνών στο Ψυχικό 1951-63, Πολυκατοικίες οικισμού Καρέα 1955-58, Ξενοδοχείο Mont Parnes στην Πάρνηθα 1958-61, Δημοτικό Βρεφοκομείο Θεσσαλονίκης Άγιος Στυλιανός 1960-63, την Πολυκατοικία Βασιλίσσης Σοφίας 2 και Ηρώδου Αττικού 1961-66, την Εθνική Πνακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου 1963-69 (σε συνεργασία με τον Δημήτρη Φατούρο), τη Γερμανική Σχολή Αθηνών 1965-69, την Αποκατάσταση της καμένης βόρειας πτέρυγας Μονής Βατοπεδίου 1966-73, την ολοκλήρωση του συγκροτήματος της Γενναδίου Βιβλιοθήκης 1968-72, τα έργα Αναστηλώσεως στο Ναό της Αναστάσεως στα Ιεροσόλυμα 1976-84, τον Καλλιτεχνικό Σταθμό της ΑΣΚΤ στο Ρέθυμνο 1969-72, το Ινστιτούτο Γκαίτε 1979-82 (σε συνεργασία με τον Κωνσταντίνο Μυλωνά).

Ιωάννης Δεσποτόπουλος	Νικόλαος Μητσάκης	Κώστας Μπίρης
Παύλος Μυλωνάς	Δημήτρης Πικιώνης	Χαράλαμπος Σφαέλλος

Οθόνη του αφιερώματος στον αρχιτέκτονα Παύλο Μυλωνά από τον διαδικτυακό τόπο του Μουσείου Μπενάκη.

η. ξεκίνησε η έρευνα και η μελέτη προτάσεων για την ανανέωση της εισαγωγικής σελίδας του διαδικτυακού τόπου και πραγματοποιήθηκε επεξεργασία των εικονιδίων των σχετικών με εκδηλώσεις του Μουσείου·

θ. το μέσο μηνιαίο πλήθος επισκέψεων στον διαδικτυακό τόπο του Μουσείου για το 2009 ανήλθε σε 21.558. Η μέτρηση πραγματοποιήθηκε με το νέο εργαλείο συλλογής στατιστικών δεδομένων Google Analytics, το οποίο έχει τεθεί σε εφαρμογή από τις 20/3/2009·

2. για τον διαδικτυακό τόπο του Ερευνητικού Προγράμματος Αμυκλών amykles-research-project.wikidot.com το τμήμα συμμετείχε στη διαμόρφωση των ενότητων και την οργάνωση της παρουσίασης του υλικού·

3. για την προβολή του Μουσείου μέσω διαδικτυακών τόπων κοινωνικού περιεχομένου (social web) ολοκληρώθηκε η παρουσίαση του Μουσείου στο Twitter (twitter.com/Benaki_Museum) και ξεκίνησαν οι εργασίες για την παρουσίασή του στο Facebook και το Flickr.

Η πρόεδρος του Μουσείου, κυρία Αιμιλία Γερουλάνου, παραλαμβάνει για λογαριασμό του Μουσείου το Αριστείο Βέλτιστης Πρακτικής για την υλοποίηση των έργων του Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας».

– Στον τομέα της τεκμηρίωσης πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες:

α. συνεχίστηκε η ένταξη στο διαχειριστικό σύστημα των αντικειμένων που αποκτήθηκαν ή εντάχθηκαν στις συλλογές του Μουσείου κατά τη διάρκεια και μετά την υλοποίηση του νέου συστήματος. Ολοκληρώθηκε η καταγραφή των αντικειμένων του 13ου τόμου του *Γενικού Ευρετηρίου* και ξεκίνησε η καταγραφή του 14ου τελευταίου τόμου. Συνολικά, δημιουργήθηκαν εκ νέου, συμπληρώθηκαν ή ελέγχθηκαν οι εγγραφές για 3.200 αντικείμενα του *Γενικού Ευρετηρίου*, ενώ καταχωρίστηκαν από χειρόγραφα δελτία 100 εγγραφές αντικειμένων των ευρετηρίων Ενδυμασιών (ΕΕ) και Αργυροχρυσοχοϊας (ΕΑ)·

β. ενημερώθηκαν στο νέο διαχειριστικό σύστημα οι καταγραφές των περίπου 70 κοσμημάτων της δωρεάς της Λένας

Γκλαβάνη-Miller και των 550 χαρακτηριστικών της συλλογής Κοιλαλού από τις αντίστοιχες δημοσιεύσεις τους στους έντυπους καταλόγους Leyna Miller, *Κοσμήματα από τα ορεινά χωριά της Λιβύης* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2009) και Leonora Navati, *Η ελληνική ενδυμασία. Έντυπες πηγές 16ου-20ού αιώνα από τη Συλλογή Ι. Δ. Κοιλαλού* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2006). Ενημερώθηκαν στο σύστημα οι εγγραφές των αντικειμένων που παρουσιάστηκαν στις εκθέσεις *Byzantium 330-1453* (Λονδίνο, Οκτώβριος 2008 - Απρίλιος 2009), *Joyas Griegas siglos XVII-XIX* (Λίμα, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2008) και *Η Προκολομβιανή Τέχνη στο Μουσείο Μπενάκη. Συλλογή Γ. Γόντικα* (Κτήριο οδού Κουμπάρη, Ιούνιος-Αύγουστος 2009), με αντίστοιχη αυτόματη ενημέρωση της βιβλιογραφίας τους. Ενημερώθηκαν, επίσης, οι βιβλιογραφικές παραπομπές για τα αντικείμενα που εικονίζονται στον *Οδηγό του Μουσείου Μπενάκη* (2008)·

γ. πραγματοποιήθηκε αναδρομική καταγραφή των χορηγών εκθέσεων και άλλων εκδηλώσεων του Μουσείου, με πηγή τη βάση δεδομένων που τροφοδοτεί τον διαδικτυακό τόπο. Συνολικά, ελέγχθηκαν 517 χορηγίες και καταγράφηκαν 53 ονόματα νέων χορηγών. Παράλληλα, συμπληρώθηκε αρχείο με λίστα όσων προσέφεραν στο Μουσείο έως τον Απρίλιο 2009 (περίπου 4.000 ονόματα) για τη νέα έκδοση από το Μουσείο του φυλλαδίου *Δωρητές, Μεγάλοι δωρητές, Ενεργέτες*. Ολοκληρώθηκε η καταγραφή των δωρητών του έτους 2008 με πλήρη στοιχεία της προσφοράς τους, τα οποία αντλήθηκαν από τα ευχαριστήρια, τους απολογισμούς των τμημάτων και λίστες του νομικού τμήματος και του λογιστηρίου. Στο πλαίσιο της εργασίας αυτής εισήχθησαν στο σύστημα 120 εγγραφές νέων δωρητών και συμπληρώθηκαν στοιχεία σε 115 παλαιότερες·

δ. εισήχθησαν στο σύστημα και τεκμηριώθηκαν 5.500 περίπου εικόνες στο Αρχείο Εικόνων και ολοκληρώθηκε η επεξεργασία των ψηφιακών εικόνων από το Εργαστήριο Γιάννη Παππά, για την προβολή της συλλογής στον διαδικτυακό τόπο του Μουσείου. Για τις ανάγκες του Τμήματος Διαχείρισης Φωτογραφικού Υλικού, καθώς και για την ευρεία χρήση ψηφιακών εικόνων από όλα τα τμήματα, οι ψηφιακές απεικονίσεις αποθηκεύονται επιπλέον σε 2 χαμηλότερες αναλύσεις: α) εκτυπώσιμο μέγεθος 10 x 15 εκ., ανάλυση 300 dpi και μορφότυπο TIFF, και β) ανάλυση 72 dpi, μορφότυπο JPEG και μέγιστη διάσταση 2480 pixel·

ε. πραγματοποιήθηκε αναδιάρθρωση των πεδίων κατα-

Μέγας Αλέξανδρος, 1941. Μελέτη αγάλματος, 0,17 x 0,07 x 0,17 μ.
Γιάν ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Η πρώτη μελέτη για τον έφιππο ανδριάντα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, 1941. Μ ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Μέγας Αλέξανδρος, 1942. Πρόπλασμα αγάλματος, 0,32 x 0,12 x 0,31 μ.
Γι ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Μέγας Αλέξανδρος, 1941. Μελέτη αγάλματος, 0,17 x 0,07 x 0,20 μ.
Γιάν ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

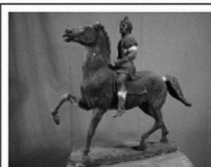
Γεώργιος Καραϊσκάκης, 1985. Μακέτα αγάλματος, 0,25 x 0,27 x 0,10 μ.
Γι ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

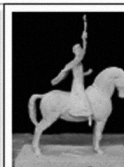
Μέγας Αλέξανδρος, 1971. Πρόπλασμα αγάλματος, 0,80 x 0,25 x 0,82 μ.
Γι ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Μέγας Αλέξανδρος, 1971. Μελέτη αγάλματος, 0,85 x 0,75 x 0,25 μ.
Γιάν ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, 1982. Μακέτα αγάλματος, 0,32 x 0,25 x 0,15 μ. ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Αζίζα, 1945. Αγαλμα, 1,52 x 0,54 x 0,51 μ.
Γιάννης Παππάς (ΕΓΠ_1)
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Τζένα, 1947. Αγαλμα, 1,15 x 0,41 x 0,35 μ.
Γιάννης Παππάς (ΕΓΠ_7)
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Η καταστροφή των Δελφών, 1988 – 1988. Αγαλμα, 0,59 x 2,30 x 0,55 μ.
Γι ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Ο Κούρος της Κατοχής, 1943. Αγαλμα, 1,62 x 0,475 x 0,52 μ.
Γιάννης Πα ...
Εργαστήριο Γιάννη Παππά

Προσθήκη στη Συλλογή Μου

Οθόνη από την online παρουσίαση του Εργαστηρίου Γιάννη Παππά στον διαδικτυακό τόπο του Μουσείου Μπενάκη.

γραφής εικόνων στο σύστημα τεκμηρίωσης και διαχείρισης συλλογών και αρχείων, και επεξεργασία του μεγαλύτερου μέρους του περιεχομένου (127.000 εγγραφές)· σι. συνεχίστηκαν οι εργασίες του τμήματος που αφορούν επεμβάσεις στην επαφή χρήσης, ώστε να επιτυγχάνεται η βέλτιστη δυνατή χρήση του: με αφορμή την εξαγωγή των αρχιτεκτονικών σχεδίων στο διαδίκτυο, διαπιστώθηκαν ελλείψεις και πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες διορθώσεις στον τρόπο δήλωσης του χρόνου στα πεδία «έτος από» και «έως» του συστήματος. Καταγράφηκαν

νέοι κανόνες συμπλήρωσης των πεδίων χρονολόγησης του συστήματος. Επίσης, ολοκληρώθηκαν οι διορθώσεις στα πεδία που αφορούν τα έτη γέννησης/θανάτου καλλιτεχνών και άλλων ιστορικών προσώπων που σχετίζονται με αντικείμενα του Μουσείου. Πραγματοποιήθηκε επανακαθορισμός και αναδόμηση ευρύτερων διατυπώσεων του θησαυρού ορολογίας (π.χ. «ελληνορωμαϊκό», «εποχή σιδήρου», «ενδυμασία»), όταν διαπιστώθηκε ότι είτε προκαλούσαν σύγχυση, είτε δεν συνέκλιναν με ορισμένα διεθνή πρότυπα. Τέλος, έγιναν προσθέσεις

στους μεταφρασμένους όρους, οι οποίοι αποτελούν κριτήριο αναζήτησης των αντικειμένων για τους ξενόγλωσσους επισκέπτες του διαδικτυακού τόπου του Μουσείου·

ζ. το νέο διαχειριστικό σύστημα εγκαταστάθηκε σε τέσσερις νέες θέσεις: στο Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και στα γραφεία των επιμελητών Ξ. Πολίτη, Μ. Διαμάντη και Σ. Χανδακά (θέση β). Πραγματοποιήθηκε εκπαίδευση των μελών των Τμημάτων Συντήρησης και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στην αναζήτηση στοιχείων, καθώς και επανεκπαίδευση ορισμένων επιμελητών για την εκτέλεση συγκεκριμένων διαδικασιών: αναζήτηση πληροφοριών για δωρητές, εισαγωγή θεματογραφίας στα αντικείμενα των Φωτογραφικών Αρχείων, αλλαγή αποθηκευτικού χώρου αντικειμένων κ.λπ. Στο τέλος του έτους πραγματοποιήθηκε από το τμήμα έλεγχος των στοιχείων που εισήγαγαν οι χρήστες: συνολικά δημιουργήθηκαν 4.300 νέες εγγραφές αντικειμένων και αρχαιακού υλικού (1.120 αρχιτεκτονικά σχέδια, 2.230 φωτογραφίες, 950 αντικείμενα άλλων συλλογών). Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν περίπου 8.000 ενημερώσεις σε στοιχεία παλαιότερων εγγραφών·

η. ενημερώθηκε η βάση δεδομένων τεκμηρίωσης των εκδόσεων, εκθέσεων και εκδηλώσεων του Μουσείου για το 2009.

– Για την υποστήριξη των άλλων τμημάτων του Μουσείου πραγματοποιήθηκαν:

α. Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής: ολοκληρώθηκε ο έλεγχος των 9.400 τεκμηρίων που εισήχθησαν συνολικά στο νέο διαχειριστικό σύστημα από τους τεκμηριωτές των ΑΝΑ. Πραγματοποιήθηκε έλεγχος της ορολογίας που χρησιμοποιήθηκε κατά την καταγραφή του υλικού, ενόψει της μετάφρασης των όρων στην αγγλική γλώσσα για τον διαδικτυακό τόπο του Μουσείου. Μελετήθηκε η θέση των όρων «κατασκευαστική λεπτομέρεια» και «διακοσμητική λεπτομέρεια» στους θησαυρούς και αναδιαμορφώθηκε δύο φορές μέχρι να βρεθεί η κατάλληλη ένταξή τους στην ιεραρχία. Οι αλλαγές στη χρήση της ορολογίας οδήγησαν στον επανέλεγχο των μεταφρασμένων όρων, καθώς και σε επανέλεγχο της λειτουργίας των λιστών με τους όρους αναζήτησης (εντοπισμός όμοιων αγγλικών όρων σε διαφορετικά επίπεδα, διορθώσεις-αλλαγές)·

β. Εργαστήριο Γιάννη Παππά: συμπληρώθηκαν οι περιγραφές, καθώς και στοιχεία σχετικά με τις επιγραφές και τα εικονιζόμενα πρόσωπα για 122 προσχέδια έργων του Γιάννη Παππά. Ολοκληρώθηκε η συγγραφή λέξαντων

για τα περίπου 150 έργα του Γιάννη Παππά, τα οποία από το καλοκαίρι του 2009 παρουσιάζονται πλέον online στον διαδικτυακό τόπο του Μουσείου. Για την παραπάνω εργασία απαιτήθηκε επίσης επανέλεγχος, τόσο των μεταφρασμένων όρων, όσο και της λειτουργίας των λιστών με τους όρους αναζήτησης. Ξεκίνησε η μετακίνηση σε νέο αποθηκευτικό χώρο των έργων της αποθήκης του ισογείου που απέκτησαν κορνίζα. Το τμήμα ανέλαβε την ταύτιση των έργων μέσω των εικόνων τους, τον έλεγχο των στοιχείων τους, την καταγραφή της μεταβολής των αποθηκευτικών χώρων στο σύστημα και την παράδοση εκτυπώσεων για κάθε τετράρο αποθήκευσης·

γ. Βιβλιοθήκη: ξεκίνησε, σε συνεργασία με τη Βιβλιοθήκη, η μελέτη γύρω από την ένταξη αναλυτικών πληροφοριών για τα βυζαντινά και τα μεταβυζαντινά χειρόγραφα στο νέο διαχειριστικό σύστημα, με σκοπό τη μελλοντική παρουσίασή τους στο διαδίκτυο. Αναπτύχθηκε πρότυπη καρτέλα τεκμηρίωσης, με τη δημιουργία στο σύστημα της ειδικής ομάδας «χειρόγραφο» και τον εμπλουτισμό της καρτέλας «πρόσθετα στοιχεία» με νέα πεδία που ικανοποιούν τις απαιτήσεις του συγκεκριμένου υλικού. Η εργασία ολοκληρώθηκε με τη συγγραφή νέων οδηγιών και την εισαγωγή στο σύστημα δοκιμαστικών εγγραφών, οι οποίες συζητήθηκαν με τη Βιβλιοθήκη, οδηγώντας σε περαιτέρω διορθώσεις. Καταγράφηκαν σε βάση δεδομένων τα χειρόγραφα που πρόκειται να τεκμηριωθούν αναλυτικά και καθορίστηκαν τα πιθανά μελλοντικά πεδία αναζήτησής τους στο διαδίκτυο. Επιπρόσθετα, το τμήμα συμμετείχε στη μελέτη για την υποβολή πρότασης της Βιβλιοθήκης και της Πινακοθήκης Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα στο εθνικό πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2007-2013 (ΥΠΠΟ – Δράση Λογοτεχνικής Μετάφρασης), σχετικά με τη μετάφραση λογοτεχνικών έργων. Επίσης, δημιουργήθηκαν αντίγραφα χαμηλής ανάλυσης των ψηφιακών εικόνων από την ψηφιοποίηση των χειρογράφων (14.000 εικόνες)·

δ. Τμήμα Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Συλλογής: με την ολοκλήρωση της καταγραφής των οστράκων και αγγείων της δωρεάς Πέγκυς Ζουμπουλάκη, συντάχθηκε και παραδόθηκε στους επιμελητές φάκελος με τις περίπου 160 εκκρεμότητες στην ταύτιση περιγραφής - εικόνας αντικειμένου, όπως εντοπίστηκαν από το σύστημα. Στο πλαίσιο της διοργάνωσης της ημερίδας με αφορμή την έκθεση *Από τη Χώρα του Χρυσόμαλλον Δέρατος: Θησαυροί της Αρχαίας Κολχίδας* (Κτήριο οδού Κουμπάρη, 26 Ιανουαρίου 2009), το τμήμα συνεργάστηκε στον συντονισμό και τη διαχείριση χορηγικού προγράμματος, επικοινωνίας,

προμηθειών και δημοσιότητας της ημερίδας·
 ε. Τμήμα Ζωγραφικών Έργων, Χαρακτικών και Σχεδίων: το τμήμα ανέλαβε τη διοικητική και την οικονομική διαχείριση του προγράμματος IN PRAISE OF SHADOWS (EE – Culture 2007-2013), καθώς και τον συντονισμό και τη διαχείριση χορηγικού προγράμματος, προμηθειών και δημοσιότητας για την υλοποίηση της ομότιτλης έκθεσης *Ύμνος στη Σκιά* (Κτήριο οδού Πειραιώς, Μάιος-Ιούλιος 2009)·

στ. Τμήμα Συντήρησης Έργων Τέχνης: μελετήθηκαν η πρόταση του εθνικού προγράμματος ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ II για το εργαστήριο συντήρησης κεραμικού, καθώς και η προσαρμογή του συστήματος τεκμηρίωσης και διαχείρισης συλλογών και αρχείων για χρήση από τους συντηρητές·

ζ. Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων: μελετήθηκε η πρόταση συνεργασίας με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα WITNESS THE PAST (EE – Culture 2007-2013) που προήλθε από το ΤΕΙ Αθηνών·

η. Τεχνικό Τμήμα: συμμετοχή στις εργασίες εγκατάστασης και τεχνικής υποστήριξης του τηλεφωνικού κέντρου στο ανακαινισμένο κτήριο της Πινακοθήκης Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα, συμμετοχή στις εργασίες εγκατάστασης δομημένης καλωδίωσης στους χώρους της Πινακοθήκης και του Βιβλιολογικού Εργαστηρίου, μελέτη εφαρμογής σύνδεσης μέσω VoIP στο τηλεφωνικό κέντρο του κεντρικού κτηρίου, καθώς και τεχνική υποστήριξη εκθέσεων και εκδηλώσεων που διοργανώνονται στους χώρους του Μουσείου·

θ. Τμήμα Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης: επεξεργασία ψηφιακών εικόνων από τα υφάσματα της Σκύρου·

ι. Τμήμα Ιστορικών Αρχείων και Χειρογράφων: πραγματοποιήθηκε τυποποίηση διαδικασίας υδατοσήμανσης εικόνων με τον λογότυπο του Μουσείου, χρήση στο σύστημα τεκμηρίωσης αρχείων Libsolution και στην online πρόσβαση σε αυτό μέσω του διαδικτυακού τόπου του Μουσείου·
 ια. γενικότερη υποστήριξη άλλων τμημάτων και εξωτερικών συνεργατών του Μουσείου μέσω ενημέρωσης για χρηματοδότηση δράσεων και μέσω αναζήτησης προσφορών για διάφορες υπηρεσίες (μεταφράσεις, διερμηνείες, διοργάνωση συνεδρίων).

– Στον τομέα των εφαρμογών πολυμέσων (multimedia) που απευθύνονται στο κοινό:

Ολοκληρώθηκε η δίγλωσση εφαρμογή πολυμέσων με τίτλο *Ο Ν. Χατζηκυριάκος-Γκίκας και η γενιά του '30* (Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας», Πρόσκληση 172), η οποία

σχεδιάστηκε με σκοπό να λειτουργήσει ως μέσο προβολής και ανάδειξης του έργου του ζωγράφου στο ευρύτερο κοινό: ολοκληρώθηκε η συγγραφή και η επιμέλεια των κειμένων, καθώς και η επιλογή των συνοδευτικών εικόνων με τις λεζάντες τους, εξασφαλίστηκαν τα πνευματικά δικαιώματα των εικόνων που δεν ανήκουν στο Μουσείο, ολοκληρώθηκε το γραφιστικό-καλλιτεχνικό περιβάλλον και η ανάπτυξη των ειδικών αφιερωμάτων-υποενοτήτων της εφαρμογής («Οι συνεντεύξεις του Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα», «Τα σχέδια του Ghika», «Τα εργαστήρια του Γκίκα»), διενεργήθηκε beta testing και γενική επιμέλεια της εφαρμογής, διαδικασία από την οποία προέκυψαν αλλαγές και διορθώσεις.

– Τεχνικές εργασίες:

α. προμήθεια και εγκατάσταση 16 νέων σταθμών εργασίας·
 β. επέκταση του ιδιωτικού δικτύου δεδομένων του Λογιστηρίου στον νέο χώρο του Πωλητηρίου και στους χώρους υποδοχής·

γ. αναβάθμιση του συστήματος καταγραφής από τις κάμερες ασφάλειας στο Control Room·

δ. εγκατάσταση νέου δοκιμαστικού web server, νέου κεντρικού διακομιστή για τους χρήστες του τμήματος, νέου κεντρικού διακομιστή για την εξυπηρέτηση των terminal services και νέου κεντρικού διακομιστή στα Φωτογραφικά Αρχεία σε αντικατάσταση παλαιού·

ε. εγκατάσταση και παραμετροποίηση νέου λογισμικού σε όλους τους υπολογιστές και κεντρικούς διακομιστές του Μουσείου για προστασία από ιούς και απειλές από το internet·

στ. έλεγχος σφαλμάτων εφαρμογής και σχεδιασμός έξι νέων αναφορών για εκτύπωση στο σύστημα τεκμηρίωσης και διαχείρισης συλλογών και αρχείων·

ζ. αναδιάρθρωση αρχειοθετημένης ηλεκτρονικής αλληλογραφίας σε ξεχωριστό κεντρικό διακομιστή·

η. μεταφορά και παραμετροποίηση της βάσης δεδομένων της εφαρμογής CALENDAR σε νέο κεντρικό διακομιστή·

θ. τεχνική υποστήριξη του μηχανογραφικού εξοπλισμού όλων των υπηρεσιών του Μουσείου. Συνολικά σήμερα υπάρχουν 17 κεντρικοί διακομιστές και 165 σταθμοί εργασίας οι οποίοι χρησιμοποιούνται από 180 χρήστες.

Προβολή του έργου και των δραστηριοτήτων του Μουσείου

α. *Art Athina 2009. Διεθνής Συνάντηση Σύγχρονης Τέχνης*: σκεπτικό, οργάνωση, επικοινωνία με χορηγούς και στήσιμο του περιπτέρου του Μουσείου Μπενάκη (γρα-

φική εφαρμογή: Ντόρα Πικιώνη). Επιλογή υλικού και συνεργασία για την παραγωγή video που αποσκοπεί στην προβολή της φυσιογνωμίας και του έργου του Μουσείου (παραγωγή: *elculture.gr*, σενάριο: Μαρία Γιαγιάννου). Μετά το τέλος της *Art Athina 2009* το video προβάλλεται σε οθόνες δαπέδου των Κτηρίων της οδού Κουμπάρη και Πειραιώς·

β. παραγωγή περιεχομένου και ενημέρωση των οθονών υποδοχής των Κτηρίων της οδού Κουμπάρη και Πειραιώς: συγκέντρωση υλικού, συνεργασία με την Ντόρα Πικιώνη για τη γραφιστική παρουσίαση, ενημέρωση κατά τις ημερομηνίες έναρξης/λήξης των εκθέσεων που φιλοξενούνται·

γ. απασχόληση με τις χορηγίες επικοινωνίας του Μουσείου και συνεργασία με το γραφείο Τύπου «Ξανθοπούλου & Συνεργάτες»·

δ. έλεγχος των undeliverable μηνυμάτων στους αποδέκτες ηλεκτρονικών προσκλήσεων του Μουσείου (*e-guests*).

Συμμετοχή του Μουσείου σε εθνικά, ευρωπαϊκά και άλλα προγράμματα συνεργασίας

– Στις 31 Μαρτίου 2009 πραγματοποιήθηκε η βράβευση του Μουσείου Μπενάκη με Αριστείο και Τιμητική Διάκριση Βέλτιστης Πρακτικής για την επιτυχή υλοποίηση των έργων που είχε αναλάβει στο πλαίσιο του Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας», Γ' ΚΠΣ 2000-2006 (Θέατρο Παλλάς)·

– έγιναν οι απαραίτητες ενέργειες για την υποβολή αιτήσεων επιβεβαίωσης ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ του Μουσείου Μπενάκη, Τύπου Α (για κτηριακά έργα) και Τύπου Β (για ψηφιακές υπηρεσίες), η οποία και εγκρίθηκε από το ΥΠΠΟ, Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση ύστερα από τους αντίστοιχους ελέγχους·

– πραγματοποιήθηκε η διαχείριση των ακόλουθων προγραμμάτων:

α. επιστημονική, διοικητική και οικονομική διαχείριση του εθνικού προγράμματος ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ «ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΙΣΤΟ» (ΥΠΠΟ – Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση, Πρόσκληση 180). Η μελέτη αφορά τη βελτίωση των λειτουργικών χαρακτηριστικών του διαδικτυακού τόπου του Μουσείου, καθώς και τον εμπλουτισμό του, για την περαιτέρω προβολή – μέσω διαδικτυακών εφαρμογών, εικονικών περιηγήσεων, διαδραστικών εργαλείων, εκπαιδευτικών εφαρμογών κ.λπ. – των παρακάτω ομάδων αντικειμένων και συλλογών του Μου-

σείου: χειρόγραφοι κώδικες της Βιβλιοθήκης, έργα του Εργαστηρίου Γιάννη Παππά, έργα της Πινακοθήκης Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα, Κινέζικη συλλογή, Ισλαμική συλλογή, συλλογή Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας, ελληνικά κοσμήματα του Μουσείου Μπενάκη, Η ελληνική ιστορία μέσα από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη· β. διοικητική και οικονομική διαχείριση των εθνικών προγραμμάτων ΨΗΦΙΑΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ / ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ «ΟΝ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ-ΓΚΙΚΑΣ & Η ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ '30» (ΥΠΠΟ – Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση, Πρόσκληση 172) και ΨΗΦΙΑΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΣΥΛΛΟΓΩΝ & ΑΡΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ (ΥΠΠΟ – Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας», Πρόσκληση 65)·

γ. διοικητική και επιστημονική διαχείριση: του ευρωπαϊκού προγράμματος MICHAEL-PLUS (ΥΠΠΟ), με τον εμπλουτισμό του περιεχομένου με τρεις νέες ψηφιακές συλλογές (Παιχνιδιών, Προκολομβιανή, Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα) και την αξιολόγηση της εμφάνισης των αποτελεσμάτων στην ιστοσελίδα του έργου και του εθνικού προγράμματος ΕΙΚΟΝΟΓΝΩΣΙΑ (ΓΓΕΤ – Δράση Επεξεργασία Εικόνων, Ήχου & Γλώσσας), με την αξιολόγηση λειτουργικότητας και περιεχομένου της ιστοσελίδας του έργου και τη συμμετοχή στον έλεγχο του έργου από επιτροπή της ΓΓΕΤ (10/3/09, Exodus S.A.)·

δ. για τη συμμετοχή του Μουσείου στο έργο «Πρωτόθση ευρωζωνικών υπηρεσιών και ασύρματο δίκτυο υψηλής ταχύτητας σε κεντρικούς χώρους πολιτισμού και επιστήμης από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης/ΕΙΕ» πραγματοποιήθηκαν μελέτη της πρότασης και του συμφωνητικού συνεργασίας, καθώς και μερική μελέτη εφαρμογής στο κεντρικό κτήριο·

ε. για τη συμμετοχή του Μουσείου στο έργο «ATHENA: Access to cultural heritage networks across Europe» πραγματοποιήθηκε εξαγωγή στοιχείων από το διαχειριστικό σύστημα σε XML για την πρώτη δοκιμαστική λειτουργία του εργαλείου που αναπτύχθηκε για να τροφοδοτήσει τη βάση δεδομένων της Europeana·

– διενεργήθηκαν όλες οι απαραίτητες εργασίες για την υποβολή των ακόλουθων τεσσάρων προτάσεων ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων: TWICE A STRANGER – ΕΕ, Culture 2007-2013 (ANEMON PRODUCTIONS SA), για την υλοποίηση στο Μουσείο πολυμεσικής έκθεσης με θέμα τις μεγαλύτερες ανταλλαγές πληθυσμών του 20ού αιώνα· MOBILE EDU – ΓΓΕΤ, Δράση Συνεργασία (Ελληνογερμανική Αγωγή), για την καινοτομία στην εκπαίδευση με τη χρήση διαδικτυακών εφαρμογών πληροφορο-

ρικής· ΘΑΛΗΣ – ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, Ε.Π. Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση (Πανεπιστήμιο Πατρών), για την ανάπτυξη καλών πρακτικών σε θέματα δραστηριοτήτων παιγνιώδους μάθησης με φορητές συσκευές· ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΥΛΛΟΓΩΝ & ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΙΣΤΟ – ΥΠΠΟ, ΕΣΠΑ 2007-2013: για την υλοποίηση των έργων της μελέτης της Πρόσκλησης 180 (βλ. παραπάνω)·

– πραγματοποιήθηκε η μελέτη 13 προτάσεων ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων με σκοπό την πιθανή συμμετοχή του Μουσείου. Τα σημαντικότερα ήταν: JOAN MIRO – ΕΕ, Culture 2007-2013 (Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ), ENVIC – ΓΓΕΤ, Δράση Συνεργασία (Intracom & Bridge-IT), ΘΑΛΗΣ – ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, Ε.Π. Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), ΤΠΕ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ – ΥΠΠΟ, ΕΣΠΑ

2007-2013 (Πανεπιστήμιο Αθηνών) και ΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ – ΥΠΠΟ, Πιλοτική Δράση Διαπολιτισμικών Θεμάτων.

Δημοσιεύσεις – Παρουσιάσεις

– Η Ιφιγένεια Διονυσιάδου συμμετείχε με την ανακοίνωση «Do archival documents tell stories?» στο ετήσιο συνέδριο της Διεθνούς Επιτροπής Τεκμηρίωσης CIDOC (Σαντιάγο Χιλής, 28-30 Σεπτεμβρίου 2009)·

– η Δήμητρα Παπακωνσταντίνου συμμετείχε με την ομιλία «Presentation of the current Achievements of the ARCANE Regional Group in Cyprus: results, problems & methodology» στη συνάντηση για το ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα *ARCANE Associated regional chronologies for the Ancient Near East and the Eastern Mediterranean* (Blaubeuren Γερμανίας, 11-12 Νοεμβρίου 2009).

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Προσωπικό

Μαρία-Χριστίνα Δεστούνη-Γιαννουλάτου (υπεύθυνη τμήματος), *Μαρία Καρβουνάκη-Βαποράκη*, *Χαρούλα Χατζηνικολάου*, *Μαρία Ζαμενοπούλου*, *Αναστασία Φωτοπούλου-Πρίγκηπα*, *Φωτεινή Γραμματικού*, *Σοφία Μπίτσα*. Εθελοντές συνεργάτες: *Εύη Γεωργίλη*, *Τόνια Πανταζοπούλου*, *Χριστιάννα Στρίντζη*, *Αθηνά Τρύφων*, *Ελευθερία Ρεϊζή*

Κέντρο Διά Βίου Μάθησης – Κτήριο Ελένης Θεοχάρη-Περάκη: *Αγγελική Φωτεινοπούλου*, *Κωνσταντίνος Κυλλής*

Σε όλη τη διάρκεια του 2009 το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων προσέφερε τις σταθερές πλέον υπηρεσίες του στους νεαρούς επισκέπτες του Μουσείου, υποδεχόμενο μαθητές από νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια της Αθήνας κυρίως, αλλά και της περιφέρειας σε πολλές περιπτώσεις. Παράλληλα με τον σχεδιασμό και την υποστήριξη των σχολικών επισκέψεων σε όλα τα παραρτήματα του Μουσείου που εκθέτουν μόνιμες συλλογές, οι συνεργάτες του τμήματος διοργάνωσαν κύκλους εικαστικής δημιουργίας για μεμονωμένα παιδιά και ειδικές εκδηλώσεις κατά τις περιόδους των εορτών, ενώ διατύπωσαν εκπαιδευτικές προτάσεις στο πλαίσιο προσωρινών εκθέσεων που παρουσιάστηκαν, τόσο στο Κεντρικό Κτήριο, όσο και στο Κτήριο της οδού Πειραιώς. Στο παράρτημα του Κεραμεικού η σταθερή

προσέλευση των σχολείων αποτελεί ένα αισιόδοξο νέο δεδομένο, καθώς ολοένα και περισσότερα παιδιά έρχονται σε επαφή με έναν διαφορετικό πολιτισμό.

Οι μουσειακοί χώροι στους οποίους σταθερά προτείνονται εκπαιδευτικά προγράμματα αυξήθηκαν τη χρονιά αυτή, αφού στο Εργαστήρι του Γιάννη Παππά κάθε Τρίτη γίνονται δεκτές σχολικές ομάδες με οργανωμένο τρόπο. Σχεδόν 1.000 παιδιά γνώρισαν το έργο του γλύπτη και τον ιδιαίτερο, προσωπικό του χώρο.

Στο σπίτι της Ελένης Θεοχάρη βρήκαν και φέτος στέγη τα δημιουργικά εργαστήρια των ενηλίκων, ενώ για πρώτη φορά πραγματοποιήθηκε για το ενήλικο κοινό ένας κύκλος διαλέξεων για τον πολιτισμό και τις τέχνες του Ισλαμικού Κόσμου.

Ειδική μνεία θα άξιζε να γίνει στις πολυάριθμες συνεργασίες τις οποίες έχει το τμήμα με φορείς συγγενικούς με αυτό, ως προς το αντικείμενο και τους στόχους. Βιβλιοθήκες, πανεπιστημιακά τμήματα, υπουργεία, εκπαιδευτικοί οργανισμοί και ξενόγλωσσα ιδρύματα που εδρεύουν στην Ελλάδα προσέγγισαν και αυτή τη χρονιά το Μουσείο, δίνοντας την ευκαιρία στον εκπαιδευτικό του τομέα να διευρύνει τη δράση του. Ενημέρωση και επιμόρφωση φοιτητών, διάθεση ή δανεισμός παιδαγωγικού υλικού, συνεργασία στο πλαίσιο διδακτορικών διατριβών ή ερευνητικών εργασιών, συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα είναι τα σημαντικότερα από τα πεπραγμένα.

Προγράμματα για σχολικές ομάδες

Σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, σπουδαστές από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης γνώρισαν τις συλλογές του Μουσείου μέσα από την καθιερωμένη διαδικασία, που προβλέπει τον προσδιορισμό μιας ημερομηνίας, την προετοιμασία με κατάλληλο υλικό που αποστέλλεται στο σχολείο, την ίδια την επίσκεψη στον χώρο και την επιθυμητή ένταξη της όλης εμπειρίας στο συνολικό πρόγραμμα της τάξης.

Συνολικά 18.511 παιδιά συμμετείχαν στα προγράμματα αυτά το 2009. Όπως κάθε χρόνο, πραγματοποιήθηκαν τα απογευματινά σεμινάρια της Πέμπτης για όσους εκπαιδευτικούς επέλεξαν να παρουσιάσουν οι ίδιοι το Μουσείο στους μαθητές τους.

Εκπαιδευτικές δράσεις με αφορμή περιοδικές εκθέσεις Κεντρικό Κτήριο

– *Γενέθλιον. Τα ογδοντάχρονα του Βλάση Κανιάρη* (17 Δεκεμβρίου 2008 - 6 Απριλίου 2009). Όλα τα παιδιά που συμμετείχαν σε προγράμματα στην οδό Κουμπάρη παρακολούθησαν εκ των πραγμάτων τον “διάλογο” του καλλιτέχνη με τα μόνιμα εκθέματα του Μουσείου. Υπήρξαν όμως και 30 ακόμη παιδιά που θέλησαν ειδικά να γνωρίσουν το έργο του σπουδαίου εικαστικού·

– *Από τη χώρα του Χρυσόμαλλου Δέρατος: Θησαυροί της Αρχαίας Κολχίδας* (20 Ιανουαρίου - 6 Απριλίου 2009). Η μεγάλη απήχηση του θέματος στα σχολεία ήταν αναμενόμενη, γι’ αυτό και σχεδιάστηκε ένα πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα από τη Σοφία Μπίτσα, το οποίο περιλάμβανε –εκτός από την περιήγηση μέσω συγκεκριμένων αντικειμένων– υλικό προετοιμασίας σε μορφή DVD, καθώς και μια ξέχωρη δραστηριότητα ελεύθερης έκφρασης στην ολοκλήρωση του προγράμματος. Τους θησαυρούς από την Κολχίδα γνώρισαν έτσι 1.712 παιδιά.

Για τους μικρότερους επισκέπτες διοργανώθηκε, με τη συνεργασία της εικαστικού Ελένης Κοτσώνη, το εργαστήρι «Ταξίδι με την Αργώ», όπου 38 πολύ νεαρά παιδιά είχαν την ευκαιρία, με άξονα την Αργοναυτική εκστρατεία και χρησιμοποιώντας τη ζωγραφική και το θεατρικό παιχνίδι, να προσεγγίσουν δύσκολα για την ηλικία τους θέματα·

– μικρότερη προσέλευση υπήρξε στην έκθεση του Σταύρου Μπαλτογιάννη (24 παιδιά), ενώ για τις δημιουργίες της Λίνας Φανουράκη, εκτός από τις ομάδες που επισκέφτηκαν γενικότερα κατά τη διάρκεια της έκθεσης τις αίθουσες στις οποίες εκτέθηκαν, εκδήλωσαν ειδικό ενδιαφέρον εννέα νεαροί επισκέπτες.

Κτήριο οδού Πειραιώς

– Από τα θέματα που παρουσιάστηκαν στο Κτήριο της οδού Πειραιώς στη διάρκεια του 2009, αναμφίβολα το ενδιαφέρον του νεαρού κοινού εστιάστηκε στην έκθεση *Φωτογραφικόν Πρακτορείον “Δ.Α. Χαρισιάδης”* (18 Φεβρουαρίου - 19 Απριλίου 2009), την οποία με τον συντονισμό και την παιδαγωγική υποστήριξη του τμήματος επισκέφτηκαν 426 παιδιά.

Ακολούθησαν ως προς την απήχηση που είχαν στον εκπαιδευτικό κόσμο *Η κατοικία στην Ελλάδα από τον 20ό στον 21ο αιώνα* (23 Ιανουαρίου - 15 Μαρτίου 2009), την οποία γνώρισαν 255 μαθητές, ο 50χρονος απολογισμός της γκαλερί «Νέες Μορφές» (125 παιδιά), η Συλλογή της Πινακοθήκης Ε. Αβέρωφ (100 παιδιά), οι *Πλατείες της Ευρώπης, Πλατείες για την Ευρώπη* (68 παιδιά), η έκθεση της Άννας Κινδύνη (62 παιδιά), του Δημήτρη Σούλα (45 παιδιά). Μικρότεροι αριθμοί σε άλλες παρουσιάσεις ανεβάζουν τον συνολικό αριθμό των νεαρών επισκεπτών του Κτηρίου της οδού Πειραιώς σε 1.136 στη διάρκεια του 2009. Η ροή των επισκέψεων αυτών υποστηρίχθηκε σταθερά από το τμήμα, όπως και η προετοιμασία των παιδιών με κατάλληλο πληροφοριακό υλικό που στάλθηκε στα σχολεία πριν από την επίσκεψη.

Εκδηλώσεις για μεμονωμένα παιδιά και για οικογένειες είναι πια καθιερωμένες οι επισκέψεις των παιδιών στο Μουσείο κατά τις περιόδους των εορτών. Κάθε χρόνο τα Χριστούγεννα, τις Απόκριες και το Πάσχα έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν ένα τμήμα του Μουσείου και να εμπλουτίσουν την εμπειρία τους αυτή με δημιουργία. Σε ολιγομελείς ομάδες, με γνώμονα πάντα την ηλικία, τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα του ιδρύματος προσκαλούν το παιδικό κοινό κάθε χρόνο σε νέες διαδρομές. Για το 2009 υλοποιήθηκαν τα ακόλουθα αυτοτελή εργαστήρια στα οποία συμμετείχαν 145 μικροί φιλότεχνοι:

– «Με τα χρώματα της Ανατολής. Αποκρία στο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης» (21 και 22 Φεβρουαρίου 2009). Την καλλιτεχνική υποστήριξη της ιδέας ανέλαβε η εικαστικός Έφη Μπαρτσώτα·

– «Ήλιοι του Πάσχα» (11 και 12 Απριλίου 2009). Την ιδέα υλοποίησε εικαστικά η χαράκτρια Έφη Ροδοπούλου·

– «Ύμνος στη σκιά» (3 Ιουλίου 2009). Αν και η ομόθυμη έκθεση δεν μπορούσε να απευθυνθεί, λόγω των καλοκαιρινών διακοπών, σε σχολικές ομάδες, σχεδιάστηκε ένα εργαστήρι για τα παιδιά που βρίσκονταν ακόμη στην πόλη, με την υποστήριξη του εικαστικού και σκηνογράφου

Στιγμιότυπο από τις Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2009.

Θωμά Οικονομάκου

– «Χριστούγεννα με τον Γιάννη Τσαρούχη» (19, 20 και 30 Δεκεμβρίου 2009, 4 εργαστήρια). Η χριστουγεννιάτικη περίοδος συνέπεσε με τα εγκαίνια της μεγάλης αναδρομικής έκθεσης του Γιάννη Τσαρούχη στο Κτήριο της οδού Πειραιώς. Έτσι τα γιορτινά εργαστήρια πήραν αφορμή από το πλούσιο υλικό που παρουσιαζόταν, δίνοντας μοναδική ευκαιρία στα παιδιά να γνωρίσουν το έργο του σπουδαίου ζωγράφου. Στον σχεδιασμό και την υλοποίησή τους συνέβαλαν οι εικαστικοί Χρήστος Μηττάς και Βάσω Τζούτη.

Κύκλοι εργαστηρίων

– «Με το πινέλο στο Μουσείο», ζωγραφική για παιδιά 7-10 ετών, σε 6 συναντήσεις. Τη φροντίδα της διδασκαλίας είχε η εικαστικός Τζάστελιν Παπακοσμά. Ο κύκλος επαναλήφθηκε δύο φορές μέσα στη χρονιά.

– «Φωτο-διαδρομές», φωτογραφία για παιδιά 8-12 ετών, σε 5 συναντήσεις. Τη φροντίδα της διδασκαλίας είχε η φωτογράφος Ίρις Γελεκλίδου. Ο κύκλος επαναλήφθηκε δύο φορές μέσα στη χρονιά.

Για πρώτη φορά πραγματοποιήθηκε και ένας πρόσθετος κύκλος 4 επιπλέον συναντήσεων με τίτλο «Φωτο-διαδρομές 2» για μαθητές των «Φωτο-διαδρομών» που επιθυμούσαν να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους.

Διεθνής Ημέρα Μουσείων (18 Μαΐου 2009)

Ο φετινός εορτασμός είχε θέμα «Μουσεία και Πολιτιστι-

κός Τουρισμός». Στο πλαίσιο αυτό διαμορφώθηκε ένας νοερός ιστός από 20 αντικείμενα του Μουσείου, τα οποία οι επισκέπτες της μέρας κλήθηκαν να εντοπίσουν μέσα από γρίφους και σηματοδοτημένες προθήκες. Οδηγίες, διαφωτιστικά στοιχεία και ενημερωτικά κείμενα στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα βρήκαν θέση μέσα στα εκδρομικά σακίδια που οι πρόθυμοι “τουρίστες” προμηθεύονταν στην είσοδο του Κεντρικού Κτηρίου. Έλληνες και αλλοδαποί κάθε ηλικίας συμμετείχαν την Κυριακή στο μουσειακό παιχνίδι. Την επόμενη μέρα τη σκυτάλη πήραν οι σχολικές ομάδες.

Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2009 (25-27 Σεπτεμβρίου 2009)

Το θέμα των φετινών εκδηλώσεων ήταν «Μάγοι, ξόρκια και φυλακτά: Η μαγεία στον αρχαίο και χριστιανικό κόσμο». Με ειδικό τίτλο «Φόβοι και φυλακτά στον ελληνικό χρόνο», τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα του Μουσείου διοργάνωσαν τριήμερες εκδηλώσεις. Στους επισκέπτες προτάθηκε μια περιήγηση πάνω σε ειδικές διαδρομές, μέσα από επιλεγμένα αντικείμενα που φώτιζαν την εξέλιξη του θέματος από την αρχαιότητα στο Βυζάντιο και τα νεότερα χρόνια. Ειδικά εκπαιδευτικά κείμενα υποστήριζαν το θέμα.

Συνεργασίες – Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

– Τον Μάρτιο του 2009 το τμήμα φιλοξένησε για μια εβδομάδα στους χώρους του την επιθεωρήτρια Δημοτικής Εκπαίδευσης στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, ύστερα από σχετικό αίτημα. Με σκοπό την ενημέρωσή της, η κυρία Άννα Βιολάρη παρακολούθησε τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τις εκδηλώσεις που συνέπεσαν με την παραμονή της στην Αθήνα.

– με παραγγελία του Υπουργείου Εξωτερικών κατασκευάστηκε ειδικό αντίγραφο της μουσειοσκευής «Το κασελάκι του αγιογράφου», προκειμένου να πλαισιώσει την έκθεση «Άθως και Βυζαντινή Αυτοκρατορία – Θησαυροί του Αγίου Όρους» που παρουσιάστηκε στο Μουσείο Petit Palais του Παρισιού από τις 8 Απριλίου έως τις 5 Ιουλίου 2009. Όλα τα κείμενα που περιέχονται στο εκπαιδευτικό βιβλίο μεταφράστηκαν για τον σκοπό αυτό στα γαλλικά – κατά τη διάρκεια του Μαρτίου και του Απριλίου 2009 μεταπτυχιακοί φοιτητές από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, στο πρόγραμμα σπουδών «Εκπαίδευση και Πολιτισμός», παρακολούθησαν εκπαιδευτικές δράσεις στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης.

– στις 26 Ιουνίου 2009 η ομάδα εργασίας του CECA (Committee for Education and Cultural Action) του Ελληνικού Τμήματος του ICOM πραγματοποίησε ημερίδα με τίτλο *Εκπαιδευτικές δράσεις για την πολιτιστική κληρονομιά και το περιβάλλον 2008-2009*. Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στο κτήριο του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος και ήταν ανοικτή στο κοινό. Το τμήμα εκπροσώπησαν η Σοφία Μπίτσα, που παρουσίασε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την έκθεση της Κολχίδας, και η Μαρία-Χριστίνα Γιαννουλάτου, που ανέλαβε την προεδρεία της απογευματινής συνεδρίας και τον συντονισμό της καταληκτικής συζήτησης·

– για τους σκοπούς της έκθεσης *Η φωτογράφος Βούλα Παπαϊωάννου 1898-1990, από το Φωτογραφικό Αρχείο του Μουσείου Μπενάκη*, που παρουσιάστηκε από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Μάρτιο του 2009 στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου, στο Ηράκλειο της Κρήτης, το τμήμα παραχώρησε στον Δήμο Ηρακλείου το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που είχε σχεδιαστεί για την παρουσίαση στην Αθήνα·

– στις 11 Δεκεμβρίου 2009 πραγματοποιήθηκε στους χώρους του Ελληνικού Τμήματος του ICOM η 13η ενημερωτική συνάντηση της Διεύθυνσης Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟ. Η ημερίδα ήταν αφιερωμένη στις εκπαιδευτικές δράσεις για το ενήλικο κοινό. Το θέμα παρουσίασε για το Μουσείο Μπενάκη η Αγγελική Φωτεινοπούλου από το Κέντρο Διά Βίου Μάθησης, ενώ στη συζήτηση στρογγυλής τράπεζας που ακολούθησε σχετικά με τις προοπτικές του συγκεκριμένου πεδίου, την αρχική εισήγηση και τον συντονισμό ανέλαβε η Μαρία-Χριστίνα Γιαννουλάτου·

– στο πλαίσιο της μεγάλης αναδρομικής έκθεσης του Γιάννη Τσαρούχη εκδόθηκε, με χορηγία της Cosmote, το εκπαιδευτικό έντυπο: Χαρούλα Χατζηνικολάου, *ο Γιάννης Τσαρούχης με ένα ποδήλατο* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη - Εκπαιδευτικά Προγράμματα, Αθήνα 2009).

Στη διάρκεια της χρονιάς απαιτήθηκαν ακόμη πολυάριθμες ανατυπώσεις των εντύπων που πλαισιώνουν τα σταθερά εκπαιδευτικά προγράμματα που προτείνει το τμήμα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Προσωπικό
Σοφία Χανδακά. Εθελόντριες: Λήδα Παπαματθαϊάκη, Δανάη-Μαρία Παρουσιάδη (φωτογράφος)

Κατά το έτος 2009, το 70% του φωτογραφικού υλικού που διατέθηκε εκτός Μουσείου, δημοσιεύθηκε σε επισημονικές και εκπαιδευτικές εκδόσεις και μελέτες, ενώ

το υπόλοιπο χρησιμοποιήθηκε σε εμπορικές εκδόσεις και για την εικονογράφηση cd και ιστοσελίδων.

Μετά την ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης πολλών από τις φωτογραφίες των μουσειακών συλλογών, η παραχώρησή τους για μελέτη δεν επιβαρύνει οικονομικά τον χρήστη. Από το σύνολο των 300 αδειών χρήσης που δόθηκαν, τα δικαιώματα δημοσίευσης (copyrights) χρεώθηκαν σε 19.

ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

Προσωπικό
– Εργαστήριο συντήρησης εικόνων, ελαιογραφιών και ξυλογλύπτων:

Στέργιος Στασινόπουλος (υπεύθυνος τμήματος), Βασίλης Αργυράτος, Ειρήνη Βλαχοδήμου, Χρύσα Βουρβοπούλου, Λένα Βρανοπούλου, Χάρης Γραμματικός, Δημήτρης Δούμας, Αλεξάνδρα Καλλιγά, Καλυψώ Μιλάνου, Βασίλης Πασχάλης, Δημοσθένης Πιμπλής, Νίκος Σμυρνάκης, Λένια Φαρμακαλίδου, Φωτεινή Φραγκάκη. Πρακτική άσκηση πραγματοποίησαν οι Sandrine Lagorce, Meike Jockusch, Νίκος Λάζαρης, Χριστίνα Καρδαμίτση.

Εθελόντριες: Σοφία Μαύρου, Βασιλική Σπάχου, Polly Westlake

– Εργαστήριο συντήρησης χαρτιού:
Μυρτώ Δεληβοριά, Σωτήρης Μπεκιάρης, Φλώρα Στεφάνου, Αργυρώ Χιλιαδάκη. Πρακτική άσκηση πραγματοποίησαν οι Κωνσταντίνα Κόλλια, Ιωάννα Γιάνναρου

– Εργαστήριο συντήρησης υφάσματος:
Ναούμ Κοκκάλας, Βασιλική Νικολοπούλου, Αναστασία Οζολίν, Βιργινία Ρωμάνου

– Εργαστήριο συντήρησης κεραμικού:
Βασιλική Αποστολοπούλου, Ολυμπία Θεοφανοπούλου,
Σοφία Τσοίου. Πρακτική άσκηση πραγματοποίησε η
Μάντυ Παναγοπούλου

– Εργαστήριο συντήρησης μετάλλου, γυαλιού και οστέ-
ινου υλικού:
Μαρία Ζαχαρία, Τζίνια Καρύδη, Ντέπη Κοτζαμάνη, Άν-
θια Φωκά. Πρακτική άσκηση πραγματοποίησε ο Νίκος
Λάζαρης. Εθελόντρια: Μαρίνα Κεχαγιά

Συντήρηση έργων από τις συλλογές του Μουσείου
– Για το Τμήμα Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής συλλογής:
συντηρήθηκαν έξι εικόνες (οι τρεις ανήκουν στη Δωρεά
Βαλαδώρου), καθώς και ένα ψηφιδωτό, μία τρίποδη φιάλη
και ένα θυμιατήρι. Με αφορμή την έκθεση *Tra Bisanzio e
Venezia: Torcello, l'arte e la storia* (Βενετία, Σεπτέμβριος
2009 - Ιανουάριος 2010) συντάχθηκαν δελτία κατάστα-
σης για μία εικόνα, ένα ψηφιδωτό και τέσσερα μεταλλικά
αντικείμενα, ενώ για την έκθεση *Byzantium: Splendour
and Daily Life* (Βόννη, Φεβρουάριος-Ιούνιος 2010) συντά-
χθηκαν δελτία για μία εικόνα, ένα λιθανάγλυφο, έξι μεταλ-
λικά αντικείμενα, ένα ευαγγέλιο, ένα αργυρόβουλο και
έναν περγαμηνό κώδικα. Για την έκθεση *Η Αρχιτεκτονική
ως Εικόνα* (Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2009 - Ιανουάριος
2010) συντάχθηκαν δελτία κατάστασης για μία εικόνα, πέ-
ντε μεταλλικά αντικείμενα και μία κεραμική κούπα. Τέ-
λος, για την έκθεση *De Byzance à Istanbul: Un port pour
deux continents* (Παρίσι, Οκτώβριος 2009 - Ιανουάριος
2010) συντάχθηκαν δελτία κατάστασης για ένα ελεφαντο-
στέινο χτένι και ένα εγκόλπιο. Επίσης, πραγματοποιήθηκε
έλεγχος της κατάστασης των αντικειμένων του Μουσείου
κατά τη λήξη της έκθεσης *Byzantium 330-1453* (Λονδίνο,
Royal Academy of Arts, Οκτώβριος 2008 - Μάρτιος 2009)
και συνοδεία αυτών κατά την επιστροφή τους στο Μου-
σείο Μπενάκη. Για την έκθεση *The Origins of Greco: Icon
Painting in Venetian Crete* (Νέα Υόρκη, Νοέμβριος 2009
- Φεβρουάριος 2010) έγινε έλεγχος της κατάστασης και
συντάχθηκαν δελτία συντήρησης για 10 εικόνες:
– για το Τμήμα Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελλη-
νικής Τέχνης: συντηρήθηκαν 19 μεταλλικά αντικείμενα,
ένα μπροστοκάσελο, ένα τμήμα τοιχογραφίας (δωρεά του
Jules Dassin), καθώς και δύο τμήματα αποτοιχισμένης τοι-
χογραφίας με αναπαραστάσεις της ελληνικής υπαίθρου
προερχόμενες από αρχοντικό της Μυτιλήνης. Με αφορμή
την έκθεση *Border, Wilderness, Future: The European*

Green Belt (Αυστρία, Linz, Ιούλιος 2009 - Ιανουάριος
2010) συντηρήθηκαν έξι γκλίτσες και τρία κουδούνια
–ένα εκ των οποίων είχε δερμάτινο λουρί– και συντάχθη-
καν τα αντίστοιχα δελτία κατάστασης. Για την έκθεση
Ύμνος στη σκιά (Κτήριο οδού Πειραιώς, Μάιος-Ιούλιος
2009) συντηρήθηκαν τέσσερις φιγούρες θεάτρου σκιών
του Ε. Σπαθάρη, ενώ έγινε επίβλεψη κατά την ανάρτηση
των έργων. Για την έκθεση *Το Όμορφο δεν είναι παρά η
Αρχή του Τρομερού* (Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2009 - Ια-
νουάριος 2010) συντάχθηκαν δελτία κατάστασης για τρία
υφασμάτινα έργα, μία κασέλα και μία ξύλινη μάσκα, ενώ
για την έκθεση *Το κτήριο της Βουλής των Ελλήνων* (Α-
θήνα, Μάρτιος 2009 - Φεβρουάριος 2010) συντάχθηκαν
δελτία κατάστασης για τρία υφασμάτινα έργα. Επιπλέον,
συντάχθηκαν δελτία κατάστασης για δύο αμπάταρους
που δόθηκαν στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο ως
μόνιμη παρακαταθήκη·

– για το Τμήμα Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων:
αφαιρέθηκαν από κορνίζες, κατά την επιστροφή τους από
εκθέσεις ή κατά τη συντήρησή τους, και τοποθετήθηκαν
σε αποθηκευτικές θήκες 32 χάρτινα έργα. Με αφορμή την
έκθεση *De Byzance à Istanbul* (Παρίσι, Οκτώβριος 2009 -
Ιανουάριος 2010), συντάχθηκε δελτίο κατάστασης για μία
λιθογραφία. Για την έκθεση *Anna Kινδύνη* (Κτήριο οδού
Πειραιώς, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2009) ολοκληρώθηκε
η συντήρηση και τοποθέτηση σε πασπαρτού 47 σχεδίων
από τη συλλογή του μουσείου. Για την έκθεση *Το Βυζάντιο
στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη: Η πρόσληψη της Βυζαντι-
νής Τέχνης στην Ελληνική Ζωγραφική του Α' μισού του
20ού αιώνα* (Αθήνα, Μάρτιος-Ιούνιος 2009), συντάχθηκαν
δελτία κατάστασης για έναν πίνακα του Νίκου Εγγονόπου-
λου και μία ελαιογραφία του Γιάννη Τσαρούχη·

– για την Πινακοθήκη Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα: συντη-
ρήθηκαν 35 ελαιογραφίες και ακρυλικά του καλλιτέχνη.
Από τον Οκτώβριο του 2009 ομάδα συντηρητών του ερ-
γαστηρίου εικόνων, ελαιογραφιών και ξυλογλύπτων έχει
ξεκινήσει να εργάζεται στην Πινακοθήκη Ν. Χατζηκυ-
ριάκου-Γκίκα, όπου συντηρούνται επιτόπου πίνακες και
αντικείμενα της συλλογής. Συγκεκριμένα συντηρήθηκαν
16 μεγάλα έπιπλα, 15 καρέκλες, ένας ξυλόγλυπτος καθρέ-
πτης με στυλβωτό φύλλο ασημιού, ένα ξύλινο βαβαλέτο,
μία ξύλινη ανθοστήλη, δύο κορνίζες, τέσσερα ράφια και
δύο καλύμματα καλοριφέρ με ζωγραφική διακόσμηση από
τον καλλιτέχνη. Ακόμα συντηρήθηκαν πλήρως εννέα πί-
νακες, μία τοιχογραφία που διακοσμεί τον ξενώνα του
atelier και μία ρωσική εικόνα, ενώ έγιναν στερεώσεις σε

άλλες επτά. Παράλληλα, ξεκίνησε η ανάρτηση και στήριξη των αντικειμένων στους χώρους τόσο της Πινακοθήκης Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα, όσο και των εκθεσιακών χώρων των αφιερωμένων στη Γενιά του '30. Επίσης, συντηρήθηκαν 226 σχέδια και τοποθετήθηκαν σε αποθηκευτικές θήκες και κουτιά. Ακόμα συντηρήθηκαν τέσσερις μεταξοτυπίες και συντάχθηκαν τα δελτία κατάστασής τους για την έκθεση *Τα χαρακτηριστικά του Ιδρύματος Άγγελου και Λιτώς Κατακουζηνού*, ενώ συντηρήθηκαν έξι μεταλλικά αντικείμενα και συντάχθηκαν 64 δελτία κατάστασης για την έκθεση *Αρχαία Ελλάδα του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα* και ένα δελτίο κατάστασης για την έκθεση *Συνέβη στην Αθήνα*. Με αφορμή την επανέκθεση της Πινακοθήκης Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα, συντηρήθηκαν οκτώ σχέδια που ανήκουν στη Συλλογή Χαρακτικών και Σχεδίων, 17 σχέδια που ανήκουν στην Πινακοθήκη Γκίκα, μία φιγούρα του Σπαθάρη που ανήκει στο Τμήμα Λαογραφικής Συλλογής, έξι βιβλία του Κόντογλου από τη Βιβλιοθήκη, μία μάσκα παπιέ-μασέ, δύο ταπισερί ύψους 2,92 μ. και πλάτους 2,65 μ., δωρεά Θεοδώρου και Κατερίνας Φορνιέ, και ακόμα μία βασισμένη σε σχέδιο του Γκίκα, 14 γύφινα ανάγλυφα και 35 κεραμικά και πορσελάνινα αντικείμενα. Επίσης συντηρήθηκαν ένα μεταλλικό γλυπτό, δύο μεταλλικά πλαίσια, μία αιχμή δόρατος, ένα ειδώλιο και δύο απλικές:

- για το Τμήμα Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας: συντηρήθηκε και συναρμολογήθηκε ένα παιδικό καρεκλάκι
- για το Τμήμα Ιστορικών Αρχείων και Χειρογράφων: συντηρήθηκε μία εφημερίδα του 1884
- για το Τμήμα Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Συλλογής: συντηρήθηκαν 63 νομίσματα, ένα κεραμικό ειδώλιο από τη δωρεά Ζουμπουλάκη, καθώς και ένα κεραμικό αγγείο από τη δωρεά Κνιθάκη. Για την έκθεση *Από τη χώρα του Χρυσόμαλλον Δέρατος: Θησαυροί της Αρχαίας Κολχίδας* (Κτήριο οδού Κουμπάρη, Ιανουάριος-Απρίλιος 2009) πραγματοποιήθηκε έλεγχος των δελτίων κατάστασης και της συσκευασίας των εκθεμάτων, πριν και μετά το πέρας της έκθεσης:
- για τα Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής: συντηρήθηκαν δύο αρχιτεκτονικά σχέδια με αφορμή την έκθεση *Ο αρχιτέκτων Κλέων Κραντονέλλης* (Κτήριο οδού Πειραιώς, Ιούνιος-Ιούλιος 2009), για την έκθεση *Στις Βουλές τα πέριξ: το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη και ο Εθνικός Κήπος* (Αθήνα, Νοέμβριος 2009 - Μάρτιος 2010) συντηρήθηκαν και τοποθετήθηκαν σε αρχαιακές και πολυεστερικές θήκες 22 αρχιτεκτονικά σχέδια
- για το Τμήμα Ισλαμικής Συλλογής: συντηρήθηκε μία πόρ-

τα, μία ζώνη, καθώς και ένα κεραμικό πιάτο με εφιάλωση:

- για το Τμήμα Κινέζικης Συλλογής: συντηρήθηκε ένα πορσελάνινο δοχείο από την αίθουσα συμβουλίων
- για το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων: συντηρήθηκε ένα ψηφιδωτό και τοποθετήθηκαν 25 αντίγραφα φωτογραφιών της Βούλας Παπαϊωάννου σε χαρτόνια
- για το Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων: για την έκθεση *Η Νεοελληνική Ιστορική Συλλογή του Κ. Τρίπου* (Κτήριο οδού Κουμπάρη, Μάιος-Ιούνιος 2009), συντηρήθηκαν 29 έγγραφα, διπλώματα και αφίσες από τη συλλογή
- για το Τμήμα Προκολομβιανής Συλλογής: συντηρήθηκαν 120 κεραμικά, προκειμένου να παρουσιαστούν στην έκθεση *Προκολομβιανή Τέχνη στο Μουσείο Μπενάκη, Συλλογή Γεωργίου Κ. Γόντικα* (Κτήριο οδού Κουμπάρη, Ιούνιος-Αύγουστος 2009)
- για τις Οικονομικές Υπηρεσίες: συντηρήθηκε φύλλο της *Εφημερίδας της Κυβερνήσεως* του 1930.

Συντήρηση έργων από ιδιώτες και άλλους φορείς

- Στο πλαίσιο της μόνιμης συνεργασίας του Μουσείου Μπενάκη με την Ιερά Μονή Αγίας Αικατερίνης, Σινά, έγινε έλεγχος της κατάστασης διατήρησης των εικόνων της Μονής που παρουσιάστηκαν στην έκθεση *Byzantium 330-1453* (Λονδίνο, Royal Academy of Arts, Οκτώβριος 2008 - Μάρτιος 2009). Την ευθύνη της ασφαλούς επιστροφής τους στην Αίγυπτο είχε ο Στέργιος Στασινόπουλος
- για την έκθεση *The Origins of Greco: Icon Painting in Venetian Crete* (Νέα Υόρκη, Νοέμβριος 2009 - Φεβρουάριος 2010) ελέγχθηκε η κατάσταση των 16 εικόνων που παρουσιάστηκαν, έγιναν σωστικές επεμβάσεις όπου κρίθηκε απαραίτητο και συντάχθηκαν τα δελτία συντήρησής τους
- για την αναδρομική έκθεση του *Γιάννη Τσαρούχη* (Κτήριο οδού Πειραιώς, Δεκέμβριος 2009 - Απρίλιος 2010) συντάχθηκαν τα δελτία κατάστασης των αντικειμένων της έκθεσης, συντηρήθηκαν μερικώς 17 πίνακες του καλλιτέχνη από το Ίδρυμα Γ. Τσαρούχη, 17 έργα ιδιωτών, καθώς και μία τοιχογραφία. Ακόμη, 354 χάρτινα έργα του καλλιτέχνη από τις συλλογές του Ιδρύματος Τσαρούχη και άλλων ιδιωτών τοποθετήθηκαν σε πασπαρτού και κορνίζες. Επίσης, συντηρήθηκε η ταπισερί *Οι οκτώ άνεμοι. Αχνάρι και Διδασκαλία Φαϊτάκη σε μακέτα του Τσαρούχη*, ύψους 181 εκ. και πλάτους 131,5 εκ. Ομάδα συντηρητών από το εργαστήριο εικόνων, ελαιογραφιών και ξυλογλύπτων, καθώς και από το εργαστήριο χαρτιού επέβλεψε την ανάρτηση των έργων στον εκθεσιακό χώρο και, παράλληλα, στερέωσε και αποκατέστησε αρκετές παλαιές κορνίζες πριν από την επανατοποθέτηση των έργων

– το εργαστήριο εικόνων, ελαιογραφιών και ξυλογλύπτων ανέλαβε τη συντήρηση της συλλογής εικόνων του Ιδρύματος Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή. Στο πλαίσιο αυτό έγιναν σωστικές επεμβάσεις και στερεώσεις σε οκτώ εικόνες·
 – ξεκίνησε η συντήρηση της συλλογής ελαιογραφιών του Αμαλιείου Οικοτροφείου Θηλέων (δύο γυναικείες προσωπογραφίες), η οποία προβλέπεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2010·
 – συντηρήθηκαν για διάφορους ιδιώτες και φορείς 23 εικόνες, 28 ελαιογραφίες, ένας εγγραφοδέκτης, ένα πανωκάσελο, ένα τραπέζι με ένθετη διακόσμηση, μία αιγυπτιακή μάσκα, ένας μεταλλικός δίσκος με ζωγραφική διακόσμηση και 15 άλλα μεταλλικά αντικείμενα, ένα γυάλινο βάζο και ένα ρολόι με γλυπτό διάκοσμο από μέταλλο και μάρμαρο. Εκατόν είκοσι χάρτινα έργα τοποθετήθηκαν σε πασπαρτού, κορνίζες ή προστατευτικές θήκες, ενώ συντηρήθηκαν επτά βιβλία, 15 υφάσματα ιδιωτών –μεταξύ αυτών ένα λάβαρο του 18ου αιώνα της Αμερικανικής Αρχαιολογικής Σχολής–, πέντε κούκλες από το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα, 36 κεραμικά και πορσελάνινα αντικείμενα. Επίσης, έγινε καταγραφή φθορών και μελέτη συντήρησης 11 γύψινων προτομών που ανήκουν στη βιβλιοθήκη του Κολλεγίου Αθηνών. Στο Θέατρο της Οδού Κυκλάδων αποκολλήθηκε και συντηρήθηκε τμήμα τοιχογραφίας που είχε φιλοτεχνηθεί το 1991 από τον Αλέκο Λεβίδη για τις ανάγκες της παράστασης *Αντιγόνη*·
 – ο Στέργιος Στασινόπουλος πραγματοποίησε αυτοψία σε εικόνες, τοιχογραφίες και το τέμπλο του Μετοχίου της Ιεράς Μονής Αγίας Αικατερίνης Σινά στη Ζάκυνθο.

Αναλύσεις υλικών

Στο εργαστήριο χαρακτηρισμού και σήμανσης υλικών πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις με τη μέθοδο φθορισμού ακτινών Χ (XRF) για τη μελέτη της σύστασης και της κατάστασης φθοράς σε έναν καθρέπτη και δύο απλίες από την Πινακοθήκη Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα, σε δύο πολυκάνδηλα από τη Βυζαντινή Συλλογή, καθώς και σε τρία λυχνάρια και δύο μάσκες εποχής των Ίνκας από ιδιωτικές συλλογές.

Μελέτες

Εργαστήριο συντήρησης εικόνων, ελαιογραφιών και ξυλογλύπτων

– Από το προσωπικό του εργαστηρίου υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Συντήρησης του Υπουργείου Πολιτισμού μελέτη για τη συντήρηση και αποκατάσταση της συλλογής εικόνων του Ιερού Ναού της Κοιμήσεως της Θεο-

τόκου στη Βαμβακού Λακωνίας.

Εργαστήριο συντήρησης υφάσματος

– Η Καλλιόπη Καβάσιλα, συντηρήτρια υφασμάτων και εξωτερική συνεργάτης του Τμήματος Συντήρησης, και η Αναστασία Οζολίν συνέχισαν τις εργασίες για τη σύνταξη μελέτης σχετικά με τον Επιτάφιο του 14ου αιώνα από τη δωρεά Βαλαδώρου·

– η Γαλλίδα μελετήτρια Marguerite Gagneux και η Αναστασία Οζολίν μελέτησαν τα πλεκτά της ισλαμικής συλλογής για το Ισλαμικό Μουσείο (βλ. παρόν τεύχος *Μουσείο Μπενάκη* 9, 101-13).

Εργαστήριο συντήρησης μετάλλου, γυαλιού και οστέινων υλικών

– Η Δέσποινα Κοτζαμάνη και η Ιωάννα Ασλάνη συνυπέγραψαν μελέτη δύο πολυκάνδηλων από τη Βυζαντινή Συλλογή που συνόδευε το άρθρο της Μάρας Βερούκοκου «*Και έγινε φως*. Δύο μεσοβυζαντινά πολυκάνδηλα του Μουσείου Μπενάκη», *Μουσείο Μπενάκη* 8 (2008) 107-14·

– από το προσωπικό του εργαστηρίου εκπονήθηκε μελέτη-σχεδίαση αποθηκευτικών θηκών κατάλληλων για τη φύλαξη των νομισμάτων της Βυζαντινής Συλλογής. Επίσης, πραγματοποιήθηκε έλεγχος και ρύθμιση των περιβαλλοντικών συνθηκών στα κουτιά που φυλάσσονται τα μολυβδόβουλα της Βυζαντινής Συλλογής·

– η Μαρία Αργυριάδη, επιμελήτρια του Τμήματος Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας, ανέλαβε την ιστορική μελέτη για πέντε κούκλες του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος για άρθρο που θα δημοσιευθεί το 2010 στο περιοδικό *Αρχαιολογία*. Στο πλαίσιο αυτό συνεργάστηκε με τους συντηρητές: Ολυμπία Θεοφανοπούλου (εργαστήριο συντήρησης κεραμικών), Βιργινία Ρωμάνου, Βασιλική Νικολοπούλου (εργαστήριο συντήρησης υφάσματος) και Σωτήρη Μπεκιάρη (εργαστήριο συντήρησης χαρτιού).

Εκθέσεις

Μεγάλο μέρος του δυναμικού του τμήματος ανέλαβε την υποστήριξη πολυάριθμων εκθέσεων που διοργανώθηκαν το 2009 εντός και εκτός του Μουσείου.

Κατά την υποδοχή ιδιωτικών συλλογών που φιλοξενήθηκαν περιοδικά στους χώρους του Μουσείου, το εκάστοτε αρμόδιο εργαστήριο ήταν υπεύθυνο για την παραλαβή και τον έλεγχο των έργων κατά την αποσυσκευασία, την τοποθέτησή τους στις προθήκες, τον έλεγχο των περιβαλλοντικών συνθηκών και, τέλος, τη συσκευασία των έργων

μετά το πέρας της έκθεσης. Είναι αυτονόητο ότι για όσα από τα αντικείμενα κρίθηκε αναγκαίο, αυτά συντηρήθηκαν προτού να παρουσιαστούν στην έκθεση.

Στις περιπτώσεις που έργα του Μουσείου παρουσιάστηκαν σε εκθέσεις στο εξωτερικό ή την υπόλοιπη Ελλάδα, το εκάστοτε αρμόδιο εργαστήριο ανέλαβε την προληπτική ή και την πλήρη συντήρηση των αντικειμένων, τη φωτογράφιση και τη σύνταξη δελτίων κατάστασης, τον έλεγχο της συσκευασίας τους, προκειμένου αυτά να μεταφερθούν με ασφάλεια και να εκτεθούν σύμφωνα με τις απαιτούμενες από το Μουσείο Μπενάκη προδιαγραφές και συνθήκες.

Συγκεκριμένα το τμήμα συντήρησης συνέβαλε – με τους παραπάνω τρόπους – στις ακόλουθες εκθέσεις εκτός Μουσείου:

- *De Byzance à Istanbul: Un Port pour deux Continents* (Παρίσι, Grand Palais Champs Elysées)·

- *To Κτήριο της Βουλής των Ελλήνων* (Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων)·

- *Στης Βουλής τα περίξ: Το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη και ο Εθνικός Κήπος* (Αθήνα, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων)·

- *Άνθρωποι και εικόνες: Κειμήλια προσφύγων* (Αθήνα, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο)·

- *Tra Bisanzio e Venezia: Torcello, l'arte e la storia* (Βενετία, Museo Diocesano di Venezia)·

- *Byzantium: Splendour and Daily Life* (Βόννη, Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland)·

- *Τα χαρακτηριστικά του Ιδρύματος Άγγελου και Αντιώς Κατακουζηνού* (Αθήνα, Ελληνοαμερικανική Σχολή)·

- *Border, Wilderness, Future: The European Green Belt* (Λιντς, Castle Museum)·

- *Αρχαία Ελλάδα του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα* (Αθήνα, Μουσείο Νάσιουτζικ)·

- *Συνέβη στην Αθήνα* (Αθήνα, Μικρή Άρκτος)·

- *Το όμορφο δεν είναι παρά η Αρχή του Τρομερού* (Θεσσαλονίκη, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης)·

- *Byzantium 330-1453* (Λονδίνο, Royal Academy of Arts)·

- *Η Αρχιτεκτονική ως Εικόνα* (Θεσσαλονίκη, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού)·

- *Worshipping Women: Ritual and Reality in Classical Athens* (Νέα Υόρκη, Onassis Cultural Centre)·

- *The Origins of Greco: Icon Painting in Venetian Crete* (Νέα Υόρκη, Onassis Cultural Centre)·

- *Γυναικών Λατρείες: Τελετουργίες και καθημερινότητα στην Κλασική Αθήνα* (Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο)·

- *Το Βυζάντιο στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη: Η πρόσληψη της Βυζαντινής Τέχνης στην Ελληνική Ζωγραφική του*

Α' μισού του 20ού αιώνα (Αθήνα, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο).

Δημοσιεύσεις – Δραστηριότητες

- Οι Ναούμ Κοκκάλας, Βασιλική Νικολοπούλου και Βιργινία Ρωμάνου συνυπογράφουν το άρθρο «Συντήρηση της Σημαίας της Ανεξαρτησίας των Δωδεκανήσων», *Ενημερωτικό Δελτίο των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη* (2009)·

- η Αναστασία Οζολίν συμμετείχε με την ανακοίνωση «Ethical considerations, structural and aesthetical options for the treatment of loss in sacred textiles» στο διεθνές συνέδριο *Mind the Gap! Structural and Aesthetical Options for the Treatment of Loss in Textiles* (Λονδίνο, Μουσείο Victoria & Albert, 27 Απριλίου 2009)·

- οι Καλυψώ Μιλάνου, Χρύσα Βουρβοπούλου, Λένα Βρανοπούλου και Αλεξάνδρα-Ελένη Καλλιγά παρουσίασαν την έκδοση *Εικόνες με την Υπογραφή Χειρ Άγγελου* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2008) σε εκδήλωση στην οποία συμμετείχαν οι Παναγιώτης Βοκοτόπουλος, Δημήτριος Κωνσταντίος, Αναστασία Δρανδάκη (Κεντρικό κτήριο, 1 Απριλίου 2009)·

- η Αναστασία Οζολίν παρουσίασε το βιβλίο της *Trésors de la Gaule Chrétienne* (Arles 2008) με ανακοίνωση αφιερωμένη στη μελέτη και τη συντήρηση των αρχαιολογικών υφασμάτων (Arles, Αρχαιολογικό Μουσείο, 2 Μαΐου 2009)·

- στο πλαίσιο της καταληκτικής συνάντησης εργασίας για το πρόγραμμα *Έλεγχος Ανθεντικότητας και Διασφάλιση Ταυτότητας Αρχαιολογικών Αντικειμένων, Έργων Τέχνης και Τεχνολογικά Πιστών Αντιγράφων με μη Καταστρεπτικές Τεχνικές και Τεχνολογίες Ενσωματωμένης Στοιχειακής Σήμανσης (ΤΕΣΣ)* μίλησαν η Δέσποινα Κοτζαμάνη για την «Ανάλυση μεταλλικών αντικειμένων με την τεχνική του φθορισμού Ακτίνων Χ» και ο Βασίλης Πασχάλης με θέμα «Χαρακτηρισμός υλικών κατασκευής ζωγραφικών έργων με μη καταστρεπτικές τεχνικές» (Κτήριο οδού Κουμπάρη, 23 Ιανουαρίου 2009)·

- ο Στέργιος Στασινόπουλος συμμετείχε στο *Icon Network Workshop* με την ομιλία «Μια Παράδοση Εφαρμογή της Μεθόδου Wolbers στον Καθαρισμό των Βερνικιών των Εικόνων» (Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, 29 Ιουνίου - 3 Ιουλίου 2009)·

- στο *Forum Conservation 2009*, που διοργανώνει κάθε χρόνο η Association of Conservators-Restorers in Bulgaria, οι Βασίλης Πασχάλης, Ιωάννα Αολάνη, Ελένη Αλούπη, Ανδρέας Καρύδας συμμετείχαν με το poster *Elemental Tagging Technology for the Authentication of Artworks* και ο Δημοσθένης Πιμπλής με το *Reconstructing the Wooden Panel of an Icon Depicting "The Presentation of the Virgin"* (Σόφια, 24-28 Απριλίου 2009).

ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ – ΔΩΡΕΕΣ

- Ο Γιάννης Δάλλας προσέφερε στο Μουσείο το αρχείο του, που περιλαμβάνει χειρόγραφα κείμενα εκδοθέντων και ανέκδοτων ποιητικών και άλλων έργων του ίδιου, κριτικές και αποκόμματα τύπου, φωτογραφίες, ξένες εκδόσεις με μεταφράσεις κειμένων του, αλληλογραφία, υπηρεσιακά έγγραφα, διακρίσεις, αφιερωματικές εκδόσεις, μαγνητικά και οπτικά ψηφιακά τεκμήρια της ζωής και του έργου του.
- Το Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης κατέθεσε στο Μουσείο ποσό 25.000 €, προκειμένου να ενισχυθεί το ερευνητικό πρόγραμμα του Ιερού του Απόλλωνα στο Αμυκλαίο Σπάρτης.
- Ο Δημήτριος Ν. Μακρής δώρισε στο Μουσείο το προσωπικό του αρχείο που περιλαμβάνει έγγραφα του Υπουργείου Εξωτερικών των ετών 1960-1996, όταν ο ίδιος υπηρέτούσε ως πρέσβης της Ελλάδας στη Σοσιαλιστική Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, την Τουρκία, τη Γαλλία κ.α.
- Προσφέρθηκαν στο Μουσείο, αντίστοιχα από τους κατόχους τους, οι σημαντικότερες βιβλιοθήκες των Αλέξανδρου Αργυρίου, Αμαλίας Μεγαπάνου και Οδυσσέα Δημητρακόπουλου.
- Η Εταιρεία Έρευνας και Προώθησης της Επιστημονικής Αναστήλωσης Μνημείων (ΕΤΕΠΑΜ), αναγνωρίζοντας την ευγενική χειρονομία του Μουσείου να φιλοξενήσει το *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αναστηλώσεων* που οργάνωσε η εταιρεία, δώρισε στο Μουσείο ποσό 1.900 € για την ενίσχυση των σκοπών του.
- Ο Χαράλαμπος Ποταμιάνος προσέφερε στο Μουσείο το ζωγραφικό έργο *Ύδρα* του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα.
- Η Ιωάννα Πετροπούλου δώρισε στο Μουσείο οικία στα Βίλλια Αττικής, κατασκευασμένη τη δεκαετία του 1880, επί της οδού Ιωάννου Σακελλαρίου 11.
- Η Ελένη χήρα Ηλία Παρασκευά δώρισε στο Μουσείο 425 μετοχές της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος ΑΕ, συνολικής αξίας 12.920 €.
- Ο Δημήτρης Δεπούνης κατέθεσε στο Μουσείο το αρχείο του πατέρα του Ιάσονα Δεπούνη, το οποίο περιλαμβάνει σημειώσεις, μελέτες, αλληλογραφία, πίνακες, σκίτσα και κολάζ, κασέτες, βιβλία από την ιδιωτική του βιβλιοθήκη, καθώς και υλικό για τον μουσικό Ιάννη Ξενάκη, τον ποιητή Νίκο Καρούζο και τον χαράκτη Νικόλαο Βεντούρα.

Σημ.: Στη σύνταξη των Χρονικών συνέβαλε μεγάλο μέρος του επιστημονικού προσωπικού του Μουσείου Μπενάκη.

ΔΩΡΗΤΕΣ 2009

Δημήτρης Αγραφιώτης
 Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη
 Γασία Αλισανδράτου
 ΑΜΑΛΙΑ Ξενοδοχειακή και Τουριστική Α.Ε.
 Βούλα Ανδρουλιδάκη
 Γιώργος Ανωμερίτης
 εκδόσεις Απειρωτών
 Αικατερίνη Αποστόλου
 Ειρήνη Αποστόλου
 Χρυσούλα Αποστόλου
 Απόστολος Αργυριάδης
 Αλέξανδρος Αργυρίου
 Η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία
 Αρχαιολογικό Μουσείο Καβάλας
 Δημήτριος Ι. Αστεριάδης
 Μαρία Νόννη-Βαλάση
 Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
 Μαρία Βασιλάκη
 Νίκος Βασιλάτος
 Πέτρος Βέργος
 Μαίρη Βέργου
 εφημερίδα *ΤΟ ΒΗΜΑ*
 ΑΕ ΒΙΟΧΑΛΚΟ
 Μυρτώ Βουδούρη
 Βουλή των Ελλήνων
 Κώστας Βρεττάκος
 Ιωάννα Θωμαΐδου-Γαλανάκη
 Σταύρος Γαληνός
 Κτήμα Γεροβασιλείου
 Μαρίνος Γερούλανος
 Νίκος Γερούλανος
 Ειρήνη Γερούλανου
 Μαρία Γερούλανου
 Μίνα Γεωργακοπούλου
 Άννα Γεωργιάδου
 Εύη Γεωργίλη
 Γεώργιος Γεωργίου
 Γεώργιος Γόντικας
 Λένα Γουριώτη
 Δέσποινα Αλεξ. Γρυπάρη
 Ελευθερία Δάβη
 Μαρία Δάβη
 Μάριος Δαλέζιος

Γιάννης Δάλλας
 Δειπνοσοφιστήριο catering
 Άγγελος Δεληβορριάς
 Έφη Δεληνικόλα
 Δημήτρης Δεπούνης
 Δεύτερο Πρόγραμμα 103,7
 Σοφία Οικονομοπούλου-Δήμα
 Πέτρος Δημητρακόπουλος
 Μαρία Δημητριάδου
 Ιουλία Διονυσοπούλου
 Μάρκος Δραγούμης
 Αναστασία Δρανδάκη
 Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
 elculture.gr
 εφημερίδα *Ελευθεροτυπία*
 Ελληνική Νομοματική Εταιρεία
 Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση ΑΕ
 Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο - ΕΛΙΑ
 Δροσούλα Βασιλείου-Έλλιου
 EN ΛΕΥΚΩ 87,7 FM
 Εταιρεία Έρευνας και Προώθησης της Επιστημονικής
 Αναστήλωσης Μνημείων (ΕΤΕΠΙΑΜ)
 Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών
 Εταιρεία Κοινωνικής Παρέμβασης και Πολιτισμού της
 Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μαγνησίας (ΕΚΠΟΛ)
 Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας
 Νότιας Ελλάδος
 Αλέκος Π. Ζάννας
 Φωτεινή Ζιώγα
 Ιωάννα Θεμελή
 Καλλιρρόη Θ. Θεοδωρακοπούλου
 Ίδρυμα «Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής»
 Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης
 Ίδρυμα Θήρας - Πέτρος Μ. Νομικός
 Ίδρυμα Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου
 ΙΝΤΕΡΜΑΣ Σύμβουλοι ΕΠΕ
 Χαρά Ιωακείμογλου
 Γιώργος Ι. Καβαλλιεράκης
 Αντώνης Κακαράς
 Λευτέρης Κακλαμάνης
 Αργυρώ Λύρκα-Καλαμπούση
 Αικατερίνη Καλαποθάκη
 Δημήτρης Καλκούκος
 Γιώργος Καμιναρίδης

Βλάσης Κανιάρης	Γιάννα Μαυροΐδη
Φανή Προφαντοπούλου-Κανταρτζή	Σοφία Μαύρου
Ειρήνη Καουκάκη	Αμαλία Μεγαπάνου
Γ. Καραβίας και Συνεργάτες ΕΠΕ	Μαργαρίτα Μίληση
Αλεξάνδρα Καραγεώργου	εκδόσεις Μίλητος
Νέλλη Καραγιωργα	Ρούλα Μιχαηλίδου
Μαρία Καρακατσάνη	Γιάννης Μόραλης
Αργύρης Καραμήτσος	Γιάννης Μουγογιάννης
Βάσια Καρκαγιάννη-Καραμπελιά	Ρωξάνη Μπεβεράτου
Καπνοβιομηχανία Καρέλια ΑΕ	Λίνος Μπενάκης
εταιρεία Β.Σ. Καρούλιας	Μπεργελές Αθανάσιος, Μεταφορές Έργων Τέχνης
Πόπη Κασωτάκη	Π. Μποτσιβάλης ΑΕ
Ντόρα Κατσικάκη	Ναταλία Μπούρα
Ευάγγελος Κατσιώκης	Χαράλαμπος Μπούρας
Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής - Ίδρυμα	Άννα Μπραδήμα
Οικ. Γ. Ψαρόπουλου	Ευλαμπία Μωυσόγλου
Μαρίνα Κεχαγιά	εφημερίδα Τα Νέα
Κώστας Κλάβας	NET 105,8
Νέλλη Κοκορίνου	Παναγιώτης Γ. Νικητέας
Ιάκωβος Κολλάρος	Νομισματικό Μουσείο Αθηνών
Ελένη Διομήδη-Κορμάζου	Κυριάκος Ντελόπουλος
Οινοποιία Σταύρου Κορωναίου	Θέτις Ξανθάκη
Σωκράτης Κουγέας	Κ. Ξανθόπουλος
Αριστείδης Κούμπας	Λευτέρης Ξανθόπουλος
Δημήτριος Κουρούπης	Γιώργος Ξύδης
Μαίρη Κουτσούρη	ΟΤΕ ΑΕ
Άλεξ Βοκοτοπούλου-Κραντονέλλη	Μαρία Παναγίδου artproductions
Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν	Πέτρος Πανταζής
Κάλλια Κυριακάκου	Τόνια Πανταζοπούλου
Καίτη Κυριακοπούλου	Μητροπολίτης Ξάνθης Παντελεήμων
Λένα Κωνσταντέλλου	Γεώργιος Ιούλιος Παπαδόπουλος
Ουρανία Λαμφίδου	Ελεάνα Παπαθανασιάδη
«Παλλάς Αθήνα» Κοινοφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση	Ειρήνη Γ. Παπαϊωάννου
Όμιλος Εταιρειών Λαυρεντιάδη	Κούλα Κουλουμπή-Παπαπετροπούλου
Λαυρέντης Λαυρεντιάδης	Έττα Παρασκάκη
Λύκειο Ελληνίδων - Παράρτημα Βεροίας	Μιχάλης Παρασκάκης
Σταύρος Μαδεράκης	Ελένη Η. Παρασκευά
Εριφύλλη Μαθιουδάκη	Ασπασία Μπαρμπαχάκη-Πασιπουλαρίδου
Δημήτριος Ν. Μακρής	Άννα Πασπαδημητρίου
Ελένη Ζαχαρίου-Μαμαλίγκα	Γιάννης Πατέλης
Δημήτρης Μανίκας	Ντόρα Πατρινού
Νίκος Μάνος	Πατσέας ΑΕ
Μάγδα Μαριά	Εύη Παυλώφ
Γιάννης Μαρνέλης	Αικατερίνη Πετερμύλλερ
Αθανάσιος Μαρτίνος	Κάρεν Πετερμύλλερ
Κωνσταντίνος Μαρτίνος	Ντομινίκ Πετερμύλλερ
Ελευθερία Αθουσάκη-Μαστοράκη	Ιωάννα Πετροπούλου

Κώστας Πικρός
 Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου
 Τζίνα Πορφύρη
 Χαράλαμπος Ποταμιάνος
 Παναγιώτης Πρωτοπάλης
 Επιτροπή Πωλητηρίου Μουσείου Μπενάκη
 Ελπίδα Ρακιντζή
 Ελευθερία Ρεϊζη
 Βασίλειος Ρόζος
 Αλέξανδρος Ρωμάνος
 Αναστασία Ρώσση
 Λένα Σαββίδη
 Αθηνά Σαρλή
 Κωνσταντίνος Σημίτης
 Στέφανος Σίνος
 Κλείτος Σιπητάνος
 Βενετία Σκευοφύλακα
 Βασιλική Σπάχου
 Επαμεινώνδας Σπηλιωτόπουλος
 Δημήτριος Σταθακόπουλος
 Χρήστος Σταυράκος
 Αγγελική Στεφάνου
 Ζαχαρίας Στουφής
 Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων
 Χριστιάνα Στρίντζη
 Αντιγόνη Στυλιανοπούλου
 Σύλλογος Αθηναίων
 Γεώργιος Σχινάς
 Μαρία Σωρού
 Περικλής Τασσόπουλος
 Γεωργία Τατσιράμου
 Ταχυδρομικό Ταμειτήριο
 Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Μεσολογγίου
 ΑΒΕΤΕ Τομή
 Τράπεζα Κύπρου
 Αθηνά Τρύφων
 Μιχάλης Τσάγκαρης
 Καίτη Τσαλίκη
 Κώστας Τοιρόπουλος
 Ιωάννης Τσουκαλάς
 Γιώργος Τσούρος
 Υπουργείο Εξωτερικών Μεξικού
 Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού
 Λίνα Φανουράκη
 Βικτωρία Φάντη
 Ευτυχία Φαράκου
 Marie-Louise Φέρλα

Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη
 Αλέκος Φλωράκης
 ΦΩΤΟΛΙΟ & tyricon ΑΕ Γραφικών Τεχνών
 Διονύσης Φωτόπουλος
 Φρειδερίκος Χάγερ
 Ανδρέας Χαραμής
 Νίκος Χαρκιολάκης
 Μαρία Χατζηθωμά
 Οικογένεια Χειλά
 Μαρία Χουλάκη
 Ιωάννης Χριστοφόρου
 Μαρία Χωραφά
 Αλεξάνδρα Laffon-Ψύλλου

Alapis ABEE
 Andriaki Shipping CO. LTD.
 art@gavrilos.gr
 AUTOHELLAS ATEE
 Nader Ayadi
 GDF SUEZ
 Cosmote AE
 Κατερίνα Κρίκου-Davis
 Gerard Delille
 Deutsche Bank
 Diathlasis Architectural Lighting
 DRUCKFARBEN HELLAS SA
 Electra Hotels & Resorts
 Pierre Ennès
 Fondation St Charles
 forfree
 Ινστιτούτο Goethe
 Leonidas Gryparis
 Paul Gryparis
 Karopoulos Fine Arts
 KOSMOS 93,6 FM
 εφημερίδα *Lifo*
 Lloyd's
 Marina Lady Marks
 The Metropolitan Museum of Art
 MOVE ART
 NOVA
 Raycap
 Rosalind Stephens
 Polly Westlake

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Διοικητική επιτροπή

Πρόεδρος Αιμιλία Γερουλάνου
 Αντιπρόεδρος Γιάννης Κωστόπουλος
 Γενικός Γραμματέας Χαράλαμπος Μπούρας
 Ταμίας Αλέξανδρος Ρωμάνος
 Μέλη
 Μαρίνος Γερουλάνος, Μιχαήλ Μελάς, †Γεώργιος Παπαδημητρίου (έως 17/2/2009), Προκόπης Παυλόπουλος, Γιάννης Πυργιώτης, Γεώργιος Γεραπετρίτης

Καλλιτεχνικό Συμβούλιο

Μαρία Αυγούλη, Ελευθέριος Βενιζέλος, Αιμιλία Γερουλάνου, Νικόλαος Ζίας, Σοφία Καλοπίση-Βέρτη, Ιωάννα Κολτσιδά-Μακρή, Έλενα Κόρκα, Αμαλία Μεγαπάνου, Βίκτωρ Μελάς, Μαρία Σπέντσα, Παναγιώτης Τέτσης, Έβη Τουλούπα, Σπύρος Ευαγγελάτος, Γεώργιος Μελάς

Επιστημονική Επιτροπή Αρχείων Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής

Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη, Αλέκα Γερολύμπου, Μάνος Μπίρης, Χαράλαμπος Μπούρας, Γιώργος Πανέτσος, Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν, Δημήτρης Φιλιππίδης, Παναγιώτης Τουρνικιώτης

Επιτροπή Πινακοθήκης Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα
 Εβίτα Αράπογλου, Αδριάνα Βερβέτη, †John Craxton, Άγγελος Δεληβορριάς, Ντόρα Ηλιοπούλου-Ρογκάν, Ιωάννα Προβίδη, Διονύσης Φωτόπουλος

Επιτροπή Εργαστηρίου Γιάννη Παππά

Αλέξανδρος Παππάς, Θεόδωρος Βασιλόπουλος, Παναγής Βουρλούμης, Ειρήνη Γερουλάνου, Πραξιτέλης Τζανουλίνος

Επιτροπή Πωλητηρίου

Δέσποινα Γερουλάνου, Αιμιλία Γερουλάνου, Άρτεμις Κορτέση, Έττα Παρασκάκη, Αλέξανδρος Ρωμάνος, Κούλα Σταυροπούλου

Διευθυντής

Άγγελος Δεληβορριάς

Αναπληρωτής διευθυντής

Ειρήνη Γερουλάνου

Γραμματεία

Ελίζα Καβράκη, Μυρτώ Καούκη
 Γραφείο διευθυντή: Σταύρος Βλίζος, Ελίζα Καβράκη
 Υποστηρικτικές υπηρεσίες: Μαρία Κρέτση, Βασίλης Κωστούλας, Νεκτάριος Λυμπέρης, Έφη Μπερτοιά-Δρούγκα, Διονύσης Σκουρλής, Κωνσταντίνος Τζανής, Έλενα Τομπούλογλου
 Φωτογραφικές υπηρεσίες: Σοφία Χανδακά

Τμήμα Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Συλλογής

Ειρήνη Παπαγεωργίου, Αγγελική Ζήβα

Τμήμα Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής

Αναστασία Δρανδάκη, Άννα Μπαλλιάν, Μάρα Βερούκοκου

Τμήμα Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης, Τμήμα Ιστορικών Κειμηλίων

Κάτε Συνοδινού, Στέλλα Γκίκα, Γιούλα Ρίσκα, Σοφία Χανδακά

Τμήμα Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου, Βασιλική Δημητροπούλου, Πολύνα Κοσμαδάκη, Πανωραία Μπενάτου, Κωνσταντίνος Παπαχρίστου, Δανάη Φιλίππου

Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα

Ιωάννα Προβίδη, Ιωάννα Μωραΐτη, Νίκος Παΐσιος

Τμήμα Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας

Μαρία Αργυριάδη, Δέσποινα Καρακομνηνού, Τζένη Μαλιαρίτη, Νόρα Χατζοπούλου

Τμήμα Ιστορικών Αρχείων και Χειρογράφων

Βαλεντίνη Τσελίκα, Μαρία Δημητριάδου, Αλέκος Π. Ζάννας, Βασιλική Κομπλάκου, Ειρήνη Μαύρου-Ζαφειριάδου. Συντηρήτρια: Ελευθερία Γκούφα

Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων
*Φανή Κωνσταντίνου, Αλίκη Τσίργιαλου, Χρυσούλα Δε-
 πόλλα, Γεωργία Ιμοιρίδου, Λεωνίδας Κουργιαντάκης,
 Ελένη Τσάκωνα, Όλγα Χαρδαλιά. Συντηρήτριες: Αρχο-
 ντία Αδαμοπούλου, Δέσποινα Γρίβα, Μαρία Μάττα*

Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής
*Μαργαρίτα Σάκκα-Θηβαίου (έως 15/7/2009), Ελένη
 Αρβανίτη-Κρόκου, Ευθυμία Δουρουδή (από 1/9/2009),
 Αλεξάνδρα Καραγεώργου, Πολίνα Μπορίσοβα, Ναταλία
 Μπούρα*

Τμήμα Ισλαμικής Τέχνης
Άννα Μπαλλιάν, Μίνα Μωραϊτού

Βιβλιοθήκη
*Πίτσα Τσάκωνα, Γεωργία Αγγέλου, Πανωραία Γαϊτάνου,
 Κωνσταντίνα Ευαγγελίου, Ειρήνη Κουροπούλου (έως
 4/9/2009), Μαρία Κωσταρίδου (έως 4/9/2009), Σπύρος
 Κωστούλας, Ιωάννα Πατελάρου (έως 4/9/2009)*

Τμήμα Εκθέσεων
*Ηλέκτρα Γεωργούλα (έως 30/9/2009), Νατάσα Κα-
 ραγγέλου, Ντόρα Πικιώνη-Ρόκου, Ξένια Πολίτου, Μα-
 ρία Σαρρή*

Τμήμα Εκδηλώσεων
Λιάνα Τσομπάνογλου

Τμήμα Εκδόσεων
*Δημήτρης Αρβανιτάκης, Τάσος Σακελλαρόπουλος
 Σύνταξη περιοδικού: *Μάρια Διαμάντη**

Βιβλιολογικό Εργαστήρι «Φίλιππος Ηλιού»
*Πόπη Πολέμη, Αναστασία Μυλωνοπούλου, Ειρήνη
 Ριζάκη*

Τμήμα Πληροφορικής
*Ιφιγένεια Διονυσιάδου, Ζωή Μεταξιώτου, Χαρίλαος
 Αρσενίδης, Στέφανος Γιατζής, Μαρία Γκίκα, Μαρία
 Θρουβάλα, Χρήστος Κασιμάτης, Χρύσα Κοντάκη, Νι-
 κολέττα Μέντη, Δήμητρα Παπακωνσταντίνου*

Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων
*Μαρία-Χριστίνα Δεστούννη-Γιαννουλάτου, Φωτεινή Γραμ-
 ματικού, Μαρία Ζαμενοπούλου, Μαρία Καρβουνάκη,
 Σοφία Μπίτσα, Αναστασία Φωτοπούλου-Πρίγκηπα, Αγγε-
 λική Φωτεινοπούλου, Χαρά Χατζηνικολάου*

Τμήμα Συντήρησης Έργων Τέχνης
*Στέργιος Στασινόπουλος, Βασιλική Αποστολοπούλου,
 Βασίλης Αργυράτος, Ειρήνη Βλαχοδήμου, Χρύσα Βουρ-
 βοπούλου, Ελένη Βρανοπούλου, Χάρης Γραμματικός,
 Μυρτώ Δεληβοριά, Δημήτρης Δούμας, Μαρία Ζαχα-
 ρία, Ολυμπία Θεοφανοπούλου, Αλεξάνδρα Καλλιγά,
 Τζίνα Καρύδη, Ναούμ Κοκκάλας, Ντέπη Κοτζαμάνη,
 Βασίλης Μαρκάκης, Καλυψώ Μιλάνου, Σωτήρης
 Μπεκιάρης, Βασιλική Νικολοπούλου, Αναστασία Οζο-
 λίν, Βασίλης Πασχάλης, Δημοσθένης Πιμπλής, Βιργινία
 Ρωμάνου, Νίκος Σμυρνάκης, Φλώρα Στεφάνου, Σοφία
 Τσοσίου, Λένια Φαρμακαλίδου, Φωτεινή Φραγκάκη, Άνθια
 Φωκά, Αργυρώ Χιλιαδάκη*

Νομική Υπηρεσία
*Μαρία Βενιέρη, Κορνηλία Βουργουτζή, Φίλιππος Σπυ-
 ράντης*

Υπεύθυνη Προσωπικού
Χριστιάννα Σαούλη

Λογιστήριο
*Δημήτρης Δρούγκας, Παναγιώτης Βαφειάδης, Γιώργος
 Βλασιδής, Χρήστος Ζουγανέλης, Θωμάς Κωστούλας,
 Παναγιώτης Μαρνέζος*

Τεχνικό Τμήμα
*Μανώλης Μπλαζιάκης, Κυριάκος Κοσμίδης, Μαρκ
 Ρίτσα, Γιάννης Τζερβάκης*

Υποδοχή
*Μαρία Δαμίγου, Γεωργία Αποστολοπούλου, Χριστίνα
 Δενέγρη, Ευθυμία Δουρουδή (έως 31/8/2009), Μαρία
 Νασιοπούλου, Αθηνά Σαββάτη, Βαρβάρα Σεβαστοπού-
 λου, Μελπομένη Τριανταφύλλου, Βικτωρία Τσάρτσαλη,
 Ειρήνη Χαλικά*

Φυλακτικό Προσωπικό
*Δημήτρης Δημητρίου, Δημήτρης Γεωργακόπουλος,
 Δαμιανός Τζεχιλίδης, Γιώργος Ντούβαλης, Σωτήρης Αβδά-
 λας, Αριστομένης Αθανασακόπουλος, Μιχάλης Ανδρουλά-
 κης, Σταύρος Απλαδάς, Σταύρος Α. Απλαδάς, Δημήτρης
 Αποστολόπουλος, Ρότζερ Αρμάγκο, Γρηγόρης Γεωργόπου-
 λος, Βασίλης Γιάννης, Γεράσιμος Γκιολές, Αρτέμις Δαμίγος,
 Δημήτρης Δημακόπουλος, Χρήστος Δημητρακόπουλος,
 Σταυρούλα Δημητρίου, Θεόδωρος Δημητρόπουλος, Χρή-
 στος Ελένης, Γιώργος Ελμάς, Ιωάννης Ζαμπάρας, Θωμάς
 Ζαπανιώτης, Κωνσταντίνος Καλλής, Χρήστος Καλογε-*

ρόπουλος, Γιώργος Καντζιλέρης, Κωνσταντίνος Καψάλης, Κωνσταντίνος Κουρτικιάκης, Δημήτρης Κουτρογιάννης, Κωνσταντίνος Κυλλής, Πέτρος Κυρίτσης, Φίλιππος Μαγνήσαλης, Αναστάσιος Μάκκας, Κωνσταντίνος Μανταδάκης, Κωνσταντίνος Μαργαρίτης, Στέλιος Μαργαρίτης, Γιώργος Μαύρος, Ηλίας Μητσιόπουλος, Θεμιστοκλής Μουδράκης, Γεράσιμος Μουσαγέας, Κωνσταντίνος Μπερτοιάς, Αλέξης Μπουλιάκης, Χαράλαμπος Παντιώρας, Βασίλης Παπαδάκης, Παναγιώτης Παπασταύρου, Αναστάσιος Πατουχέας, Γιώργος Πάτρας, Δημήτρης Πάτρας, Βασίλης Πισπιρίγκος, Αντώνης Γλιάγκος, Ηλίας Πολίτης, Ιωάννης Ραμμόπουλος, Δημήτρης Σαββάτης, Μανσουριάν Σερόζ, Κωνσταντίνος Σκαρής, Προκόπης Σκυριανός, Παναγιώτης Στεφανίδης, Θεόφιλος Στεφάνου, Βασίλης Στραβοσκούφης, Βασίλης Τζέλης, Ιωάννα Χάννη, Αλέξανδρος Χίμης, Δημήτρης Χρυσικόπουλος

Κέντρο Ελέγχου

Βασίλης Καραμπάτος, Γιάννης Αντωνάρας, Μιχάλης Βιτάλης, Βαγγέλης Γκλάβας, Άρης Δανιάς, Δημήτρης Ζιαμπάρας, Άλκης Ξένος, Λάμπρος Σταυρόπουλος, Κώστας Σφήκας, Μιχάλης Τσιάμης

Καθαριότητα

Δέσποινα Τζερβάκη, Κωνσταντίνα Δημοπούλου, Alma Qitjo, Ανδρέας Μπάκας, Νικολέττα Μυλωνά, Αντώνης Οζ, Αγγελική Πικροδημήτρη, Μαρία Σκουρλή, Μαρία Χατζηαποστόλου, Νίκος Χουβαρντάς

Πωλητήριο

Δέσποινα Γερονιάνου, Γιώργος Αναστασιάδης, Ιωάννα

Αντωνίου, Τατιάνα-Μαρία Αρακά, Βασιλική Βασιλοπούλου, Πόπη Δημητροπούλου, Δήμητρα Ζωγράφου, Αθανάσιος Θωμόπουλος, Ντορέτα Καλδέλλη, Γιάννης Κανάρης, Βασιλική Καραγγέλου, Ιζαμπέλλα Curtis, Ευαγγελία Κεχρά, Νεφέλη Κολοκυθά, Φλώρα Κυρίτση, Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου, Μαρία Μαρινάκη, Bruno Barret, Μαρία Μπερτοιά, Παρασκευή Μπεσούρη, Ροδή Ξυδού, Άννα Παπαθεοφιλοπούλου, Νίκος Πετρόπουλος, Χρυσούλα Ραπανάκη, Κατερίνα Τότσικα

Κυλικείο

Παναγιώτης Χριστοφιλέας, Δήμητρα Γεωργίου, Δέσποινα Γεωργουσοπούλου, Γιώργος Διονυσάτος, Αναστασία Διονυσάτου, Σπύρος Δρανδάκης, Σταύρος Κατακουζηνός, Δημήτρης Κυφονίδης, Στέλιος Λαδάς, Γιάννης Μαστροδήμος, Παναγιώτης Μουσαγέας, Σάρα Μπισίρ Γκερίς, Βασίλης Οικονομέας, Γιώργος Παπαδημητρίου, Έκτορας Ρεμίτης, Αργυρώ Σορωτού, Ολυμπία Τουμπικιτζή, Θεοδόσης Φρίγγης, Βασιλική Χειμωνά, Γιώργος Χριστόπουλος

Σωματείο

Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη
Γραμματεία: Μαριέλλα Τσαλδάρη
Πλατεία Φιλικής Εταιρείας 15
106 74 Αθήνα
τηλέφωνο: 210 7229958
τηλεομοιότυπο: 210 7298183
e-mail: friendbm@otenet.gr

Σημ.: Με πλάγιους χαρακτήρες αναφέρονται οι υπεύθυνοι των τμημάτων.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ

1. Γλώσσα: μελέτες προς δημοσίευση μπορούν να υποβληθούν στην ελληνική, καθώς και σε μία από τις υπόλοιπες ευρέως διαδεδομένες γλώσσες. Στο τέλος κάθε άρθρου θα υπάρχει εκτενής περίληψη στην αγγλική γλώσσα για τα ελληνικά κείμενα, και στην ελληνική για τα ξενόγλωσσα. Οι συγγραφείς θα υποβάλουν την περίληψη στη γλώσσα που έχει γραφτεί το άρθρο. Τη μετάφραση της περίληψης αναλαμβάνει η συντακτική επιτροπή.

2. Έκταση κειμένων – χρονικό όριο κατάθεσης: προτείνεται τα κείμενα να μην ξεπερνούν τις 20 δακτυλογραφημένες σελίδες. Χρονικό όριο για την κατάθεση των κειμένων ορίζεται το τέλος Αυγούστου κάθε έτους. Τα κείμενα υποβάλλονται στην υπεύθυνη για τη σύνταξη Μάρια Διαμάντη στη διεύθυνση του Μουσείου: Κουμπάρη 1, 106 74 Αθήνα, τηλ.: +30 210 3671006, ηλεκτρονική διεύθυνση: diamandi@benaki.gr.

3. Η σύνταξη του περιοδικού θα απευθύνεται σε εξωτερικούς ειδικούς κριτές, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο, οι οποίοι θα κρίνουν το περιεχόμενο των άρθρων, ως προς την πρωτοτυπία και την επιστημονική τους βαρύτητα. Η σύνταξη έχει το δικαίωμα να ορίζει σε ποιον τόμο θα εκδοθούν τα προς δημοσίευση υποβληθέντα άρθρα.

4. Οδηγίες γραφής και κατάθεσης κειμένου: τα κείμενα παραδίδονται εκτυπωμένα σε μία όψη κάθε σελίδας Α4, με κανονικό διάστιχο και σε δισκέτα (πρόγραμμα Word ή Mac). Οι υποσημειώσεις γράφονται στο τέλος του κειμένου και τυπώνονται σε ξεχωριστό φύλλο χαρτιού. Οι συγγραφείς θα δηλώνουν στο τέλος του κειμένου την επαγγελματική τους ιδιότητα και την ταχυδρομική ή την ηλεκτρονική τους διεύθυνση. Οι φωτογραφίες πρέπει να είναι πρωτότυπες, να προσδιορίζεται η προέλευσή τους και τα πλήρη στοιχεία του απεικονιζόμενου θέματος με δακτυλογραφημένες λεζάντες σε ξεχωριστό χαρτί. Στο περιοδικό τυπώνονται ασπρόμαυρες και έγχρωμες φωτογραφίες. Για την καλύτερη εκτύπωση των έγχρωμων φωτογραφιών επιθυμητή είναι η υποβολή διαφανειών.

Το φωτογραφικό υλικό επιστρέφεται στους κατόχους του μετά την εκτύπωση του περιοδικού.

5. Διόρθωση δοκιμών: ο συγγραφέας λαμβάνει προς έλεγχο τυπογραφικά δοκίμια, τα οποία παρακαλείται να τα επιστρέψει με τυχόν διορθώσεις μέσα σε διάστημα δέκα ημερών από την ημερομηνία παραλαβής τους. Σε περίπτωση παρέλευσης του χρονικού ορίου παραιτείται αυτομάτως από το δικαίωμα διόρθωσης, εκτός αν συντρέχει σοβαρός λόγος, ο οποίος πρέπει να κοινοποιείται εγγράφως στον υπεύθυνο σύνταξης του περιοδικού. Εκ των υστέρων αλλαγές στο κείμενο επιβαρύνουν τον συγγραφέα.

6. Κάθε συγγραφέας δικαιούται δωρεάν έναν τόμο του περιοδικού και το κείμενό του σε μορφή pdf.

Σύστημα υποσημειώσεων

1. Γενικές οδηγίες:

– αν πρόκειται για παραπάνω από έναν συγγραφέα, τα ονόματα χωρίζονται με παύλα. Οι βιβλιογραφικές παραπομπές μέσα στην ίδια υποσημείωση χωρίζονται με άνω τελεία·

– οι τίτλοι των μονογραφιών ή των περιοδικών γράφονται με πλάγια γράμματα·

– οι τόμοι δεν δηλώνονται με τη συντομογραφία τ·

– οι σελίδες ακολουθούν πάντα μετά τη χρονολογία χωρίς την ένδειξη σ. Οι αριθμοί των σελίδων παρατίθενται συντετμημένοι, π.χ. 123-34, όχι όμως όταν είναι διψήφιοι, π.χ. 43-47·

– οι μελέτες, οι οποίες αναφέρονται σε προηγούμενη υποσημείωση, παρατίθενται με το όνομα του συγγραφέα και σε παρένθεση: σημ. *, π.χ. Δεληβορριάς (σημ. 8) 34. Αυτές που αναφέρονται ακριβώς στην προηγούμενη, παρατίθενται μόνο με το ό.π. και τους αριθμούς των σελίδων. Αν σε μία υποσημείωση αναφέρονται περισσότερες από μία μελέτες του ίδιου συγγραφέα, τότε σε επόμενη υποσημείωση παρατίθεται μόνο το επίθετο του συγγραφέα και συντετμημένος ο τίτλος της μελέτης στην οποία

παραπέμπεται εκ νέου, π.χ. Χρυσοστόμου, Νέα Εκαταία (σημ. 5) 243-54·

– για τις συντιμήσεις των ονομάτων των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων χρησιμοποιούνται οι συντομογραφίες του LSJ και για τους Λατίνους του *Latin Dictionary* (Lewis-Short)·

– μετά τις παρενθέσεις δεν ακολουθεί κόμμα·

– οι λατινικοί όροι γράφονται με πλάγια γράμματα·

– στις ελληνικές μελέτες όπου αναφέρεται ο τόπος έκδοσης ή διεξαγωγής συνεδρίου, αυτός δεν μεταφράζεται αλλά παραμένει ως έχει, π.χ. Αθήνα, London κ.λπ·

– στις ξενόγλωσσες μελέτες οι τίτλοι των ελληνικών περιοδικών και των πρακτικών συνεδρίων γράφονται με λατινικούς χαρακτήρες·

– οι αριθμοί των υποσημειώσεων τοποθετούνται μετά τα σημεία στίξης.

2. Μονογραφίες: πρέπει να σημειώνεται σε παρένθεση ο τόπος και ο χρόνος έκδοσης (ο εκδότης δεν αναφέρεται), π.χ. S.R. Canby, *The Golden Age of Persian Art 1501-1722* (London 1999) 38-45.

3. Άρθρα από περιοδικά: οι συντομογραφίες των περιοδικών ακολουθούν το σύστημα του *American Journal of Archaeology* (95 [1991] 4-16) και του *Byzantinische Zeitschrift*. Ο χρόνος έκδοσης και όχι ο τόπος πρέπει να σημειώνεται μέσα σε παρενθέσεις. Μετά τον τίτλο του περιοδικού δεν προστίθεται κόμμα. Ο τίτλος του άρθρου παρατίθεται ανάμεσα σε κόμματα, π.χ. E.B. Harrison, *Eumolpos arrives in Eleusis*, *Hesperia* 69 (2000) 267-91.

4. Συλλογικά έργα: παρατίθεται πρώτα το όνομα του συγγραφέα και ο τίτλος του άρθρου, στη συνέχεια το όνομα του επιμελητή (όταν αναφέρεται) και του συλλογικού έργου, π.χ.:

– W. Hoerpfner, *Architektur und Städtebau*, στο: A. H. Borbein (επιμ.), *Das alte Griechenland* (München 1995) 191-239.

– Α. Καρακατσάνη, *Οι εικόνες της Ιερής Μονής Σταυρονικήτα*, στο: *Μονή Σταυρονικήτα* (Αθήνα 1974) 41-60.

5. Πρακτικά συνεδρίων: παρατίθεται το όνομα του συγγραφέα και ο τίτλος της ανακοίνωσης, κατόπιν το όνομα του εκδότη-επιμελητή (όταν αναφέρεται), το θέμα, ο τόπος και ο χρόνος διεξαγωγής του συνεδρίου και η ημερομηνία έκδοσης των πρακτικών, π.χ.:

– Ν. Οικονομίδης, *Όρος Ρωμαίων και Βουλγάρων*, στο: *Βυζαντινή Μακεδονία 324-1430 μ.Χ.*, *Θεσσαλονίκη 29-31 Οκτωβρίου 1992* (= *Μακεδονική Βιβλιοθήκη* 82, *Θεσσαλονίκη* 1995) 239-45·

– H. von Hesberg, *Das griechische Gymnasium im 2. Jh. v. Chr.*, στο: M. Wörle – P. Zanker (επιμ.), *Stadt und Bürgerbild im Hellenismus. Kolloquium München 24-26 Juni 1993* (= *Vestigia* 47, München 1995) 13-27.

6. Κατάλογοι εκθέσεων:

– εισαγωγικά κείμενα: παρατίθεται πρώτα το όνομα του συγγραφέα, κατόπιν ο τίτλος του κειμένου και της έκθεσης, και σε παρένθεση ο τόπος και ο χρόνος διοργάνωσης και το όνομα του εκδότη-επιμελητή, π.χ. H. Maguire, *Images of the Court*, στο: H.C. Evans – W. D. Wixom (επιμ.), *The Glory of Byzantium* (κατάλογος έκθεσης, The Metropolitan Museum of Art, New York 1997) 183-89·

– λήμματα: παρατίθεται πρώτα ο τίτλος της έκθεσης, σε παρένθεση ο τόπος και ο χρόνος διοργάνωσης και το όνομα του εκδότη-επιμελητή, και κατόπιν οι σελίδες και ο αριθμός του λήμματος. Το όνομα του συγγραφέα μπαίνει στο τέλος μέσα σε παρένθεση, π.χ. H.C. Evans – W. D. Wixom (επιμ.), *The Glory of Byzantium* (κατάλογος έκθεσης, The Metropolitan Museum of Art, New York 1997) 94-95 αρ. 48 (J. C. Anderson).

7. Λήμματα λεξικών/εγκυκλοπαιδειών:

– παρατίθεται πρώτα ο τίτλος του λεξικού με πλάγια γράμματα, κατόπιν μέσα σε παρένθεση η ημερομηνία έκδοσής του χωρίς τον τόπο, ο αριθμός σελίδας, ενδεχομένως ο αριθμός του λήμματος, το όνομα του λήμματος με την ένδειξη λ. Στο τέλος, μέσα σε παρένθεση αναφέρεται το όνομα του συγγραφέα, π.χ. *LIMC* I (1981) 782 αρ. 86 λ. Andromeda I (K. Schauenburg).

GUIDELINES FOR THE PRODUCTION AND SUBMISSION OF ARTICLES FOR THE BENAKI MUSEUM JOURNAL

1. Language: articles for publication may be submitted in Greek or any major language. At the end of each article there will be an extended summary in English (for Greek texts) or in Greek (for foreign language texts). Authors should submit the summary in the language of the article, and the Editorial Committee will be responsible for its translation.

2. Length of texts – time limit for submission: submitted articles should preferably not exceed 20 typed pages in length. Texts should be submitted to the assistant editor Maria Diamandi at the Museum: Koumbari 1, 106 74 Athens, tel: +30 210 3671006, e-mail: diamandi@benaki.gr.

3. The Editorial Committee will approach external specialists in the particular field to judge the content of the articles from the point of view of originality and academic value. The Committee reserves the right to determine the issue in which submitted articles are published.

4. Guidelines for production and submission of material. Material should be submitted typed on one side of A4 size paper, in normal double spacing, and on a diskette (in Word or Mac). Footnotes should be placed at the end of the article and be typed on a separate sheet of paper. Contributors should give their professional title and postal and email addresses at the end of the text. Photographs should be originals and be accompanied by information as to their source and full details regarding the subject matter in the form of typed legends on a separate sheet of paper. The periodical contains both colour and black and white photographs. For optimum reproduction of colour photographs submission of transparencies would be appreciated. Photographic material will be returned to its owner after the publication.

5. Correction of proofs: authors will be sent printed proofs for review, which they are requested to return in case of amendments within ten days of the date of receipt. After that time the right of amendment will be automati-

cally forfeited, unless there are exceptional reasons which have been communicated to the Editor. Any subsequent changes to the text will be at the author's expense.

6. Every author will receive the relevant issue of the journal and a PDF file with his/her article free of charge.

Notes

1. General guidelines:

- if a book has more than one author, the names should be separated by a dash. Bibliographical references within the same footnote should be separated by a semi-colon;
- titles of monographs and journals should be written in italics;
- references to volumes should not contain the abbreviation “vol.,” and the number of the volume should be given in Arabic numerals;
- page numbers should always follow the date of publication without “p.” or “pp.”; numbers with three or more figures should be in abbreviated form, e.g. 123-34, not 123-134, but not two-figure numbers, e.g. 45-49, not 45-9;
- works mentioned in an earlier footnote should be referred to by the name of the author, followed by “n” in parentheses – e.g. Delivorrias (n. 8) 34. Where the work has been mentioned in the same or the immediately preceding footnote without intervening reference to another work, the reference may be abbreviated to “*ibid.*” and the page numbers. If the earlier footnote refers to more than one work by an author, the later reference should contain the surname of the author and an abbreviated reference to the particular work, e.g. Delivorrias, chests (n. 5) 243-54;
- for names of ancient Greek authors the abbreviations in Liddell and Scott's *Greek-English Lexicon* should be used, and for Latin authors those in Lewis and Short's *Latin Dictionary*;
- parentheses should not be followed by a comma;
- latin terms should be given in italics;
- where articles in Greek refer to the place of publication of a foreign language work or the location of a conference,

these should not be translated into Greek but should remain in their original form, e.g. London, Paris etc.;

- references in articles in foreign languages to books and articles in Greek should give the name of the author transliterated into Latin characters and the place of publication in the language of the article. The title of the work should remain in Greek characters;
- where articles in foreign languages give the titles of Greek journals or of conference proceedings, these should be transliterated into Latin characters;
- footnote numbers should be placed after the punctuation mark.

2. Monographs:

- the place and year of publication (without the name of the publisher) should be indicated in parentheses: e.g. S.R. Canby, *The Golden Age of Persian Art 1501-1772* (London 1999) 38-45.

3. Articles from journals: the abbreviated title of periodicals should follow the system in the *American Journal of Archaeology* 95 (1991) 4-16 and *Byzantinische Zeitschrift*. The year of publication (and not the place) should be indicated within parentheses; there should be no comma after the name of the journal. The title of the article should be given between commas, e.g. E.B. Harrison, Eumolpos arrives in Eleusis, *Hesperia* 69 (2000) 267-91.

4. Collective works: the name of the author and the title of the article should be given first, followed by the name of the editor where relevant, and that of the collective work, e.g.:

- W. Hoepfner, Architektur und Städtebau, in: A.H. Borbein (ed.), *Das alte Griechenland* (München 1995) 191-239;
- A. Karakatsani, Οι εικόνες της Ιερής Μονής Σταυροβικήτα, in: *Μονή Σταυροβικήτα* (Athens 1974) 41-60.

5. Conference papers: The name of the author and the title of the paper should be given first, then the name of the editor where relevant, the subject and the place of the conference and the date of publication of the papers, e.g.

- N. Oikonomides, Ὅρος Ρωμαίων και Βουλγάρων, in: *Byzantini Makedonia 324-1430 AD, Thessaloniki, 29-31 October 1992* (= *Makedoniki Bibliothiki* 82, Thessaloniki 1995) 239-45;
- H. von Hesberg, Das griechische Gymnasium im 2. Jh. v. Chr., in: M. Wörle – P. Zanker (eds), *Stadt- und Bürgerbild im Hellenismus, Kolloquium München 24-26 Juni 1993* (= *Vestigia* 47, 1995) 13-27.

6. Exhibition catalogues:

– introductory articles: the name of the author should be given first, then the name of the editor, the title of the article and the exhibition, with in parentheses the place and year, e.g.: H. Maguire, Images of the Court, in: H. C. Evans – W.D. Wixom (eds), *The Glory of Byzantium* (exhibition catalogue, The Metropolitan Museum of Art, New York 1997) 183-89;

– catalogue entries: First the name of the editor and the title of the exhibition, with in parentheses the place and the year, and then the pages and the number of the entry. The name of the author of the entry comes at the end in parentheses, e.g. H.C. Evans – W.D. Wixom (eds), *The Glory of Byzantium* (exhibition catalogue, The Metropolitan Museum of Art, New York 1997) 94-95 no. 48 (J. C. Anderson).

7. Dictionary/encyclopaedia entries:

- the title of the dictionary/encyclopaedia should be given first in italics, then the date of publication in parentheses, the page number, the number of the entry and the name of the author, e.g. *LIMC* I (1981) 782 no. 86 *s.v.* Andromeda I (K. Schauenburg).

